

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

frit dramatiseret efter Carit Etlars Fortælling
af samme Navn af M. V. Brun ; Musiken deels
componeret, deels arrangeret af E. V. Ramsøe.
Gjøngehøvdingen : Folkeskuespil med Sange
og Chor i 5 Acter

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : Th. Gandrup, 1865
Fysiske størrelse | Physical extent: 124 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Gjengehøvdningen.

Folkeskuespil med Sange og Chor i 5 Acter

(3die Act i 2 Afdelinger),

frit dramatiseret efter

Carit Etlaars Fortælling af samme Navn

af

M. D. Bruu.

(Musiken deels componeret, deels arrangeret af E. B. Rasmøse).

Kjøbenhavn.

Forlagt af Boghandler Th. Gandrup.

Kjeldsøe & Gandrups Bogtrykkeri.

1865.

Personerne:

Dronning Sophie Amalie.

Fru Ingeborg.

Julie Parsberg, hendes Broderdatter.

Borgermester Ransen.

Ridder Rørby.

Capitain Seyfel.

Svend Povelsen, Gjænge.

Ib, Tater.

Rnud,

Hartvig,

Halling, -

Lam,

} Gjænger.

Bodil, Lams Hustru, kaldet Kulsoen.

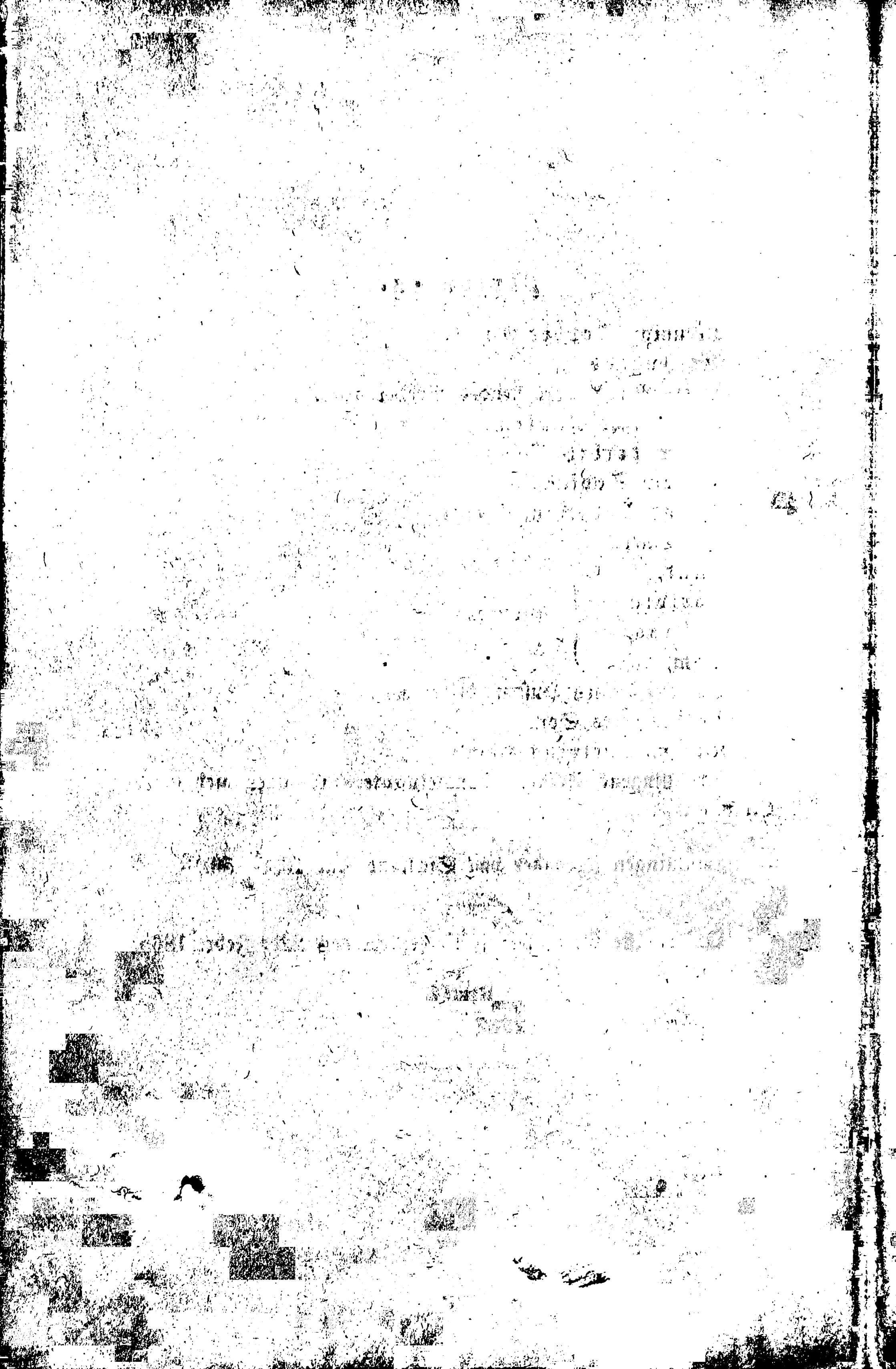
Palle, deres Søn.

Karen, Hartvigs Hustru.

Dronningens Følge. Landseknegte. Gjænger med deres
Qvinder.

Handlingen foregaaer paa Sjælland Aar 1658—59.

Opført 1ste Gang paa Folketheatret den 22de Febr. 1865.

Første Akt.

Første Scene.

(Sal paa Jungshoved Slot. Skumring.)

Julie (staaer ved Døren.) Hvor bliver han dog af? Saa god en Leilighed pleier han dog ellers ikke at forsumme. Fru Ingeborg har travlt med at forberede Alt til Hans Naade Kongens snare Ankomst, og Dronningen er paa Jagt med Ridder Rørby — min høvisse Veiler! Staffels Rørby! Han har for lidet af Manden og Helten og for meget af Rytterridderen til at han skulde vinde Julie Parsbergs Hjerte. Rytterridder? Og hvad er da Svend? Fæster kalder ham „ufri,“ men han er kjæf og modig, denne Gjønge, der slaaer et høit Hjerte under hans simple Rittel, og af hans Blik lyner frem en Tro og en Tillid, som kan flytte Bjerger. Men hvi tøver han? Med paa Jagten tog han jo ikke; (utaalmodig) og Dronningen bliver ogsaa længe borte.

Anden Scene.

Julie. Fru Ingeborg træder ind, fulgt af Hans Mansen.

Fruen. Træd indenfor, Hr. Borgermester! —
Min Broderdatter, Frøken Julie Parsberg.

Julie (iler hen og griber hans Haand). Velkommen, Borgermester Ransén! Du, der maa sandelig være Nyt paafærde, naar I kan forlade Bert kjære Kjøbenhavn.

Ransén. Nyt er ikke altid godt Nyt, Frøken Barsberg. — Jeg søger Dronningen.

Fruen. Hendes Naade er endnu ikke vendt tilbage fra Jagten, og hendes lange Udeblivelse ængster mig.

Julie. Vær ubekymret, kjære Fæster! Dronningen er en modig Kvinde — man ængstes ikke saa let for hende —

Ransén. Det mener jeg med.

Fruen (til Ransén). Men I sagde før, I havde Hastværk. Maaskee kan det Budskab, I bringer, betroe mig? I mine Hænder er det vel forvaret.

Ransén. Nei, Frue, mit Budskab er fra Kongen.

Julie (affides til Fruen). Men Fæster! Det lader virkelig, som om I søgte at blive Borgermesteren qvit.

Fruen (affides). Det gjør jeg ogsaa. Denne nobiliserede Borger behager mig aldeles ikke. (Sdet hun vender sig til Ransén, som har taget Plads). Det maa dog være Jer vel bekjendt, at — hvordan! I har gjort Jer det beqvemt, som det lader?

Ransén (tørt). Ja Frue! Jeg er en gammel Mand, og jeg er træt; jeg tænkte I havde kun glemt at byde Hans Naade Kongens Sendebud en Stol ~~og~~ saa hjælp jeg mig og Sendebudet med det samme.

Julie (gaaer om paa den anden Side af Ransén). Tilgiv os!

Ransén. Alt tilgivet, kjære Barn! (Reiser sig). I vilde ellers sige? —

Fruen. Jeg vilde sige, at det maa være Jer, Hr. Borgermester, fuldt vel bekjendt, at Rigets høie Adels har Ret til at erfare Alt, hvad der angaar Landets Bee og Vel, og gjælder derfor Bert Grinde Riget og Kronen, kan jeg vel og have Ret til at erfare det?

Ransjen. Vel muligt, Frue! Men som sagt, jeg bringer Budskab til Dronningen og ikke til Rigets høie Adels.

Julie. Og staaer det heller ikke i Eders Magt at tilfredsstille min Nysgjerrighed? Vi vente, som I vel veed, Hans Naade Kongen: tør vi haabe, snart at see Monarken holde sit høitidelige Indtog paa Jungshoved Slot?

Ransjen. Et Indtog bliver det vel neppe, hvis han kommer. I kjender vor naadige Konges Pruntløshed, og i saa faresfulde Tider, som disse, har han kun Tanke for sit Folk og sit Land.

Fruen. Kan nok være, Hr. Borgemester! Men nu har vi jo Fred og nu turde det vel være paa Tiden, igjen at gjøre nogen Forffjel; thi haaber jeg, at naar Hans Naade gjæster Jungshoved Slot, hans Indtog da vil skee med betimeligt Barjel og med al den Pomp, der kan svare til de Forberedelser, vi allerede har truffet.

(Man hører et Jægerhorn bag Scenen).

Julie (iler til Vinduet). Svend Gjønge's Horn! (Seer ud). Nu holder Hendes Naade sit Indtog, og det er min Tro tarveligt nok.

Fruen. Hvad siger Du?

Julie. Hun er kun fulgt af en Bonde og — Svend Gjønge.

Ransjen (opmærksom). Svend Gjønge!

Julie (hurtigt). Kjender I ham, Hr. Borgemester?

Ransjen. Af Navn og Bedrifter — ja.

Fruen. Bedrifter! — Nu ja, han skal have Mod — som Dyrene har Mod; men til Bedrifter hører mere end Mod, der hører Aand og Snille.

Julie (hurtig). Det mangler ikke Svend! (fatter sig og iler ud. Ransjen studser og seer efter hende).

Ransjen. Og I, Frue! Vil I ikke modtage

Hendes Naade med Noget af den Pomp, I havde tiltænkt Kongen?

Fruen. Med Dronningen er det en anden Sag, Hans Mandsen! Hende modtager jeg ogsaa som det sømmelig sig vor høie Stand: paa Salens Tærskel — ei ved Borgeleddet. (Gaaer op imod Baggrunden).

Tredie Scene.

Fru Ingeborg. Mandsen. Idet Fruen gaaer op imod Baggrunden, træder Dronningen ind, fulgt af Julie.

Dronningen. I hørte formodentlig ikke vor Ankomst, siden der ikke engang var Nogen som kunde holde vor Ganger, mens vi steg af den?

Fruen (bessippet). Eders Naade tilgive! Men af Frygt for at Noget skulde være tilstødt Eder paa Bagten, sendte jeg mine Folk ud at søge Eder. I havde desuden et saa talrigt Følge af Riddere og Svende med, at —

Dronningen (leende). Ja Gud maa vide hvor Følget er! Heldigviis traf vi et Par Riddere paa vor Vej, og de fulgte os.

Fruen. Riddere?

Dronningen (som før). En Bonde og en Skytte — ja Dragten var en Skyttes, men Sproget tyktes os at tyde paa noget høiere.

Fruen. Og dem kalder Eders Naade Riddere!

Dronningen. Kan det forundre Jer, Fru Ingeborg? Hos Rigets Adel fandt vi i disse farefulde Tider kun en saare tvivlsom Passivitet, der lidet baadede, mens Borger og Bonde derimod værnede om Konge og Rige som Mænd, og derfor kaarer jeg dem til mine Riddere fremfor Nogen.

Mandsen (træder frem). Og de skal aldrig svigte Eder, høie Dronning!

Dronningen. Borgemeſter Maſen! I her?
(Rækker ham Haanden, ſom han kyſſer).

Maſen (dæmpet). Med mundligt Budſkab fra
hans Naade Kongen.

Fruen (hurtig). Ja Hr. Borgemeſteren vil kunne
bevidne min ſtore Angſt for Ederſ Naade — (Dronning-
gen ſeer ſpørgende paa Maſen).

Maſen (ſmilende). Ja nu tør jeg nok borge
for Fru Ingeborgs Angſt — hun var ſaamæn ſaa
ængſtelig, at hun ikke engang kunde naae Salens
Tærſkel, end ſige Borgeleddet.

Fruen (til Maſen). Jeg takker Jer, Hr. Borger-
meſter —

Maſen (tørt). Intet at takke for.

Julie (affides). Staffels Faſter!

Fruen. Skjøndt Ederſ Borgen for en Dame
af min Stand —

Dronningen (til Fruen). En bedre Borgen end
denne hæderlige Mandſ ſaaer I aldrig, Frue! — Og
nu ønske vi at man opſøger vort Følge, ſom viſtnok
ſvæver i Angſt for vor Skyld.

Fruen. Julie, mit Barn! giv den fornødne
Ordre. Lad Svend Gjønge drage ud.

Dronningen. Svend Gjønge! Det Navn er
os beſjendt!

Julie. Ja det var ham, Ridderen — jeg me-
ner Skytten, ſom fulgte Ederſ Naade hid.

Dronningen. Det er os kjært at høre.

Fruen. En ufri Mand.

Maſen. En modig Mand.

Julie. En Helt, min Dronning, ſom i ſidſte
Krig gjorde Fjenden mere Afbræk end alle vore Rid-
dere tilſammen.

Fruen (bebreidende). Julie.

Dronningen. Svend Gjønge bliver her! Vi

ønske endnu engang at see og tale med ham og hans Følgesvend.

Julie (affides, idet hun gaaer). Min kjække Svend, din Stjerne stiger! (gaaer).

Dronningen (efter at have betragtet Fruen, som bliven staaende, med Forundring). Vi ville være alene med Hans Nansen.

Fruen (affides). „Hans Nansen!“ hvor fortroligt! (Høit). Men Eders Naade, sønner det sig — jeg mener, var det ikke mere passende —

Dronningen (heftig). Fru Ingeborg! Vil I maaskee lære mig hvad der sønner sig? Er det ikke nok at Eders hele mandlige Slægt hovmestererer min høie Gemal og hemmer enhver fri og kraftig Udvikling af hans Planer til Fædrelandets Bedste, — vil I nu ogsaa hovmesterere mig? (fatter sig). Jeg ønsker at være alene med Hr. Borgermester Nansen og jeg haaber, at mit Ønske —

Fruen (neier dybt). Eders Naade ønsker — og jeg adlyder (affides, idet hun gaaer). Den Lyneborger Falk flaaer ud med Vingen, — den maa stækkes!

Fjerde Scene.

Dronningen. Nansen.

Dronningen. Nu, hvad siger I dertil?

Nansen. Kommer Tid, kommer Naad, Eders Naade! Der er jo aldrig en Nat saa mørk, at der jo følger Dag derpaa, og det vil vel engang dages i vort stakkels Land. Var Adelens Fremturen i dens Hovmod den eneste Sky, der formørkede Fædrelandets Himmel, da var et kraftigt Vust tilstrækkeligt til at drive den bort; men der hænger andre og tungere over Konge og Land.

Dronningen. Er da det Budskab, I bringer fra Hans Naade, et Sorgens eller Skræffens?

Nansen. Desværre, begge Dele. Carl Gustav har brudt Freden til Roeskilde eller, rettere sagt, aldrig anerkjendt den. Efterat Joachim Gersdorf og Christen Steel som kongelige Commissairer har bragt det ene Offer smerteligere end det andet, hærje dog tydske Leiesvende endnu Landet og opsluge den sidste Rest af Bondens Eie. Og nu har hans Raade faaet sikker Efterretning om, at Gustavs Flaade har forladt Kiel, at hans Hær igaar er landsat i Korsør og at han, under Paaskud af at ville hjælpe Kong Frederik mod den oprørske Adels, atter fører sine feirrige Eskarer mod Kjøbenhavn.

Dronningen. Ha! seer I det, Hans Nansen! Det er atter Adelsens utaalelige Herskeshge, der styrter Landet i Ulykke. Saavidt er det da kommet, at endog Danmarks uforsonligste Fjende benytter dens Rænker som Paaskud for sin umættelige Erobringslyst.

Nansen. Desværre er det saa, min høie Dronning! skjøndt det dog billigviis maa indrømmes, at dette Paaskud er grebet lige ud af Luften.

Dronningen. I tager Adelen i Forsvar, troer jeg?

Nansen. I dette Punct tilviis. Vel maa det erkjendes, at dens Lunkenhed paa den ene og dens Rarrighed paa den anden Side har bidraget mægtigt til at forværre Landets Stilling; men Forrædere mod Fædreland og Konge — blev dog kun Een.

Dronningen. Ha, Corfik Uheld!

Nansen (afbrydende). Hans Raade Kongen bød mig sige Eder, at I maa ile med at gjøre Alt beredt til Opbrud endnu inat. Han agter sig hid fra Bordingborg; men hvis han uformodet skulde blive hindret i at afhente Eder, har han paalagt mig at ledsage min høie Dronning til Kjøbenhavn.

Dronningen. Jeg er strax rede til Opbrud. Sagtens Glæder loffede mig hid; men Faren har større Tillokkelser, og den skal altid finde mig ved min Ge-

mals Side. Omgiven af Kjøbenhavns Borgere, ville vi dele Medgang og Modgang med dem og bygge trygt paa deres Trost; og tro mig, Hans Nansen! der kommer vel en Tid, da denne Trost skal blive kongelig belønnet!

Femte Scene.

De Forrige. Fruen og Julie.

Fruen. Ederes Naade! Følget er endelig arri-
veret og Taslet er dækket, hvis —

Dronningen. Lad Hestene forblive opsadrede —
vi maa afsted til Kjøbenhavn.

Fruen. Hvorledes! Ederes Naade vil forlade os
paa denne Tid — ?

Dronningen. Naar Fjenden staaer for Døren,
er vor Plads ikke her. Jeg gaaer endnu inat til Kjø-
benhavn. Borgermester Nansen! I ville behage at
følge mig i mit Kabinet.

Julie (nærmer sig frygtfuld Dronningen, idet denne
vil gaae). Og Ridderne, Ederes Naade?

Dronningen (standser). Hvilke Riddere?

Julie. Bonden og — Skytten.

Dronningen. Ha, Du har Ret, mit Barn!
Lad dem vente mig her, og lad mit Følge træde ind.
(Gaaer ud tilhøire fulgt af Nansen).

Sjette Scene.

Fruen. Julie. Strax efter Svend Gjønge.

Fruen. Men du store Gud! hvad har hun isinde?
Hvad er det dog for et Budskab, denne „Hans Nan-

sen" har bragt? Hvor er Fienden? og hvad skal der blive af Tasselet? og af mine store Forberedelser? og hvad skal der endelig blive af mig?

Julie (som imidlertid har staaet ved Vinduet og givet et Tegn med Haanden). FASTER skulde følge med Dronningen.

Fruen. Troer Du, hun tager mig med?

Julie. I kan jo altid forsøge.

Fruen. (tvivlraadig). Det vil falde mig haardt at bede — men hun vover ikke at sige nei; nei, det vover hun ikke! og jeg gjør Alting færdigt til Reisen. (Gaaer ud tilvenstre).

Julie. Endelig gif hun da! (Åbner Døren i Baggrunden for Svend). Nu Svend! hvi tøver I og pinner min Utaalmodighed? Veed I da ikke, at Nysgjerrighed er en af vort Kjøns største Eiendommeligheder?

Svend (smilende). Vel veed jeg det, Frøken Parsberg.

Julie. Saa I veed det virkelig, og gjør dog Intet for at tilfredsstille den? Og I vil bilde mig ind, at I elsker mig!

Svend. Jeg elste Eder! Den ufrie Svend Gjønge den adelsbaarne Frøken! Maaskee kan jeg have drømt derom, men sagt det — nei, det har jeg aldrig!

Julie. Og troer I da, at Manden altid behøver at sige, at han elsker? Naar han siger det, mener han det maaskee ikke mere; men I, Svend! I har sagt mig det langt bedre end med Ord — hvis ikke, er Eders Dine to utaalelige Sladderhank.

Svend. Kan nok være; men ialtfald lyve de ikke, de mener, hvad de siger.

Julie (rækker ham Haanden.) Det veed jeg. Svend! og derfor skal I ikke tabe Modet. I er tapper og brav, I har et ædelt Hjerte, og Tid og Omstændigheder kan forandre Meget. Haab paa Tiden! paa Lykken!

stol paa Eders Mandom og Eders Kraft, min kjætte Gjænge! . . . stol ogsaa lidt paa mig; og glem ikke, at I har et Maal at kjæmpe til, en Priis at vinde.

Svend. Af Julie. Barsberg! hvis Mod og Kraft battede Noget i vor usle Tid, skulde I snart spørge Nyt; men sandt er det, ligeover for Jer og ligeover for mig selv er jeg forfagt som et Barn, — ellers havde jeg for lang Tid siden skuet Eders Nærhed; thi mellem os er der en Kløft, saa bred og dyb, at jeg vist aldrig vinder over den.

Julie. Siig aldrig det! Søg og grib Leiligheden, naar den gives og vent ikke til den op søger Eder — saa kan I sandelig komme til at vente længe! — Som nu idag, for Exempel. Jeg staaer ved Vinduet og venter, venter at I skal benytte Leiligheden til at see og tale med mig, og I lader mig vente! — I drager alene ud i Skoven paa Eventyr og kommer hjem i Følgestab med Landets Dronning, men I siger hende ikke engang Jert Navn — det maa hun først erfare af mig! (Utaalmodig.) Men saa fortæl dog, Mand! hvad der er hændet!

Svend. Hvad vil I, jeg skal fortælle? Vi traf hendes Naade i Skoven — Ib og jeg — og der hændte en af disse Begivenheder, som vi Smaafolk i denne Tid opleve den ene og glemme den næste Dag — og jeg troer, de Store har i flige Tilfælde en endnu kortere Hukommelse end vi.

Julie. Tro aldrig det, Svend! Dronningen har forlangt at see Eder og Bonden — Ib, troer jeg, I kaldte ham. Hent ham og bring ham hid — jeg hører allerede Følget komme. Men benyt nu Leiligheden, mens I har den. (Gaaer ind til Dronningen.)

Svend (idet han gaaer.) Ja for den stakkels Ib og for mine Gjænger vil jeg benytte den (ud i Baggrunden.)

Syvende Scene.

Dronningens Følge træder ind fra Baggrunden. Fru Ingeborg fra venstre Side, reiseklædt. Ridder Rørby.

Chor af Følget.

(Melodie af E. B. Rasmøse.)

Hil vor Dronning! som i Kamp og Farer
Deelte modigt Folkets Nød og Savn,
Trodsed kjæft de frække Boldsmands Skarer,
Som sig vælted frem mod Kjøbenhavn;
Derfor skal nu paa Tonens Vinge
Sulnen stige, Sangen klinge
For vor Dronning!

(Under Slutningen af Choret, træder Dronningen ind og hilser Følget.)

Ottende Scene.

Følget. Fru Ingeborg. Dronningen fulgt af Ranssen og Julie.

Dronningen. Vigtige og sørgelige Efterretninger nøder os til endnu inat at begive os til Kjøbenhavn. Men inden vi forlade dette Slot, hvor vi har nydt Gjæstfriheden i dens meest udstrakte Betydning (med Hentydning) og hvor man intet Dieblisk har ladet os glemme vor sande Stilling, have vi en Taknemmelighedshandling at udøve.

Fru Ingeborg (træder frem.) Jungshoved Slot er Gjæstfrihedens Hjem, der har man altid vidst at imødekomme sine Gjæsters Ønsker. Troer forøvrigt Eders Naade at skylde mig nogen Tak, hvorpaa Eders Ord tydede, saa tillad mig at følge Eder til Kjøbenhavn. Jeg har, som Eders Naade seer, i dette Stykke ikke gjort Regning paa noget Afslag.

Dronningen. I Kjøbenhavn vil I være os velkommen, Fru Ingeborg! men følge os inat, kan I

ikke; vi har Til, og i Eders Alder vil en forceret Reise kun skade Eders Helbred. Vor Hofdame, Frøken Julie Parsberg bliver, efter eget Ønske, som vi herved opfylde, ogsaa her, for senere at ledsage Eder.

Fruen (affides). Hun vover virkelig at sige nei — den — den — Falkeunge! (Høit). Jeg faaer vel at underkaste mig i Dette som i Mere, skjøndt jeg havde ventet —

Dronningen. I tør vente Meget af vor Taalmodighed, Frue! kun ikke for meget. (Til Julie.) Er Bonden og Skytten her?

Julie. Ja, Eders Naade!

Dronningen. Saa lad dem træde ind!

Fruen. Hvorledes! herind? Eders Naade vil her i mit Slot vise Bønder en Ære, som —

Dronningen. — Kun tilkommer Adelsmanden, mener I? Netop, Fru Ingeborg! (Svend og Ib træde ind. Svend er utvungen og rolig; Ib, som bliver oppe i Baggrunden, urolig og forlegen.) Træd nærmere, Svend Gjønge!

Svend (frimodig.) Eders Naade kjender mig?

Dronningen. Svend Gjønges Bedrifter har vi kjendt længe.

Svend (naiv.) Det har jeg saamæn aldrig mærket, Eders Naade.

Dronningen. I mener, fordi I hidindtil blev ubelønnet?

Svend. Nei, det mener jeg just ikke. Man vover sit Liv for sit Fædreland, det gjør jo enhver brav Karl; men paa Belønning tænker man ikke.

Ib (pludselig.) Nei, man gjør ikke; man la'er det bero med at la'e sig slaae ihjel.

Dronningen (til Svend.) Men idag har I ogsaa vovet Tert Liv for Dronningen — I og en anden brav Mand!

Jb (godmodig til de nærmest Staaende.) Den brave Mand, det var mig.

Mansen. Har Eders Naade været i Fare?

Dronningen. Ja tilvisse, og Svend Gjønge og denne Bonde vare Heltene i mit Eventyr. Fortæl, kjække Svend!

Svend. Sligt fortæller man ikke, Eders Naade.

Jb (som før). Nei, man gjør det — det er det Hele.

Fruen (indigneret). Men, Svend! hører I ikke, at hendes Naade vil, I skal fortælle? I glemmer jo Resecten, Mand! og Lydigheden!

Svend. Kan være, Fru Ingeborg! Men hendes Naade tilgiver sagten min Mangel paa Levemaade.

Jb (fortrolig til Fruen). Ja, vi har i den sidste Tid haft svær Mangel paa Levemaade.

Fruen. Stille, Bonde!

Jb (trækker sig tilbage). Som en Muus, Eders Ubetydelighed.

Dronningen. Nu, fort og godt: disse to Mænd vovede deres Liv for at frelse Bort.

Alle. Eders Liv!

Dronningen. Ja, noget nær. Jeg var alt træt af Jagten. Fulgt af Ridder Rørbitz og Junker Rud red jeg et Par Bøssjessud foran mit Følge, da pludselig et mægtigt Wildsviin farer forbi os ind i Krattet. Min Jagtløst vaagnede paany, jeg sporede min Ganger fremad og forfulgte Dyret gennem Krat og over Hegn i en flyvende Fart. Ha, det var en kongelig Jagt! Junker Ruds Hest styrtede — jeg gav ikke Agt derpaa; Træernes Grene pidskede mig i Ansigtet — jeg ændsede det ikke; min stolte Ganger snysede under Trykket af Sporen — jeg borede den kun fastere i dens Bug og fløi afsted som et Lyn. Vi kom til en Bæk, Wildsvinet svømmede over, og i et Spring var min stolte Hingst paa den anden Bred.

Alle. Store Gud!

Dronningen. Ridder Rørbitz vilde følge, men, om det var Rytterens eller Hestens Skyld: begge faldt i Vandet.

Julie (affides). Stakkels Rørbitz!

Dronningen. Bludselig standsede det glubende Dyr sit Løb og vendte sig imod mig; min Hingst steilede, og i samme Nu sthyngede jeg med sikker Haand mit lette Jagtspyd mod det og ramte det i Diet. Rasende af Smerte styrtede det ind paa mig, jeg troede mig allerede fortabt, da en kraftig Stemme raabte . . .

Ik. Skyd, Ik, skyd! Hvad Djævelen nøler Du for? (Begynde paa Svend). Ja, det var ham — om Forladelse!

Dronningen. Et Skud faldt — Ornen væltede sig i sit Blod, men sprang atter op og styrtede imod mig med sin sidste Kraft. Da traadte Svend det roligt imøde, borede sin brede Jagtkniv til Hjaltet i dets Bryst, og med en hæst Kallen styrtede disse Skoves Behersker til Jorden!

Julie (affides til Svend). Bravo, min kjætte Gjønge!

Dronningen. Og nu, Fru Ingeborg! finder I det vel stridende mod „Sømmeligheden“, at Danmarks Dronning belønner Modet? Træd frem, Svend Gjønge! og modtag vor Tak. (Rækker ham Haanden, som han kysjer). Og forlang nu kun dristigt en Gjentjeneste for den, I idag har viist os.

(Svend tier).

Julie (til Svend). Benyt nu Leiligheden!

Svend (til Julie). Til hvad?

Julie (utaalmodig). Gud, hvor I dog er ubehjælpelig!

Dronningen (til Svend). I tier? Har I da ingen Tjeneste at bede Dronningen om?

Svend (frimodig og djærv). Sandt at sige, Ederes

Naade, staaer jeg ikke her for at modtage Tjenester, men for paany at tilbyde Eder min; thi, som jeg mærker, kan der snart igjen blive Brug for kraftige Arme og trofaste Hjerter, og i saa Fald kan I regne paa mig og en lille Flok til.

Ib (hurtig.) Ja, en pæn lille Flok — saadan af min Slags!

Dronningen. I er uegennyttig og stolt, Gjønge! og skjøndt vi ikke hnde at staae i Gjæld til Nogen, ville vi dog vedblive at staae i Eders og modtage Eders Tilbud med Tak. (Til Rørbitz.) Ridder Rørbitz! I har at sørge for, at Svend Gjønge og hans Folk faaer en passende Plads ved Hans Naade Kongens Hær.

Rørbitz. Eders Naades Befaling skal punctlig blive efterlevet.

Svend. Alt, Eders Naade! lad mig helst selv vælge min Plads, det forstaar jeg bedre end Ridder Rørbitz.

Nansen (affides). Det troer jeg med.

Dronningen (utaalmodig). Nu, i Sandhed, I er vanskelig at gjøre til Naade; men I skal have Jer Villie, og hvad I maatte bruge af Vaaben og Penge, skal Borgermester Nansen gjøre snarlig Udvei for. Er I saa tilfreds?

Svend. Nei!

Dronningen. Hvad ønsker I da mere?

Svend. Intet for mig, Alt for mine Folk. Gjøngerne ere stævbundne Trælle: gjør dem fri, og de vil slaaes dobbelt saa godt, som de sloges før.

Dronningen. Saa være de løste fra denne Stund.

Svend. Det var en kongelig Gave! og underligt skulde det gaae til, om I ikke snart spørger Nyt fra Svend Gjønge og hans Folk.

Dronningen (træder nærmere hen til ham). Jert Bæsen huer mig. Skjøndt stolt og noget djærv, har I

et Præg af sand Adel paa Jer Bænder, og en saa ædel Tænkemaade, at I kunde bringe vore bedste Adelsmænd til at rødme. Bliv ved, som hidindtil, at kjæmpe for vort arme, søndersplittede Fædreland, og viis dem, der altid ville raade, altid give efter, men aldrig kjæmpe, at i Folket selv boer en sund og kraftig Bevidsthed om, hvad Navnet Fædreland har at betyde. Gud være med Eder! (I det hun hurtig henvender sig til Ib.) Men Du, min brave Bønde, hvad forlanger Du?

Ib (nærmer sig frygtfuld). Alt, Eders Naade, Ib er mindre nøjsom end Svend. Jeg bønfaller kun om Alt, hvad et syndigt Menneske kan ønske sig her i Verden.

Dronningen (leende.) Nu, i Sandhed! Du bliver vanskelig at tilfredsstille. Men lad os dog høre! Hvad anseer Du for Alt i Verden?

Ib (falder paa Knæ med Huen mellem de faldede Hænder). Alt, Eders Naade, jeg vilde saa grumme gjerne være ærlig!

Dronningen (forbavsset). Ærlig! Og hvad er Du da nu?

Ib. En stakkels Ratmand, som Ingen vil omgaaes og Ingen kjende for god.

Dronningen. Jeg forstaaer Dig ikke. (Til Hansen.) Hvad mener han?

Hansen. Taterne eller Ratmændene, Eders Naade, betragtes af Almuen som nærlige og ere negtede alt Samqvem med denne; men den Skif har Hævd i Landet, at Fanen gjør en Mand ærlig, naar den svinges over hans Hoved.

Korbiß (hurtig). Men der findes ingen Fane i Eders Naades Følge.

Fruen (ligeledes). Og heller ikke paa Jungshoved Slot.

Svend. Det troer jeg gjerne, fordi jeg veed det. Men den behøves heller ikke, Eders Naade; thi den Skif har ogsaa Hævd, og bedre Hævd end hiin, at den Mand,

hvem Kongens eller Dronningens Haand har berørt, verder ærlig.

Dronningen. Da skal Du worde ærlig i denne Stund, min brave Mand! (Til Sægerne). Lad Jagthornene klinge! (Til Følget.) Træd nærmere! Følget slutter en Halvkreds om Midtergruppen. Fanfare.)

Svend (bydende til Følget.) Hattene af, Mænd!
(Følget tager uvilkaarligt Hattene af).

Dronningen (idet hun trækker sin Handske af og lægger sin høire Haand paa Ibs Hoved). I Guds Navn! Stat op! og bliv fra denne Stund en ærlig og pletfri Mand! (Fanfare.) Og nu til Kjøbenhavn! (Hun iler ud, ledsaget af sit Følge. Ib bliver liggende paa Knæ; Svend gaaer hen til ham og lægger sin Haand paa hans Skulder. Tæppet falder.)

Anden Akt.

(I Skoven ved Vintertid. Midt paa Scenen brænder et stort Baal).

Gjængerne, hvoriblandt Knud og Hartvig, ligge eller sidde om Baalet. Ib sidder paa en Træstub i Forgrunden tilhøjre; Tam og Kulsoen foran tilvenstre.

Chor af Gjængerne.

Paa sneedækte Sletter, i vildsommne Skov,
Saa vidt vort gamle Fædreland sig breder,
Vi værne vor Arne mod Fjendernes Rov,
:: Vi uforsagte ham imøde træder. ::

Han skjænder og brænder i Hytte og Gaard,
Dg tung er Byrden, svar og haard er Nøden;
Men Fattigmand kjæmper saa godt, han formaaer,
:: Dg for sin Moder glad han gaaer i Døden! ::

Gud Fader, som veed, hvad vi kjæmped og leed,
Som sender efter Natten lysse Morgen,
Han sender vel eengang en Solstraale ned,
:: Som lyser op i Hytten og i Borgen. ::

(Gjængerne rejse sig).

Knud. Nu dages det, Folkens, saa vi er ikke længer sikke her paa denne aabne Plads. Svend kommer ikke, lader det til.

Kulsoen (affides til Tam). Nei, Fanden hytter nok Sine, lader det til.

Knud (til Ib). Veed Du ikke, hvor han færdes?
(Ib ryster paa Hovedet.) Hvad gaaer der af Dig, Ib?
Før var Du den Lystigste blandt os, og Du havde jo
ogsaa skjellig Grund dertil; men i den sidste Tid hæn-
ger Du med Næbet som en gammel Hane.

Ib (reiser sig.) Na lille Knud, man skal aldrig
vælde sin Sorg over paa Andre, naar man selv har en
bred Ryg.

Lam (ængstelig til Kulsoen.) Du gaaer de.

Kulsoen (sagte). Vist gjør de ei — lad mig
om det. (Høit.) Veed I da ikke, hvorfor Ib sørger?

Gjængerne. Nei?

Kulsoen. Han tænker sagtens paa sin Søster,
den kjønne Soffi, som Svenskerne haandterede saa
slem.

Ib (gaaer henimod hende.) Du skulde vel aldrig
ha'e lært at tie, hvad?

(Gjængerne træde imellem dem.)

Kulsoen (spottende.) Hvorfor skulde jeg tie, lille
Ib? Det er jo en ærlig Sag, som Du ikke har nø-
dig at skamme Dig ved. (Til de Andre.) Seer I,
Folkens! Soffi var kjøn og Svenskerne — nei det
var nok ellers Indsterne — vilde have deres Billie;
men det vilde nu den smaae Soffi ikke, og saa satte
de deres Billie igjennem med Magt — ja saamæn
gjorde de saa.

Ib. Vil Du tie, gamle Ugle!

Gjængerne (i spændt Forventning.) Naa, hvad
saa meer?

Kulsoen. Hvad saa meer! Soffi tog sin Død
derover, og derfor hænger han der med Næbet, det
lange Skrog, hi! hi! hi!

Gjængerne (fjerne sig fra Kulsoen.) Forbandede
Hex! (Deeltagende til Ib, idet de omringe ham.) Staf-
fels Ib!

Ib. Jeg har tiet derom til denne Stund, for

hvad kan det hjælpe at flage over dem, der er borte; men hun der, som har sin Glæde af at slænge i det Saar, som endnu bløder, hun skal ikke have gjort det omsonst! Sandt er det alligevel, hvad hun tuder — det kan vel nu være en fire Ugers Tid siden det skete. Seer I, dengang jeg laae paa Kæ for vor Dronning og hun gjorde mig til ærlig Mand saa jeg kunde tjene blandt Jer, dengang svor jeg i mit stille Sind, at jeg vilde blive hende en god Stridsmand; og jeg tænker vel, jeg har holdt Ord —

Alle. Det har Du!

Ib. Ja vel har jeg det! Men da jeg saa lagde min lille Søster i Jorden, da svor jeg en endnu dyrere Sed: at hævne hende! — og jeg tænker, jeg er ogsaa begyndt ganske godt paa de Dele.

Tam. Det var Synd at sige Andet, Ib! Men Du skulde dog ogsaa tænke lidt imellem paa os. Du og Svend, I gaaer jo saa pænt i Spænd sammen og leve høit, mens vi sulte —

Ib. Nu lyver Du jo, sølle Tam! Du, og Kvinden der, I sulte idetmindste ikke, aldenstund I stjæle Føden, hvor I finder den — og det holder ærlige Folk sig for gode til.

Anud. Vel gjør vi det; men sine Røtter skal man holde. Da Svend faldte os over fra Skaane, lovede han os baade Vaaben og Penge — Vaaben fik vi, som vi kunde, men Pengene dem saa vi ikke Noget til; og det er slet af Svend! (Svend kommer ind.)

Gjængerne. Iavel er det slet!

Tam. (reiser sig.) Og vi vil ikke længer taale det!

Ib (gaaer henimod Tam.) Naa saa det vil Du ikke, dit sølle Skind! Du skulde dog mindst være Svend paa Nakken, aldenstund han tidt og ofte har friet Dig fra Hundepidsken oppe paa Jungshoved, og bjerget det visne Skind derhenne ud af Lyvehuslet i Bordingborg.

Knud (træder imellem dem. Tam gaaer igjen hen til venstre.) Ja det er nu godt nok! Men Alting faaer en Ende, og nu er det ude med vor Taalmodighed. Kan eller vil ikke Svend gjøre Udvei, saa tænker jeg vi sige ham reent ud —

Anden Scene.

De Forrige. Svend.

Svend (træder frem.) Hvad siger I ham reent ud? (Pause.)

Kulsoen (affides til Tam.) Hoho! der er Fuglen! Fanden frier dog ikke Eine denne Gang.

Svend (til Gjængerne.) I tier? Tael! Har I Mod til at snakke paa min Bag, kan I vel ogsaa faae Munden op, naar vi staaer Ansigt til Ansigt.

Ib. Nei, Svend! de holder nu engang ikke af dit Ansigt, naar Du seer saadan ud — det har de nu tilfælles med Tydsterne, de brave Folk.

Svend. Naa hvad er der? Hvad vil Du, Knud? og Du Hartvig? og I Andre? Hvad har I at klage over?

Knud. Vi er ikke bange for dit Ansigt, Svend! det skal Du aldrig troe, og Du veed bedst, at vi heller ikke saa let lade os kysse; men Ret skal være Ret, og sit Løfte skal man holde —

Svend. Og hvad har jeg lovet Jer og ikke holdt?

Hartvig. Du har lovet os Baaben og Penge, ja det har Du.

Tam. Og Du har lovet os —

Kulsoen (griber ham i Armen). Hold Mund!

Svend. Og fik I ikke Baaben, gode Baaben? Biste jeg Jer ikke Veien til at faae dem, og førte jeg Jer ikke an, da vi tog dem fra Fjenden? — I vil ha'e Penge? Har jeg da selv Penge? Deelte jeg ikke tro-

lig med Jer hver Bid, og tog jeg ikke af min egen Mund for at stoppe i Eders? Man havde lovet mig Penge til Jer, det er sandt, men jeg fik dem ikke.

Tam. Ja hvem kan vide det?

Kulsoen (griber ham atter i Armen.) Vil Du tie, Sfrog!

Rnud. Ja vide det kan vi jo ikke; men Du har heel fornem Dmgang iblandt, og det kaster vel altid lidt af sig.

Th. Naa Gud naade din syndige Mund for de Ord, Rnnd!

Svend. I troer altsaa, jeg beriger mig og lader Jer lide Nød?

Rnnd (forknyt.) Ja, hvad vil Du vel, vi skal tro?

Svend. Hvad I skal tro!

Melodi af Ramsøe.

Fra den første Dag, I kaared mig
Til Jer Høvedsmand, jeg deelte trolig
Savn og Farer, drømte ei om Svig,
Alt var fælles, selv min usle Bolig.

Foran ufortrøden

Gik jeg tidt i Døden,

Sublende i Kampen, sorgløs midt i Nøden:

Har I glemt, at Svend ei svigte kan,

∴ Naar det gjælder Liv og Fædreland! ∴

(Mumlen blandt Gjængerne)

Skal nu Tvedragt splitte ad en Flok,
Som bød Fjenden Trods med Mod og Snille?
Har vort stakkels Land ei Trælle nok,
Som ved Riv dets bedste Kræfter spilde?

Briste eller bære!

Aldrig vil jeg mere

Høvding for en Flok af flige Trælle være,

Som i Nødens Time svigte kan,

∴ Hvor det gjælder Liv og Fædreland! ∴

(Gjængerne staae tause og skamsfulde. Ransen, forklædt som Bonde, kommer.)

Ib. Ja Svend! Du gjør bedst i at lade de Folf skjotte sig selv — de bjerger nok Føden og Penge til, skal Du see.

Svend. Bjerger Føden kan De sagtens, og faae Penge til. Svensterne har jo sat en høi Priis paa mit Hoved — der er jo strax Penge at hente! —

Rulsoen (affides.) Svensterne skal nok hente Dig selv, lille Svend — det har jeg besørget.

Ib. Ja saa behøver de jo blot at gaae heelt og holdent over til Fjenden. — saa faaer de jo Alt, hvad De kan ønske sig.

Rnud. Naa godt Ord igjen, Ib! (til Svend.) Vi vil hverken svigte Dig eller forraade vort Land, det forstaaer vi os ikke paa; men vi skulde dog vide lidt Bessed engang imellem, og Du siger jo selv, at Du har lovet os Penge. I tre Maaneder har vi jo ikke havt andet at leve af end hvad vi tog fra Fjenden, og det var magert nok iblandt.

Svend. Ja Penge har jeg lovet Jer, fordi jeg selv havde faaet Løfte paa dem — det er sandt! Men siden den Tid har jeg ogsaa lært, at man ikke maa bygge paa Storfolks Løfter.

Ransen (træder frem.) Og hvorfor ikke, Svend?

Svend. Borgermester Ransen! I her?

Rulsoen (affides.) Ei, ei, seer en Borgermester saadan ud!

Ransen. Ja — og som det lader, kommer jeg ret beleiligt. I to Dage har jeg forgjæves søgt Jer — Ingen vilde vide af at have seet Jer eller af at kjende Jer — og det var jo altid et godt Tegn paa, at man ikke saa let forraader Jer. Da kom en liden Smaadrenge, han hed Palle, troer jeg. Han vred sig ogsaa længe inden han vilde ud med Sproget, og jeg maatte først sværge ham til, at jeg var Eders fuldtro Ven, før han viste mig hid.

Rulsoen (affides.) Det skal han faae betalt!

Ib (med et Blik paa Tam og Kulsoen.) Ja det Uble er faldet forbandet langt fra Stammen!

Svend (til Nansen.) Og for at søge mig, har I rovet Eder midt ind imellem Fjenderne.

Nansen. Nu ja, naar man gaaer sin Konges Erinde, udsætter man sig for meer end det. (Med Hentydning til Gjængerne.) Jeg bringer Eder de belovede Benge (dæmpet) og et vaarskelligt Hverv at røgte.

Svend (peger paa Gjængerne.) Ja lad dem faae Bengene (til Ib) og lad dem saa gaae, de Folk duer ikke!

Ib. Nei, de duer ikke — idetmindste ikke meget.

Rnud. Det mener Du ikke, Svend, og Du heller ikke, Ib. I har prøvet os saa tidt, at I nok kan være paa det Rene med den Ting. (Til Svend.) Naa, lad nu den Sag være glemt, og tilgiv os! Der er stundom En og Anden, som sætter ondt Blod i os; men fra idag af skal Du aldrig høre en Klage mere.

Alle de Andre. Nei aldrig.

Svend. Godt! Men de, som sætter Splid imellem os og forraader os, de skal ogsaa fra idag af være udstødt af vor Midte. Og vi er forraadte! (Bewægelse blandt Gjængerne.)

Tam (affides til Kulsoen.) Jeg sa'e nok, at det gik galt.

Kulsoen. Gjorde Du? — det husker jeg ikke.

Svend. Svenskerne veed, at vi samles her og har allerede Færten af os. Han der (peger paa Tam) og hun (peger paa Kulsoen) har røbet det for nogle lumpne Kroner.

Gjængerne (farer hen imod Tam). Det har Du!

Svend (holder dem tilbage). Rolig, Folk! Balle, deres egen Søn, laae skjult under Jungshoved Bindebro og hørte dem angive vort Samlingssted for Kaptain Sparre. (Til Tam). Gaa Usling! Men træffer jeg Dig tiere i disse Skove, da er Du dødsens, Mand! Gaa! (Tam luffer af).

Kulfsen (sledest). Og det kan Du næppe at gøre ved os, som holder saa meget af Dig, Svend!

Th. Ja gaa nu bare, lille So! ellers gier jeg Dig en Duffert derhenne i Naen; Du har længe trængt til at vadsfes og toes, og reen Mund har Du nu aldrig holdt, det jeg kan minde.

Kulfsen. Nu gaaer jeg, Th, nu gaaer jeg! (Affides). Men det skulde da gaae til med Fandens Kunst, hvis jeg ikke skulde faae Hævn over Dig — og ham. (Gaaer).

Svend. Og nu afsted, Gutter! Læg Jer i Skjul her i Nærheden, i Grøfter og bag Stammer; Fjenden, som søger os, er ikke meget mandstærk og jeg har nok Lyst til at tage ham lidt nærmere i Diesyn. Men hører I Gjøgen kufte, saa styrter I frem til Undsætning.

Th (til Nansen). Ja, det er snurrt nok, Gjøgen kuffer i disse Skove ligesaa godt om Vinteren som om Sommeren; men Svenskerne holder nu ikke af Gjøgen, det jeg har mærket.

Svend. Nu alle Mand paa Post! Jeg bliver her med denne Mand.

Th. Ja vi bliver her med denne — med Hr. Borgermesteren, vilde jeg sige. (Gjøgnerne sprede sig langsomt. Idet de gaae, vender Knud tilbage).

Knud (til Svend). Har Du nu ogsaa rigtig tilgivet os?

Svend (rækker ham Haanden). Tilgivet og glemt! Alle Gjøgner (idet de gaae). Tak!

Tredie Scene.

Nansen. Svend. Th.

Nansen (idet han seer efter Gjøgnerne). Svend, kan I ogsaa stole paa disse Folk?

Svend (bestemt). Ja!

Nansen (peger paa Ib). Og paa ham?

Ib (hurtig). Som paa en Klippe, Eders Velbyrdighed — en lille Klippe.

Svend (smilende til Nansen). Kjender I ham da ikke igjen?

Nansen. Seet ham før, har jeg — jo, nu husker jeg det, det var jo ham, vor naadige Dronning gjorde ærlig.

Ib. Ja vel, og saa sa'e hun til ham, at han fra den Stund skulde blive en ærlig og pletfri Mand. Ærlig er han, det tør jeg bande paa, men hvordan det i denne snævsede Tid staaer sig med Pletterne, det saaer at staae hen.

Nansen. Du seer ud til at være en brav Mand. Giv mig din Haand.

(Ib betragter ham uden at række ham den).

Svend. Han er en brav Mand!

Nansen. Du betragter mig, men rækker mig ikke Haanden?

Ib. Jeg seer paa Jer for at huske Jer, gode Herre! Der har I min Næve — den er ikke ganske pletfri; men Folk, som har probeert den, siger der skal være en Klat Marv i den.

Nansen (smilende). Det mærker jeg! — Og nu til min Konges Ærinde. (Kulsoen kommer listende ind og lytter). Først bringer jeg Jer hans Tak for det Mod og den Smildhed, I har udviist; han veed, at I og Eders Gjønger har gjort Fjenden stort Afbræk og Skade, at I har bortført hans Fourage, overrumplet hans Proviantvogne, nedhugget Escorten og fjæmpet som Mænd, ofte Een mod To.

Ib. Siig hellere Een mod Tre, saa kommer I Sandheden nærmere, gode Herre!

Svend (til Ib). Har Du nogensinde talt dem?

Ib (lidt flau). Jeg? — Nei, jeg slog dem bare ihjel.

Svend. Det tænkte jeg nok. (Til Mansen). Men I kom formodentlig ikke hid for blot at sige os dette?

Mansen (fortrolig). Nei, Svend, jeg kommer for at betro Dig et vigtigt og farefuldt Hverv. Som Du veed, maatte hans Naade ved Efterretningen om Fjendens Landgang ved Korsør i al Hast forlade Bordingborg, men efterlod sig en betydelig Sum — næsten halvtredsfindstyve Tusinde Daler, deels i rede Sølv, deels i Bærelsbreve — som blev anbetroet den gamle Præst til Opbevaring. Han er Kongen en fuldtroet Mand og har skjult Pengene i Kirkens Gravhøvelving. Men Pengene have der svarlig Brug for; thi lader Kongen Dig spørge, om Du tør paatage Dig at afhente Skatten og føre den til Kjøbenhavn.

Kulsoen (sagte). Hoho!

Ib. Om han tør? Det var da et snurrigt Spørgsmaal!

Mansen. I tier, Svend?

Svend. Jeg overveier kun, hvordan den Sag bedst gribes an.

Ib. Der kan I nu selv høre — han er allerede i fuld Gang med at gribe Sagen an!

Mansen. Ja, der er stort Ansvar og stor Fare forbunden dermed.

Svend. Hvad Fare? Paa Faren har jeg og mine Folk aldrig tænkt før den var overstaaet; men, seer I, med Ansvaaret er det en anden Sag. (Efter en Pause; bestemt) Jeg paatager mig det, og enten skal Pengene snart være i Kjøbenhavn eller Svend ikke mere blandt de Levende!

Mansen. Men hvad Plan har I? Den gad jeg dog kjende.

Kulsoen (sagte). Ja, jeg med!

Svend (raast). Planen er lagt! Følg mig, og

J skal erfare den. Ib, Du bliver her, og mærker Du Uraad, saa giv Signalet. Kom, Herre!

(Svend og Ranssen gaaer ud tilhøre).

Kulsoen (idet hun lister sig efter dem). Din Skygge følger med, Svend.

Fjerde Scene.

Ib alene. Strax efter Fru Ingeborg, Julie og Palle.

Ib. See det er en Mand! Var der mange af den Slags i Landet, saa skulde det snart klare op... Men Svend vil høit tilveirs, og det gaaer ikke! Ib har gode Dine, naar det gjælder at holde Udfig for dem, han holder af, og om ogsaa den lille Frøken deroppe har ham kjær, saa bliver der dog aldrig Sild af den Matrel — det skal nok den storsnude Fru Ingeborg sørge for. Tøsses, hvor det skulde fornøje mig at faae den gamle Strutte rigtig i Klemme —

Palle (kommer ind, fulgt af Fru Ingeborg). Kom kun denne Vej, J behøver ikke at være bange, nu er vi sikker nok.

Fruen. Bange, Du taabelige Dreng! En Dame af min Stand bliver aldrig bange.

Ib. Naa, det maa jeg sige, naar man taler om Fanden, saa —

Fruen (idet hun jeer Ib). Uh! hvem er det?

Ib. Det er kun den lille Ib.

Fruen (fatter sig). Naa, det er Dig, Bonde! Hvad vil Du? Tigge? (Byder ham Penge). Der.

Ib (opsarende). Jeg — tigge! (Kølig). Behold Jeres Skillinger — jeg trænger ikke; jeg troede ellers det var Jer, som kom for at . . .

Julie (kommer hurtigt ind, seende sig om til alle Sider). Men hvor er han dog? (Til Palle). Du sagde, vi skulde træffe ham her.

Jb. Og hvem søger I da, lille Frøken?

Julie. Du er her, gode Jb, kan kan Svend ikke være langt borte.

Jb. Nei, det skal I ha'e Met i. Naar I seer lidt ned ad den Kant, kan I kanskeesens nok faae Die paa ham.

Julie (seer ud i Baggrunden tilhøre). Ja, der seer jeg ham. (Til Jb). Tak, lille Jb! (Til Fruen). Jeg henter ham hid, Faster! snart er jeg her igjen.

(Gler ud tilhøre).

Fruen (raaber efter hende). Du gaaer, og lader mig alene tilbage med dette Menneske —

Balle. Na, stol I kun paa Jb, han er sikker nok.

Jb. Vel er han det, lille Balle.

Balle (med et beundrende Blik paa Jb). Ja han er Mand for at beskytte Jer, om det saa var imod en tre fire af disse forløbne Tydskere.

Jb. Naar Du alligevel taer Munden saa fuld, Balle, kan Du gjerne sige en Snees, det er et kjønt rundt Tal.

Fruen (til Balle). Tossede Dreng! — jeg trænger ikke til en Bondes Beskyttelse.

Balle. Ikke? Da sa'e I dog før, at I flygtede fra Slottet, hvor Svenskerne husere, for at søge Hjælp hos Gjængerne — og derfor viiste jeg Jer Veien.

Jb. Balle, min egen rare Dreng, Du er et Fæ! Hvor kan Du troe at en saa velbaaren Dame skulde det? Hun er Mand for at hjælpe sig selv. — Jeg synes ellers jeg seer et Par fordægtige Fyre luske om derhenne i Krattet.

Fruen (forstræffet). Hvad siger I?

Jb. Ja om det er Svenskere eller Tydskere, det skal jeg lade være usagt. Ei ei! der kommer flere — fire — fem.

Fruen. Ih, Du min Gud! Hvor skal jeg
 the hen, hvor skal jeg skjule mig?

Ib (ensfoldig). Ja hvor veed jeg det.

Palle (som har seet ud). Jeg seer Ingen.

Ib. Ikke? (Sagte). Ja hold saa bare din Mund,
 Palle.

Palle (som begynder at forstaae ham). Oho!

Ib. Nu kommer de nærmere, de har bestemt faaet
 sig paa de prægtige Strudsstjedere.

Fruen. Kommer de nærmere? Na Gud! lille
 Ib, hvad skal jeg gribe til?

Ib. Hvor veed en stakkels Bonde det! — Jeg
 funde jo nok give Eders Besiddethed et godt Raad,
 men det vil I sagtens ikke følge, aldenstund I faaer
 det af en ufri Mand.

Fruen. Tael kun, Menneſte! tael! Frem med
 Raadet, naar det bare er godt!

Ib. Ja, seer I, jeg mener blot, vi to skulde
 bytte Klæder.

Fruen. Naar Du, Bonde! det vilde kun flet
 sig paaſe.

Ib. Jo Brogen paaſer I, den er rummelig nok;
 men Koften turde blive Jer lovlig trang, for den er
 ikke gjort til at strutte i.

Fruen (rafende). Du er en uforskammet Slynge!
 (Næsten grædende). Følg mig, Palle! (iler ud tilhøre,
 raabende): Julie! Julie!

Palle (grinende). Skal jeg følge hende, Ib?

Ib (leende). Ja pas endelig vel paa hende, Dreng!
 at hun ikke sprækker, for hun er ikke af den Slags,
 der kan flikkes sammen igjen.

(Palle løber ud efter hende).

Femte Scene.

Jb. Svend kommer hurtig ind, fulgt af Julie.

Svend (til Jb). Kald Folkene sammen og lad dem være rede til Opbrud paa mit første Vink.

Jb. Det skal jeg! (Gaaer, men kommer tilbage).

Svend. Naa, hvad vil Du?

Jb. Jeg vilde barestens sige, at den gamle Frue for nylig løb der nedad; hun fik lidt Skræk i Blodet, troer jeg — Gud maa ellers vide, hvorfor.

Svend. Det er godt. — Gaae saa.

Jb. Jeg løber, Svend, saa gaaer det hurtigere.
(Løber ud.)

Julie (utaalmodig). Nu vel, Svend, er det Eders sidste Ord? I vil ikke ledsage min stakkels Fader og mig til Kjøbenhavn?

Svend (bestemt). Jeg kan ikke!

Julie. Nu, det er i Sandhed smukt! I, for hvis Skyld jeg har tilbragt tre sørgelige Maaneder paa Jungshoved Slot, I svigter mig nu, da vi ikke længere kan udholde det, da man har berøvet os næsten Alt hvad vi eiede og truer os paa Livet, hvis vi ikke skaffe mere tilveie! Jeg tyer til Eder i min bittre Nød, og I svarer kort og bestemt: „jeg kan ikke!“ Af, Svend! I har aldrig elsket mig, ellers vilde dette Offer worde Jer let!

Svend. At maatte sige Jer nei, Julie Barsberg! er det tungeste Offer jeg bringer min Pligt; men aldrig skal det spørges, at Svend Gjønge forglemte den, selv om hans Hjerte bløder derved. Jeg elsker Jer, Julie! jeg elsker Jer med min syrige Sjæls hele Underlighed og Styrke, og Haabet om Eders Gjenkjærlighed var hidindtil Sporen til al min Bedrift. Og det veed I fuldtvel, veed det bedre end mine fattige Ord kan sige Eder det; men fra min Barndom af har jeg elsket mit Fædreland høiere end Alt paa For-

den, jeg har kjæmpet og lidt for det, døiet Savn og Farer uden at klage, og saae jeg end i min lønligste Tanke Eders Haand som den fjerne Løn for al min Idræt, jeg svigtede det dog aldrig — selv ikke for en saadan Priis, den høieste, jeg kjender! — Jeg har et Hverv at røgte, hvor det gjælder mere end Livet: min Ære, og det maa røgtes, skal jeg end derved miste Eders Gunst!

Julie. Men hvorfor skal netop I altid udføre disse halsbrækkende Bedrifter, for hvilke man ikke engang yder Jer Tak end sige Belønning? I vover Eders Liv der, hvor ingen Andre tør, og det for et godt Ord af dem, der bruge Eders Hoved og Eders Arm og siden — glemme Eder.

Svend. Vover man da sit Liv kun for Belønning? Paa den har jeg aldrig tænkt, naar jeg gif Faren imøde; men Bevidstheden om, at man tjener sit Land efter fattig Evne, giver en Ro og en Tilfredshed i Sindet som Den aldrig har følt, der krøb i Skjul, naar det gjaldt, eller lod et Folk forbløde sig uden at give det en Haandsrækning. Af Julie Barsberg! I tænker heri som hele den Stand, hvortil I hører; men jeg drister mig dog til at troe, at det vilde være bedre, om den i dette Stykke tænkte som jeg.

Julie. Det troer jeg med, og det er netop denne Eders tillidsfulde Tænkemaade, Eders Mod og Mandom og, fremfor Alt! Eders brændende Fædrelandsfind der fængsler mig til Eder. — Men den Kvinde, der elsker Dig, der med et Smil kan opflamme Dit Mod, med et Haandtryk opmuntre Dig til Daad, med en ædelbaaren Kvindes rige Kjærlighed lønne Din Bedrift — hende lader Du idag staae ene, forladt af sine Venner, som hun forlod for Din Skyld, forfulgt og efterstræbt af vore blodigste Fjender

Svend. Af Julie! I friste mig ikke over Evne!

Forladt har I aldrig været oppe paa Slottet, aldenstund jeg vaagede over Eder ved Dag og ved Nat; og Kaptain Sparre er vel vor Fjende, men en hæderlig Mand er han dog.

Julie. Og en smuk Mand!

Svend. Na, naar en Mand blot er noget fjønnere end Fanden, mener jeg han er fjøn nok — naar han blot ellers duer noget; men nidkjær er jeg ikke — dertil har jeg for megen Tillid til Jer. Og dog naar jeg tænker paa, at I drager til Kjøbenhavn, da er det, som om I tog alt mit Haab og alt mit Mod med Eder! Derinde, omgivet af Eders mægtige Slægt, vil I snart glemme den fattige Svend, der i sine taabelige Drømme rettede sit Die mod et Maal, han aldrig kunde naae! Af, Julie Parsberg! hvorfor vil I netop nu forlade Slottet?

Julie. Saa hør da, uforbederlige Menneſke! Kaptain Sparre er draget bort og i hans Sted har Kaptain Sehſel ſaaet Qvarteer paa Slottet.

Svend. Sehſel, ſiger I?

Julie. Ja det er ham og hans Leiesvende, der siden igaar have piint og plaget os og for hvis Skyld vi imorges ſlygtede fra Slottet.

Svend. Saa maa I til Kjøbenhavn, og I ſkal ikke drage alene. En Flok af mine Gjænger ſkal følge Eder, paa dem kan I stole ſom paa mig ſelv. Jeg maa endnu i denne Time bryde op til Vordingborg. Gaaer Alt, ſom jeg haaber — ſees vi maaskee ſnart; i modsat Fald aldrig mere! —

Mel.: Zindlars Viſen (Folkemelodi).

Svend.

1.

I række mig Haanden nu til Farvel,
 Kan hændes, det bliver det ſidſte;
 Men Eders Billed ſkal boe i min Sjæl
 Indtil mine Dine briſte!

2.

I Sorgen det var min bedste Trøst,
 I Kamp det mig førte til Seier,
 Lønligt jeg gemmer dybt i mit Brøst
 Den dyreste Skat, jeg eier!

Julie (rækker ham Haanden).

3.

Drag da i Kamp for dit Fædreland,
 Min Frygt ei dit Heltemod lamme,
 Viis, der er Marv i den ufri Mand,
 I hans Hjerte Begeistringens Flamme.

Svend.

4.

Afskedens Time er mørk og tung —

Julie.

Men Baar efter Vinteren kommer!

Svend (trykker hende til sit Brøst.)

Min duftende Rose, saa frisk og ung!
 Mit Livs, min Lykkes Skjærsommer!

Sjette Scene.

De Forrige. Ib.

Ib. Naa Svend! nu er Fanden løs! En fjendtlig Trop Ryttere har gjort Holdt tæt herved, de have allerede nappet den sølle Frue. (Til Julie). Om Forladelse!

Svend. Og Mansen?

Ib. Gik frivillig med, skøndt de ikke skjottede om ham.

Svend. Er det Svenske eller Tydske?

Ib (med Betydning). Jeg troer nok, de er Tydske.

Svend. Hvor mange?

Ib. Jeg tæller ikke Fjenden. (Svend gjør en utaal-

modig Bevægelse). Forresten var de nok Alt i Alt en halv Snees Stykker.

Svend (bydende til Ib). Saa bliv her! Stil Dig der paa Stubben og rør Dig ikke af Pletten! (Til Julie). Følg mig, Frøken Parsberg!

Julie. Hvorhen?

Svend. Til et sikkert Skjulested her i Nærheden. Eders Plads er ikke der, hvor der vanter blodige Bander.

Julie. Min Plads er netop her, Svend! Jeg var Jer kun lidet værdig, naar jeg ved Eders Side skulde nære Frygt; og paa værgeløse Kvinder forgribe De sig vel neppe.

Ib (mørk). Siig aldrig det, lille Frøken!

Julie (bestemt). Rigemeget — jeg bliver her!

Svend (med Beundring). Saa bliv, kjække Julie! (Til Ib.) Du bliver her og giver ikke Tegnet, før Du seer min dragne Klinge. (Han trækker sig op imod Baggrunden med Julie.)

Syvende Scene.

De Forrige. Kaptain Seyfel, fulgt af Landsknekte, fører Fru Ingeborg ind. Hans Mansen og Palle følge efter.

Ib (da han seer Seyfel). Captain Seyfel! og jeg maa ikke røre mig af Pletten! Det var den sureste Pligt, Svend kunde lægge paa mig!

Seyfel. Hvad I der siger, Frue, lader jeg ikke gjælde! Eders Ophold her i Skoven tyder mere paa en Flugt end paa en Promenade, og jeg troer ikke I har skjellig Grund til at beklage Eder over mig og mine brave Folk. Vi har viist Eder og Eders smukke Niece al den Agtelse og al den Ærbødighed, Eders Stand kræver.

Jb. Javel har I saa, og I har kun krævet op Alt, hvad Standsfolk har i Eie — ja'e man Andet, saa løi man skammelig!

Sehsel. Hvem er Du, Slyngel?

Jb. Jeg er kun en stakkels Bonde, gode Herre, en rigtig Slyngel, som I siger, for jeg holder saa ghselig meget af Tydsterne.

Sehsel. Virkelig? da er Du min Tro en Sjel= denhed her i Landet.

Jb. Na nei, vi har fuldtop af Slyngler; men hvad mig angaaer, saa holder jeg saa meget af Jer, at jeg kunde æde Jer op med Hud og Haar!

Sehsel (leende). Tak, den Kjærlighed skjøtter jeg dog ikke om.

Jb. Min Søster, den lille Soffi nede paa Dre= mandsgaard, skjottede hellerikke om Jeres; men I vilde dog have Jer Billie

Sehsel (kort). Det husker jeg ikke mere.

Jb. Nei, skulde I huske Alt, hvad I har be= drevet, blev det vel mere, end Jer Samvittighed kunde bære.

Fruen (affides til Jb). Men saa tie dog, flette Menneske! Du irriterer ham kun endnu mere.

Jb (dæmpet). Dræbe ham vil jeg! Na, bare jeg maatte røre mig!

Sehsel. Stille Bonde! (Til Fruen.) Jeg har altjaa gjættet rigtigt? I vilde unddrage Eder mit Sel= skab? Det var ikke smukt! Men hvor er Eders Bro= derdatter, den smukke Frøken Julie?

Fruen. Det veed jeg ikke, strænge Hr. Captain.

Julie (træder frem). Og hvor skulde hun vel være uden hos sin nære Slægtning? Frygter min Fæster, som er gammel, for at sige det, saa frygter jeg ikke: ja, vi flygted, fordi vi formodede, I ikke godvillig vilde lade os reise.

Seyfel. Og hvoraf drager I den for mig saa usordeelagtige Slutning?

Julie. Af Eders yderst paatrængende Høflighed, Hr. Captain!

Nansen. Vel talt, Frøken Parsberg!

Seyfel (Til Nansen). Ti, Bonde!

Ib. Jeg tier jo — naa, det var ham! Ja, den Bonde han holder nu akkurat ligesaa meget af Tydskerne som jeg — vi har nu ikke bedre Forstand.

Seyfel. Har Du maaskee Lyst at smage Stigremmen?

Ib. Nei! (Sagte). Bare jeg maatte røre mig!

Seyfel (til Julie). I falder altsaa min ærbødige Beilen paatrængende — det gjør mig ondt at høre; men følge mig tilbage til Slottet maa I og Eders Fæster alligevel — der skal jeg sætte Ærbødigheden og Høfligheden² noget tilside, da de synes at genere Jer. Forøvrigt maa jeg jo være glad ved, at jeg dog har gjort noget Bytte i denne Morgenstund; jeg kom rigtignok hid, fordi Captain Sparre havde sagt mig, at jeg her kunde overrumple og gribe denne Røver og Mordbrænder Svend Gjønge — (Kulsoen kommer listende ind.)

Julie. Kjender I ham?

Seyfer. Nei. —

Julie. Men I frygter ham?

Seyfer. Endnu mindre! — Han vover sig ikke i min Nærhed.

Svend (som under det Foregaaende har nærmet sig). Han er Jer maaskee nærmere, end I troer.

Seyfel. Hvem er I?

Svend. Ham, I søger!

Seyfel og Landsejnegtene. Svend Gjønge!

Ib. Det er farligt, saa de Folk kan gjette.

Svend. Ja, Svend Gjønge, netop! Hvad vil I mig, Hr. Captain?

Seyfel (giver sine Folk et Bink; de slaae en Halvtreds om Svend). Hvis Du overgiver Dig, lade Dig binde og føre bort; — hvis Du gjør Modstand, skyde Dig ned paa Stedet!

Ib. Hilledød, det var en ordenlig Mundfuld!

Seyfel. Naa, hvad vælger Du?

Svend (rolig). At slaaes.

Julie (affides). Min kjække Svend! hvor jeg elsker Dig!

Seyfel (spottende). Saa I vil slaaes, I alene!

— Nansen (trækker sit Sværd, som han har skjult under Kysten). Nei, vi er idetmindste To!

Ib. Na, tag mig med, saa er I dog altid Tre! (Tager sin Dre frem.)

Seyfel (træder et Skridt tilbage og drager sit Sværd). I skal have Jer Willie!

(I det Seyfel drager sit Sværd, drager Svend sit, og Ib efterligner i Haanden en Gjøgss Ruffen, der besvares paa samme Maade fra flere Sider.)

Seyfel (studer). Ha, hvad er det?

Ib (springer ned fra Stubben). Det er kun Gjøgen, som holder sin Morgenbøn, lille Captain!

Svend (til Seyfel). Og nu spørger jeg Jer: vil I overgive Jer eller hugges ned?

Seyfel (stolt). Og jeg svarer som Du: jeg vil slaaes!

Landseknægtene. Ja, slaaes!

Rulsoen (som har listet sig frem bag Seyfel). Nei, flygte! Følg mig!

Svend. Saa skal ogsaa I have Jer Willie. Herfrem, Gjønger!

(Gjøngerne styrte frem. Fru Ingeborg falder ned paa Træstubben, Julie staaer ved hendes Side. Ib styrter ind paa Captain Seyfel. Kort Haandgemæng.

Tæppet falder hurtigt.)

Credie Act.

Første Afdeling.

(Fattig Bondestue.)

Første Scene.

Kulsoen kommer listende ind. Strax derpaa Tam.

Kulsoen. Jeg tænkte nok, Møglen laae under Døren. (Seer sig om). Ib behøver ikke at frygte for Thyde — her er ikke engang Det, der kunde tjene til Føde for Rotterne. (Gaaer hen imod Døren). Kom saa, lille Tam! her er Ingen, det seer Du jo nok. (Tam bliver staaende tvivlraadig i Døren). Naa, kommer Du saa? (Sætter sig tilhøre). Jeg syntes Du sa'e Du var sul-ten, Tam? (Tager et Brød og noget Ost frem.)

Tam (kommer hurtig ind). Ja gruelig!

Kulsoen (peger paa den anden Stol). Og tørstig er Du vel ogsaa, dit stakkels Skind? (Tager en lille Flaske op).

Tam. Min Hals brænder.

Kulsoen. Ja saa vil jeg spise og drikke for os Begge.

Tam. Na, Du gier mig sagtens Noget med — det var jo derfor jeg fulgte Dig hid.

Kulsoen. Var det? — det har jeg glemt.

Tam. Du har Brød og lader mig sulte?

Kulsoen (leende). Jeg gjør saa, Tam! (Tam gjør en truende Bevægelse henimod hende). Rør Dig ikke af Pletten, Bissenpind, jeg er stærkere end Du, det veed Du nok. (Tam sætter sig modfalden, hun gemmer Brødet og Flasken igjen). Skal jeg sige Dig, hvad Du er, Tam? Du er en usjel Kjerlingepræst, der hverken har Mod eller Mandshjerte; Du kan ikke engang bjerge Jøden til Dig, endfige til Dine, og saa vil Du jeg skal føde Dig, Du jammerlige Karl, som ikke engang turde staae mig bi mod Svend og Ib, den Himmelhund!

Tam. Ja, naar jeg tænker paa, at jeg lod mig forloffe af Dig til at forraade dem, saa er det som om jeg var brændemærket baade af Gud og Mennesker som en Usling.

Kulsoen. Og hvad er Du vel andet? Er Du ikke en Usling, som hverken kan føde Kone eller Børn? og har jeg ikke maattet jage dem ud eller tuffet dem bort, for at de ikke skulde døe af Sult? Men nu seer Du, hvad det fører til? Palle, den Satansunge, svigter sine Forældre og vil ikke engang fortælle sin egen kjærlige Mo'er, hvad Gjøngerne tage sig for, men forraader os til dem, hvergang han seer sit Snit dertil.

Tam. Nei, Drengen troer Dig ikke, Boel, og har heller ikke skjellig Grund dertil. Den Lærdom, Du gav ham, vilde have gjort ham til et Skarnsmenneske; men fra den Stund Ib tog Drengen i sin Baretægt, har han artet sig vel.

Kulsoen. Hvad kalder Du at arte sig vel? Den største Pligt, et Barn har, er vel at adlyde sine Forældre; men følger han mit Bud monstro? Nei, han gjør lige stift imod.

Tam. Det gjør han fordi han skjønner, at Det, Du byder, er lige stift imod den Catechismus, Ib har lært ham.

Kulsoen. Du sige ikke saa, lille Tam! Jeg vil kun vide lidt Ngt iblandt for at tjene en Stillings Penge derved; men den Skarnsbreng narrer mig kun. Og siig mig nu, Tam! hvad tjene vi vel ved dem, som gaaer og gjælder for Landets egne Børn? Intet, uden den bittere Nød! Og hvad rager mig det Land og det Folk, som ikke kan brødsøde mig? som i Fredens Tid træder Bonden paa Nafften og i Krigens Tid fører ham mod Fjenden som et Faar, der er mærket til Slagtning? Nei, tjene Føden, som man kan, og tjene Den, som betaler bedst, hvad enten han er Fjende eller Ven — det er nu mit Evangelium, og det er et godt Evangelium for Fattigfolk.

Tam. Det er en ærlig Sag at være fattig, Boel; men —

Kulsoen. Na, Boel er saa ærlig som en jaget Ræv kan være, og havde bare Du været rappere paa Foden til at hente Svenskernes Hjælp, havde vi nu haft vor Deel af den dyre Skat, som Gjængerne slæbte ud af Bordingborg Kirke.

Tam (ondstabsfuld). Ja, dengang fik Du kun „Stant for Dant“, som Tydskerne sige.

Kulsoen (lumst). Troer Du? Ja tør kun lidt, jeg er dem igjen paa Færten og jeg er ikke kommet her i Jbs Hytte for Intet. Underligt skulde det være, om jeg ikke skulde faae det rigtige Spor her.

Tam (springer op). Saa det var derfor Du fik mig loffet herind. (Affides). Faaer Svend eller Ib Fingre i mig, før jeg har gjort min svare Uret god igjen, er jeg Dødens Mand! (Høit). Men jeg vil hverken have Lod eller Deel i dine Rævestreger, Boel, det siger jeg Dig reent ud! Jeg gaaer min Vej og vil aldrig have mere med Dig at gjøre.

(Bender sig for at gaae).

Kulsoen (tager Brødet frem). Jeg syntes Du sa'e før, Du var sulten?

Tam (tvivlraadig). Ja, sulten er jeg, gruelig sulten?

Kulsoen (tager Flasken frem). Og tørstig?

Tam (med mat Stemme). Ja!

Kulsoen (sledest). Saa bliv! Tag din Stol her hen, sæt Dig ned, spis, drik og vær glad!

Tam (efter en Kamp med sig selv). Nei, Boel, nei! Slet har jeg handlet, det veed jeg; men fra idag af skal Du hverken friste eller bedaare mig mere; og vil Svend ikke tage mig til Raade igjen, saa taer jeg Tjeneste som Soldat — for feig er jeg ikke, om jeg end er svag af Kræfter. Hvad Ondt Du nu har i Sinde mod Svend, veed jeg ikke, men det veed jeg, at jeg vil søge ham op, advare ham for Dig og dine Rænter og bede ham ydmygelig om Tilgivelse.

Kulsoen (spottende). Og han vil dræbe Dig!

Tam (forsagt). Troer Du?

Kulsoen (som før). Vil ikke Svend, saa vil Ib!

Tam (opmandende sig). Lad dem da det! Hellere døe som en ærlig Mand, end leve med Dig som en Rjæltring! (Gaaer).

Anden Scene.

Kulsoen (alene, lukker Døren ilaas efter Tam.)

Kulsoen. Taabe! Hellere være Rjæltring og riig, end døe af Sult som et ærligt Menneffe! Jeg tog ham med, for jeg tænkte som saa: overrumpler Ib os, vil hans Brede først gaae ud over Tam. — Det var endra godt, han ikke fik noget Rigtigt at vide. Underligt skulde det gaae til, om ikke Svend eller Ib skulde figge herind førend de drage videre. I Nærheden er de. Fra Bordingborg drog de igaar Nat, det veed jeg; da jeg kom med Seyfel og hans Folk til Kirken, saae vi deres Fodspor i den hvide Snee; de vendte

alle fra Gravhælvningen. Det var endda en Lykke, at jeg forgangen bjergede den tydske Præster, saa han slap ud af Jbs Klør, ellers havde jeg Ingen haft ved Haanden til at nappe Skatten; men Sænsel er just den Mand, jeg kan bruge; han tørster efter Hævn og Guld — jeg efter Guld og Hævn! (Rytter). Der kommer Nogen — tænkte jeg det ikke nok.

Balle (udenfor). Er I derinde, Ib?

Kulsoen (med ondskabsfuld Glæde). Det er Balle, min egen rare Dreng!

Balle (udenfor). Nøglen ligger ikke under Døren.

Kulsoen (med et dæmpet Udraab). Det glemte jeg! Na, Boel, Du er dog en Tøsje! (Nærmer sig Døren). Men lukker jeg op og han seer mig, løber han sin Bei, den Rævneunge! (Det rasler ved Vinduet). Oho! han hjælper sig selv — det har han nu efter sin Moer, det velsignede Pus. (Hun trækker sig op imod Baggrunden og lægger Nøglen under Tærskelen).

Tredie Scene.

Kulsoen. Balle.

Balle (aabner forsigtigt Vinduet og seer ind). Her er Ingen, saa faaer jeg vente. Her'skulde vi mødes, sa'e han, naar jeg vel havde bragt den Gamle og Frøkenen til Kjøbenhavn.

Kulsoen (sagte). Ei! ei!

Balle. Ja det var jo rigtignok Knud og de andre Gjønger, som bragte dem derhen; men Ib sa'e til mig: „Balle,“ sa'e han, „min egen rare Dreng! pas vel paa hende, den Unge — den Gamle kan styre sin egen Cours — for Svend har hende kjærere end sin Diesteen, og bringer Du snarligt Bud, at hun er vel i Kjøbenhavn, gjør Svend Dig til en stor Mand og giver Dig et smukt Horn at tude i.“

Rulsoen (sagte.) Bare Du ikke først faaer Noget at tude for.

Palle. Ja, det sa'e han, og hvad Ib siger, det er sandt, og hvad Svend lover, det holder han som en Konge. Og nu bringer jeg baade Bud og Brevskab.

Rulsoen (sagte.) Det var jo rart!

Palle. Na jeg er saa glad, saa glad som om det var Juleaften! Bare de nu vilde komme. Her er saa mørkt — jeg er aldrig bange om Dagen, ikke engang for Fjenden; men i Mørke har jeg ikke rigtig Mod endnu. Ib har tidt sagt, at naar man er bange saa skal man synge — jeg vil dog probere om det gaaer.

Melodi af Hartmann.

1.

Den Smaadrenge sad en Sommerqvæld
Taus ved et Kildervæld,

Huh!

Mens Træerne hvidsted og Kilden græd,
Saa Frøerne qvækked arrig derved,
Han drømte sig stærk, til Storbærk laaren,
Foer ud til Kamp, af Lykken baaren,

Rast og kjæk! —

„Ekkekæk, kækkekæk, qvæk!“

Sagde de Frøer.

2.

Den Smaadrenge vorte raut og stor,
Stolt han i Leding foer,

Ha!

Hvorhen han mon drage, han Hæder vandt,
Men stundom blandt Kjæmper Frøer han fandt:
Naar Skjoldene klang og Sværdet blinked,
Naar Blodet flød og Seiren vinked

Rast og kjæk! —

„Ekkekæk, kækkekæk, qvæk!“

Sagde de Frøer.

Kulsoen (som under det sidste Vers har nærmet sig Palle, griber ham i Trøien). Qvæk! qvæk! qvæk! qvæk! sagde de Frøer.

Palle (udstøder et Skrig). Au! (Da han seer det er Kulsoen; forkynt.) Na, er det Jer, Moer! I gjorde mig saa bange.

Kulsoen. Bliver Du bange for Din egen Moer, min Dreng?

Palle. Ja — iblandt.

Kulsoen. Men Du har jo været paa Reiser, Palle.

Palle (fattet). Ja, jeg har saa, Moer!

Kulsoen. Været i Kjøbenhavn?

Palle. Na ja. (affides.) Moer har luret.

Kulsoen. Det er ret, mit Barn! Man skal altid sige Sandheden.

Palle (naiv). Lyver I da aldrig, Moer?

Kulsoen. Aldrig? — det vil sige Meget; en lille Løgn kan iblandt gjøre stort Gavn, min Søn, naar den bruges med Kløgt.

Palle. Men dertil er jeg vist ikke klog nok.

Kulsoen. Na jo, aa jo, Du er en klog Dreng, og Du har Lykken med Dig, Palle.

Palle. Troer I?

Kulsoen. Boel troer kun, hvad hun veed. Men Barn, Du har ikke seet Din stakkels Moer i mange Dage og Du falder hende ikke om Halsen? Holder Du slet ikke mere af hende?

Palle. Jo — iblandt.

Kulsoen. Saa kom og kys mig, Palle. Naa, kom nu! (Palle nærmer sig frøgtssom; idet Kulsoen omfavner ham, lader hun sine Hænder glide ned af hans Sider og beføler ham.)

Palle (leende). Jeg har ingen Ting, Moer!

Kulsoen (stuffed). Ikke? Og Brevskabet, som Du bringer, maa din egen Moer ikke see det?

Balle. Det har jeg gjemt i Skoven.

Kulsoen. Nu lyver Du jo, Barn.

Balle (trosthyldig.) Gjør jeg? Ja saa er det kun en ganske lille Løgn.

Kulsoen (efterat have undersøgt ham.) Af Balle! Balle! Du er slet optugtet.

Balle (bedrøvet.) Men det er jo ikke min Skyld, Moer.

Kulsoen. Staaer der ikke skrevet: Du skal hædre din Fader og din Moder --

Balle. Jo, der gjør; men der staaer ogsaa: Du skal ikke lyve, ikke stjæle --

Kulsoen. Gjør der? -- det husker jeg ikke. -- Naa, jaja da, saa faaer det at være med Brevskabet. Men Du sa'e før, Du skulde møde Ib her; kommer han, troer Du?

Balle. Det veed jeg ikke; men kommer han, var det vist bedst, han ikke saae Jer.

Kulsoen. Det troer jeg med, og derfor skal vi To skjule os. Røglen ligger igjen under Tærstelen, hvor jeg tog den.

Balle. Moer, Moer! vil I nu igjen forraade Svend?

Kulsoen. Jeg? Tro aldrig det, Barn! Hvad Boel gjør, gjør hun kun for sine Børns Skyld Og Du skal blive rig, Balle, meget rig, naar Du vil lyde mig.

Balle (bestemt) Nei, jeg vil gaae!

Kulsoen (stiller sig imellem ham og Vinduet.) Vil Du? (Griber ham.) Nei, Balle, Du bliver!

Balle (trodsig.) Jeg vil ikke blive!

Kulsoen (arrig.) Du skal! Den Rjæp skal tidligt frøges, som Krog skal vorde, det er et gammelt Ord, og Du skal frøges, aldenstund Du nu er i min Magt. (Fører ham hen til en Luge i Gulvet, som hun aabner uden at slippe ham.) Herned med Dig, ærlige

Tosse! Dernede kan vi saa rart høre Alt, hvad der siges heroppe, og Du faaer ikke Veilighed til at røbe mig.

Palle. Na Gud, Moer! hvor kan J handle saa mod dem, der har taget sig af Jer Søn!

Kulsoen. Hold Mund, og ned med Dig! Vi To skal nok komme ud af det, kan Du troe.

Palle (ængstelig idet han stiger ned.) J vil dog vel aldrig dræbe Jert eget Barn?

Kulsoen Hvis Du tier — nei; hvis Du skri-
ger eller med en Lyd forraader os — ja! (De stige ned;
hun lukker Lemmen.)

Fjerde Scene.

Th. Strax efter Svend.

Th (lukker Døren op og kommer ind.) Palle er ikke kommet, Nøglen laae under Døren. (Sætter sig paa en Stol.) Saavidt kom vi da; men det kneb. Svends Plan var godt lagt; men vi var neppe ret ude af Gravhælvningen og paa den anden Side Kirkegaarden, førend en heel Flok formummede Skiffelser steg ind i den. Kulsoen var atter paa Spil her, det tør jeg sværge paa. Hun nappede ogsaa den tydske Captain fra mig forgangen, just som jeg stod i Begreb med at give ham min Velsignelse med et dygtigt Drag af min Dre; naa, vi To træffes vel igjen og han kan for den Sags Skyld gjerne betragte sig som en død Mand saalænge Th lever. (Reiser sig.) Her har været Folk siden jeg var her sidst; jeg syntes ogsaa jeg saae Skuggen af den sølle Tam henne blandt Træerne. (Gaaer hen til Vinduet.) Jeg tænkte det jo nok, han har holdt sin Kirkegang gjennem mine Ruder, det fæ — der er jo ingen Bls paa dem.

Svend (kommer hurtig ind.) Naa Th! er Alt i Orden? Har Folkene samlet sig i Rjempehøien?

Ib. De er samlet.

Svend. Og deres Qvinder med?

Ib. De er med.

Svend. Det er godt. Sjælland er nu saa fattigt og udpiint, at her ikke er Brød mere, hverken til Mænd eller Qvinder; vi maa til Kjøbenhavn Alle! Bringe vi Koner og Børn med, bringe vi ogsaa kraftige Arme — de maa tage det Ene med det Andet, sulte ihjel skal mine Folk ikke. Har Du sagt til Hartvig og Knud at de har et Die med Thyret?

Ib. Nei, jeg har ikke (Svend seer spørgende paa ham). Jeg la'e det kun paa Bordet, og ingen af Gjøngerne har nogen Anelse om, hvad det Thy er værd mellem Brødre. Man skal aldrig friste Fattigfolk over Evne, Svend.

Svend. Deri har Du Ret, Ib! og det var et godt Indfald af Dig, at sive Skatten ind i Bugen paa Raadhyret.

Ib. Na, naar man har været sammen med Dig en Tid, kan man sagtens faae gode Indfald.

Svend. Det sige Du ikke, Ib! Skal vi endelig sætte bestemt Tært paa hver af os, saa naaer Din List længere end min Kløgt, Din Styrke længere end mit Mod.

Ib. Na Svend, de kan vel omtrent naae lige langt, formedelst vi altid gaaer godt i Spænd sammen; men har jeg i mine Livsensdage gjort en eller anden Smaating, som er værd at mindes længere end Folk, som de er fleest, mindes det Gode, man gjør Dem, saa er Du Skyld deri, Svend! Du alene. Derfor skal jeg ogsaa tjene Dig tro til min sidste Time.

Svend (rækker ham Haanden). Tael aldrig om at tjene, Mand! Bonden og Skytten, Gjøngen og Tateren, de er Børn af samme Moder, og vi To, Ib, vi kan kun være Venner og Brødre for Gud og Men-

nesker. (Efter en lille Pause). Er Palle ikke kommet?

Ib. Han har maaskee været her, men gaaet igjen, da han ikke traf os.

Svend (sætter sig). Saa maa vi vente.

Ib. Vente! Paa hvad?

Svend. Paa Palle.

Ib. Palle hytter sig nok, fjender jeg Drengen ret. Men hvad Brug har Du ellers for Palle inat?

Svend. Na Ib! Du friste mig ikke, Du veed heelt vel hvor jeg længes!

Ib (gaaer hen og lægger sin Haand paa Svends Skulder). Vel veed jeg det, Svend! og jeg har tidt og ofte tænkt paa Dig og hende; derfor vil jeg nu sige Dig min Hjertensmening. Du holder af den lille Frøken og kjøbte gjerne et Smil af hende for Dit Hjerteblod; hun holder kanskee ogsaa af Dig; men Du taer dog en altfor farlig høi Flugt! Her i denne Hytte har jeg saa mangen Gang i min Gensomhed siddet og seet paa Vinduggene, som flagrede om Lyset og tilsidst fløi lige luft ind i det: nu er jo Du rigtignok ingen Vind, Svend! men Du er helleringen Elephant, og de Store vil nok, saavidt jeg kan mærke, helst ha'e Elephanter ind i deres Familier. Og troer Du, at Fru Ingeborg og hele hendes rige og fornemme Slæng vil ride Noget af Dig at sige? Hvad troer Du Mod og Manden gjælder hos den Slags Folk? Al Svend! kan Du ikke møde med et mælædt Stykke Pergament i Næven eller noget Rangleri om Halsen, frygter jeg, Du brænder dine Binger.

Svend (reiser sig og rækker Ib Haanden). Kan hende, Du har Ret, Ib! Men har jeg i den sidste Tid virket Noget, som var værd at tale om, har Svend Gjænges Navn paa denne Side Sundet havt nogen Klang, har hun sin rigelige Andeel deri, og at give Slip paa Tanken om hende, vilde være mit Livs Undergang. Hun er min fjæreste Drøm, og har Du

Godhed for Svend, saa vække Du mig ikke af Drømmen. — Men Dine Ord har tillige manet mig om min Pligt, og den skal jeg ikke glemme. Gaae Du foran! Lad Alt være rede til Opbrud paa mit første Bink! Snart er det Midnat; kommer Balle ikke til den Tid, saa i Guds Navn afsted!

Ib (Gaaer op imod Baggrunden, men vender sig om ved Døren). Du er da ikke vred Svend?

Svend (smilende). Vred? — aajo, paa Skjæb=nen, som er mig ond, ikke paa Dig, som er mig god. Men gaae nu, lad mig alene.

Ib (trohjertig). Ja bliv kun alene. Jeg har tidt mærket, at naar man er ene med sig og sine Tanker, er Gud os et godt Stykke nærmere end naar man er i Kirken. (Slaaer ham paa Skulderen). Gud være da hos Dig, Svend! (Gaaer).

(Melodrama, som fra den følgende Monolog gaaer over til Sangen og continuerer indtil Svend har forladt Hytten).

Femte Scene.

Svend (alene; staaer et Dieblis tankesuld).

Svend. Troen paa ham har heller aldrig forladt mig. Da Krigen førtes over i Skaane, hørte jeg maugen dygtig Krigsmand spotte med Gud og jeg saae dem dø med en Forandelse paa Læberne; men naar jeg i min Nød anraabte ham, følte jeg mig altid styrket og der kom atter Tro og Tillid i min Sjæl. (Pause). Er da det Maal, jeg stræber til, uopnaeligt? Er det formasteligt at hige efter det, naar man Dag ud og Dag ind lægger sit Liv og sit Blod i Bægt=skaaalen? — Er da Fødsel og Byrd her i Livet Alt? Det, vi virke, Intet? Er Mennesket ligesom en Skille=mynd, stemplet til det, det bestandig skal gaae og gjælde for?

Melodi af E. B. Rasmøse.

1.

Skal Mandens Færd for Intet regnes,
Naar ei han er af Adelsblod?
Skal al hans Daad og hans Bedrift ei tegnes
I Tiden op? — hvad er da Kløgt og Mod!
Er da den Mand sletintet, intet værd,
Som uforsagt holdt Stand mod Ild og Sværd,
:: Kæmpende trofast for sit Fædreland? ::

2.

Skjøndt fostret op i Armod's simple Hytte,
Jeg vandt dog Roes af Kongens egen Mund;
Men aldrig vil min simple Lod jeg bytte
Med dem, der logre for ham som en Hund.
Lad Skæbnen bringe, hvad den bringe vil,
Jeg sætter Liv og Lykke kjækt paa Spil,
:: Kæmpende trofast for mit Fædreland! ::

(Efter at Sangen er ude, gaaer han hen til Vinduet og aabner det).

Efter Maanen at dømme, maa det nu være Midnat, og Palle kommer ikke. Staffels Dreng! Anede han min Uro, vilde han flyve afsted. Men at tøve længer her, vilde være Galsskab. Dagen er Fjendens, Natten er vor. Kommer vi vel til Rjøge, slipper vi vel lettelig videre over Isen til Kjøbenhavn. — Og der? hvad venter mig der? Maaskee kun Stusselse og Rummer. (Kjæf). Nu ligemeget! Min Plan er god, min Tro stærk som mit Haab, mit Mod usvækket — Gud lede saa Alt til det Bedste! (Gaaer hurtigt ud af Døren, uden at lukke den).

Sjette Scene.

Kulsoen (aabner Laagen i Gulvet og seer sig forsigtig om).

Kulsoen. Nei, jeg skal lede Alt, Svend! lede det til det Bedste for mig — til Undergang for Dig

og Dine! (Hun stiger hurtigt op; Palle vil følge efter, men hun standser ham). Nei; nei, Du bliver fjønt dernede, min Dreng.

Palle (bønlig). Na Moer, Moer! jeg vil fryse ihjel eller dø af Sult.

Kulsoen (kaster Brødet, Osten og Flasken ned til ham). Sulte ihjel skal Du ikke, mit Lam! og Du har varmt Blod, rigtigt Taterblod i Dine Arer, Du vil heller ikke fryse ihjel; men blive dernede skal Du, ellers dræber jeg Dig.

Palle. Saa dræb mig hellere strax, dræb Jert eget Barn! I vil jo dog forraade Svend og Ib, og Svenskerne vil skyde dem — saa kan jeg ligesaa godt dø nu som siden.

Kulsoen. Taabe som Du er! Kiig skal Du blive, rigere end Kongen selv; men denne Gang skal Du idetmindste ikke staae min og Din Lykke iveien. Ned med Dig! (Hun støder ham ned og lukker Lemmen). See saa! Hyl og græd nu saameget Du vil; naar Skatten er i min Magt, henter jeg Dig til Herlighed og Glæde. — Og nu afsted til Sersel saa hurtigt mine Been ville bære mig. I Rjæmpehøien er de? Den fjender Boel godt, den har kun een Nedgang, og vi skal ryge dem ud som Ræve! Sersel faaer da for sin Part al den Hævn, han kan ønske sig, — jeg faaer Hævn og et lille Raadhyr i Tilgiot.

(Hun iler ud og lukker Døren efter sig).

Syvende Scene.

Lam. Derpaa Palle.

(Efterat Kulsoen er gaaet ud, staaer Scenen et Dieblit tom).

Lam (aabner forsigtig Vinduet, derpaa stiger han ind, sniger sig sagte hen til Døren og lytter). Hvor hun hum=

per af, det Afstum! Jeg kan høre hendes Trin knirke i den frogne Sne. (Gler hen til Eugen og aabner den). Kom, Palle, kom mit Barn! skynd Dig!

Palle (kommer hurtigt op af Stigen; men standser, da han seer at det er Tam). Faer, er det Jer?

Tam. Savist er det mig. Kom bare!

Palle. Hvad Ondt har I nu isinde mod mig?

Tam. Intet Ondt! Kom bare op! (Palle stiger nølende op. Tam lukker Eugen, derpaa tager han Palle i sine Arme og kysjer ham).

Palle (ængstelig). Na Faer! I friste mig ikke! Lad mig nu gaae i Fred.

Tam. Din Faer vil ikke friste Dig, han veed mere end Du. Jeg var her i Hytten før Du kom. Din Moer fristede mig; men jeg holdt Stand, ja Gud ske Tak! jeg holdt Stand, skjøndt jeg var nærvæd at dø af Sult. Jeg løb ud for at opsøge Svend, da saa jeg ved Miaanens Skin først Ib og saa ham nærmere sig Hytten og gaae herind, og jeg stod der udenfor Vinduet og hørte hvad de taltes ved. Hvor Din Moer var bleven af, begreb jeg ikke. Min Hensigt var, at gaae ind, kaste mig for deres Fødder og bede dem saa bønligt om Tilgivelse; men mit Mod svigtede mig, jeg syntes de saa Begge saa alvorlige ud — jeg frygtede de kunde dræbe mig før de havde hørt mig.

Palle. Men I har ogsaa svigtet og forraadt dem, Faer.

Tam. Ja hvorfor? Fordi jeg lod mig lede og forloffe af Din Moer; men jeg vil gjøre det godt igjen, saavidt mine stakkels Evner formaaer.

Palle (glad). Er det sandt? I vil virkelig? (Bludselig modfalden). Al Faer! hvorfor tør jeg ikke troe Jer? Jeg vilde jo hellere end gjerne; men —

Tam. Na Palle, jeg forstaaer Dig, Du har havt et slet Exempel for Die; men jeg har ogsaa bø-

det haardt derfor. Fra den Morgenstund jeg blev stødt ud af Gjængerues Samsund, har jeg slakket om i den nøgne Skov som en jaget Ulv, frygtende baade Guds og Menneskernes Straf; og i de to sidste Dage har jeg været nær ved at døe af Hunger og Tørst. Da mødte jeg Boel. Hun loffede mig hid med Brød og Mjød — hvad hun vilde, veed jeg nu. Kom Palle, lad os ile! Jeg vil fortælle Svend, hvad jeg har hørt, og bede ham være paa sin Post mod den onde Kvinde. Kom, kom! (Gaaer op imod Baggrunden. Palle bliver staaende). Vil Du ikke være med at frelse Svend?

Palle. Det kan jeg klare ganske alene.

Lam (kommer tilbage). Kan Du? Men husk vel paa, at de Alle er nede i Høien, og at der kun er een Opgang (Palle smiler). Er der da flere end een?

Palle. Det veed jeg ikke.

Lam (bedrøvet). Palle, Du har nok ingen rigtig Tro til mig?

Palle. Nei.

Lam. Palle, Palle! Du veed ikke, hvor tungt det er for en Fa'er, at mistroes af sin egen Søn!

Palle (brister i Graad). Na Fa'er! I veed heller ikke, hvor bitterlig tungt det er for en Søn, ikke at turde troe sin egen Fa'er!

Lam. Jo, Palle, jeg veed, jeg seer det jo, min egen kjære Dreng! — Na, tilgiv mig, tilgiv din Fa'er hans svare Skyld; paa sine Knæ vil han ydmygelig bede Dig glemme Fortiden og stole trygt paa ham i Fremtiden. Du er jo en klog og god Dreng, Du maa kunne høre og fatte, at mine Ord komme fra mit inderste Hjerte!

Palle (kaster sig om hans Hals). Ja, Fa'er! nu troer jeg Jer! Det er første Gang i mit Liv, at jeg har seet Taarer i Jeres Øine — de kan ikke lye! See, Fa'er, see! Her er Brød, her er Mjød! I skal

ikke sulte og tørste, saalænge Balle har en Bid at dele med Jer!

Tam. Nei, nei! jeg vil ikke spise, ikke hvile, førend Svend er advaret. Kom, kom, Barn! det er den høie Tid.

Balle. Na, jeg blev saa glad, saa glad over at min Fa'er var blevet et ærligt Menneſke igjen, at jeg glemte Alt, selv dem, der stod mig i Forældres Sted. Men nu vil vi ogsaa pile afsted, og I skal ikke være bange, Ib dræber Jer ikke, naar jeg gaaer god for Jer, og hvad Svend og de Andre angaaer, saa skal I see, at saa liden og ringe jeg er, er jeg dog Mand for at frelse dem Alle! (De ſtige ud af Vinduet.)

NB. Iſdet Tæppet falder, begynder Muſiken, ſom gaaer over til

Anden Afdeling.

(I R jæmpehøien. Midt paa Scenen et Steenbord, hvorpaa der ligger et Raadvr. Hift og her omkring i Stenene er ſtuffet Lyſpinde (Fakler). Naar Tæppet gaaer op, ſeer man Gjongerne og deres Dvinder grupperede. Ib ſtaaer ved anden Couliſſe tilhøre og ſeer opad mod Nedgangen, ſom tænkes der. Halling ſtaaer ved Bordet. Nogle ſtaaer, Andre ſidde eller ligge rundt omkring, paa og ved nogle løſe Stene).

Første Scene.

Chor.

Du R jæmpers Grav under hvælvede Buer!
 Trøgt vi hvile i dit Skjød;
 Ingen Fare her os truer,
 Her vi glemme Savn og Rød.
 Mod Snee og Storm Du os Alle beſkjærmer,
 Glad vi tye til Dødens Hal:
 Fienden vildt derude ſværmer,
 Ind han aldrig trænge ſkal!

Ib. Ja, synge tør vi nok hernede. Denne Høi har altid haft et slemt Ord paa sig for Troldom, og det er ikke blevet bedre, siden vi tog den i lovlig Besiddelse. Den har kun een Feil, men den er ogsaa stor nok til at opveie dens Fortrin.

Halling. Og hvad er det for en Feil?

Ib. Den har kun een Indgang — selvfølgelig ogsaa kun een Udgang.

Halling. Det er jo netop rart, synes mig, naar Ingen kjender den uden vi.

Ib. Synes Du? — Na, ja saamæn. Men det kunde dog hænde, at Vorherre engang kunde falde paa at velsigne vor Indgang, uden just derfor at ansee sig forpligtet til ogsaa at velsigne vor Udgang.

Flere af Gjøngerne. Hvad mener Du?

Ib. Na, det faldt mig kun saadan ind; Kulsoen gaaer jo løs og ledig omkring — naa, lad os ikke tænke mere paa hende, hun er saamæn ikke en ærlig Mand's Tanke værd.

Halling (leende). Nei, deri har Du Ret. — Men hvad har Du ellers isinde med det Dyr, Du har skudt? Skal det være vor Madver?

Ib. Jeg har ikke skudt det, det kan Du jo selv see. Jeg fandt det, som det der ligger, det havde forslugt sig.

Halling (som før). Savist — forslugt sig paa Pergamenter.

Ib. Der traf Du det, justemænt paa Pergamenter.

Halling (som før). Dem, vi hentede i Bordingborg Kirke, hvad?

Ib. Netop dem.

Abel. Men, hvad kan der da staae skrevet paa dem, siden Fjenden er saa gridst efter at faae Fingre i dem? Fortæl os det!

Gjøngerne (idet de omringe ham). Na ja, fortæl os det!

Ib (listig). Hjertens gjerne, Folk. Du skal I bare høre! Da hans Naade Kongen (løfter paa Hatten) for en fire Maaneders Tid siden var i Bordingborg — netop paa den Tid, Hendes Naade Dronningen gjorde mig ærlig — ja den Historie kjender I jo nok? —

Gjængerne (leende). Javel!

Ib. Da kom jo Svenskerne uforvarende paa ham og han maatte over Hals og Hoved vende sin kongelige Næse mod Kjøbenhavn. Men det skete nu i en saadan Hast, at Manden — ja, for Kongen er tillige en rigtig Mand, maa I vide — glemte alle sine Documenter dernede, saasom sin Døbe- og sin Vielsesattest, kortsagt sit hele Skudsmaal, som han nu har svarlig Brug for; for nu vil de Skarnsmennesker derinde i Kjøbenhavn sætte ham af, naar han ikke beviser sin lovlige Adkomst til sine Riger og Lande, og saa enten give dem til Svenskerne eller Tydsterne — hvem af de To, der nu kan snakke bedst for sig. — Her var jo gode Raad dyre; men hvad kan et Menneske ikke hitte paa, naar det er i Knibe, og tilmed naar Mennesket er en Kongelig Majestæt! Han fik altsaa det Indfald — og et godt Indfald var det! — at sende en høitbetroet Mand, Borgermesteren i Kjøbenhavn — ja ham kjender I jo ogsaa?

Gjængerne. Javel!

Ib. Naa! — ham sendte han da til en anden, ligesaa høit betroet Mand — ja, hvem det var, gjætter I da nok?

Halling. Det var maaskee Dig?

Ib. Det kunde gjerne have været mig, Halling! ja, det veed Gud, det kunde; men denne Gang var det nu Svend Gjønge, og ikke mig, skjøndt det kommer da endelig ud paa det. Naa, Bor'mesteren søgte os da op, og da han fandt os, sa'e han: „Svend,“ sa'e han, „Hans Naade Kongen kjender Jer og stoler paa Jer; thi beder og byder han Jer ved mig, at hente hans

Døbe- og Vielsesattest og alle hans øvrige Documenter hos Præsten i Bordingborg. Tag en dygtig Mand med Jer," sa'e han, og idetsamme saae han paa mig, „og en Haandsfuld raske Karle" — dermed meente han nok Jer — „og hent saa Documenterne i en Saandevending." — Det gjorde vi, som I veed, og de ligge nu der i Bugen paa Raabuffen, hvor de ogsaa kjønt skal blive liggende, til vi komme til Kjøbenhavn.

Halling (løfter paa Dyret). De Attester er ellers forbandet tunge, Ib! Du skulde vel ikke ha'e givet os en lille Løgn tilbedste, hvad?

Ib. Ja, naar I ikke vil troe Løgn, saa skulde ogsaa Fanden fortælle Jer Noget. (Latter af Gjøngerne.)

Anden Scene.

De Forrige. Svend kommer med Knud.

Svend (udenfor). Bælt Stenen for, Knud! og kom saa ned. (Kommer ind.) Guds Fred, Folk! (Han giver Nogle af dem Haanden.) Det kan jeg lide, I er lystig og glad i al Jer Møie; derpaa skal man ogsaa kjende Gjøngerne fra andre Folk.

Ib (med Hentydning). Ja, jeg var just i Begreb med at fortælle dem en sandfærdig Krønike om Buffen der.

Svend (leende). Ja, Du er Mand for Krøniker, Du!

Halling. Han siger, at Dyret der er fuldt af Døbe- og Vielsesattester.

Ib. Og Du synes vel det er et Underværk, at et Dyr har sine Documenter i Orden, aldenstund mangelbrav Mand har ondt ved at hitte sine?

Halling (alvorlig). Hvad jeg synes, og de Andre med, er kun, at Du og Svend har ingen rigtig Tillid til os.

Svend. Jo, Halling, jeg har Tillid til Jer, og førend vi drage afsted paa vor farlige Vandring, skal I vide, hvad der er i Dyret; I vil da haade kunne forstaae dens Omfang og tillige fatte det Ansvar, der hviler paa Enhver af os.

Ib (sagte til Svend). Hvad gjør Du, Svend?

Svend (ligeledes sagte). Hvad jeg bør. (Høit.) Nuvel! i Dyret er Pengé og Bærelbreve — mange Tusinde Kroner, som vi skal føre til Hans Naade Kongen. (Ligesom han har talt, skotte nogle af Gjongerne hen mod Dyret, Andre nærme sig det og løfte paa det.)

Ib (sagte til Svend.) Seer Du, det var dumt af Dig, Svend.

Svend. Og nu, Folk, har I hørt Sandheden. (Med Eftertryk, idet han betragter Gjongerne stivt.) Jeg havde først tænkt at fortie den — man ledes saa let i Fristelse, naar man er fattig; men har jeg i Aar og Dage kjendt mine Gjonger som brave og ærlige Folk, vilde det være en Skam at tvivle om Jer nu. (Gjongerne slaae Zinen ned.) Nu veed I, hvad det gjælder! I har to Vilkaar at vælge imellem: at dræbe ham (peger paa Ib.) og mig og tage Pengene, eller at følge os og tjene Kongen som hæderlige Mænd! Hvad vælger I?

Rnud. Vi følge Dig!

Alle. Ja, vi følge Dig!

Ib (affides). Det er Satan til Menneffe! Han kan vende og dreie dem, som han vil!

Svend. Gjør saa Alt rede til Opbrud. (Gjongerne sner sig og samle deres Vaaben og Madposer.)

Ib (til Svend.) Det var ellers et voveligt Stykke af Dig, Svend!

Svend. Vist var det ei. I Tilfælde som dette, er halv Tillid værre end sletingen, og halv Tillid føder ofte heelt Bedrag. Naar man ret kjender sine Folk, veed man ogsaa, hvordan de skal tages; og har kanskee

ikke den broderlige Tillid, jeg lige fra først af har viist Dig, gjort Dig til det, Du er: en brav Mand?

Jb. Saamen har den saa; og Du veed ogsaa godt hvordan Du skal ta'e mig.

Svend. Det veed jeg ogsaa; men af Gjongerne var der kun En, som kunde forraade os, og han er ikke længer blandt os.

Jb. Du mener Tam, kan jeg tænke; men han er igrunden et godmodigt Åsen, han kan blot ikke modstaae sin Kjærlings Overtalelser og Lotkerier, og saa er hun ovenikjøbet stærkere end han, og det maa en Kone aldrig være.

Svend. Det være som det vil — for mine Dine kommer han vist aldrig mere. (Lægger sin Haand paa Jbs Skulder.) Jeg har spurgt gode Tidender fra hende, Jb.

Jb. Det kan jeg nok begribe — Du havde jo Knud med, da Du kom. (Til Knud.) Naa, hvordan gik saa Reisen?

Knud. Reisen gik godt nok — det var da heller ingen Kunst, Svend havde jo sørget saa vel for Alt. Den lille Jomfru saae i sin Forklædning ud som et rigtigt Gjongebarn, og naar man saae den gamle Frue klædt som en ærbar Bondeskone, skulde man frit kunne sværge paa, hun var født og baaren i den Dragt.

Jb. Ja Klæderne gjør jo endeel. Naar Folt er nøgne, har man ondt ved at skjæle en Prinds fra en Kulsvier — det vil da sige, naar de begge er lige rene.

Svend. Men fik Du intet Brevskab?

Knud. Det fik Palle, og os lønnede Jomfruen rigeligt for vor Uleilighed; men da den Gamle først var vel inde i Staden, brød hun sig feil om os, skjøndt hun lovede os Guld og grønne Skove hver Gang vi var lidt i Befneb.

Svend. Det regne Du ikke saa nøie, Knud. Den Gamle er kold og følesløs som den Vinter, vi nu har, men i den Unges Hjerte er der Foraar og Glæde.

Ib. Og Palle, hvor har Du gjort af ham?

Anud. Han gif til Din Hytte; han sa'e, Du havde sat ham Stævne der.

Ib. Det havde jeg ogsaa; men han var der ikke da vi kom, og nu begynder jeg at blive urolig for Drengen.

Svend. Og jeg siger som Du sa'e før: Palle hytter sig nok!

Ib (alvorlig.) Jeg mærker, Du er ikke altid lige skarpsindig, Svend. Hvad jeg sagde før, sagde jeg for at berolige Dit Sind; nu har Du spurgt hvad Dit Hjerte attraaede at vide, men det kan just ikke saa ganske berolige mig. Drengen er mig kjær som en Søn, og skjøndt jeg aldrig har fornummet, hvor langt en Fa'ers Kjærlighed gaaer, troer jeg dog knap den rækker længere end min. — Naa, han finder os nok paa Veien, tænker jeg.

Svend. Det gjør han sikkert; der staaer en Fremtid skrevet paa den Drengs Pande, den vil ogsaa gaae i Opfyldelse. Er I nu Alle færdige?

Gjængerne. Ja!

Svend. Kvinderne med?

Kvinderne. Ja!

Svend. Saa agte I nu vel paa mit Bud. Naar vi Alle er oppe af Høien, skilles vi ad; vi gaaer To og To, og mellem hver To holder I omtrent et Par Hundrede Skridt. Halling og Anud følger Ib og mig. Du, Hartvig, og Du, Søren, følger Kvinderne og vaager over dem.

Karen. Na vi er Mand for at vaage over os selv, Svend! og Du skal ikke splitte Dine faae Kræfter ad for vor Skyld.

Svend. Det maa jeg lide! Nuvel, Reisen gaaer igjennem Skoven hvor den er tættest, saasnart det græyer ad Dag trække vi os atter sammen og skjule os. Mærker nogen af Jer Uraad, løsner han ikke Skud,

men giver kun Signalet, som vi ellers bruger. Har I forstaaet mig?

Alle. Ja!

Svend. Saa bryde vi op! Og Herren være med os! (Gaaer op imod Baggrunden.)

Halling (til Ib.) Vi skulde dog først synge Visen om ham, skulde vi ikke?

Ib. Jovel skal vi saa! (Sagte.) Kan hende at Palle saa kommer imens. (Høit.) Og nu, Folk! lad os faae „Svend Gjøngets Vise.“ Den bringer Lykke med paa vor Vandring!

Svend (kommer tilbage.) Den Vise kjender jeg ikke.

Ib. Nei det er saa begribeligt. Du gaaer Din jævne Vej og hører hverken hvad Folk taler eller synger om Dig. Visen er forresten ikke saa puffelrigget endda, og hvad der har faaet Hævd blandt Almuen, pleier tit at være mere værd end mange af de Krøniker, hvilerde Folk rage sammen af alstensk Ruskumsnust. Vi maa jo nok synge den, Svend?

Svend. Ja syng I kun — saa hviler jeg lidt imens. (Han sætter sig paa en Steen i Forgrunden.)

Ib. Frisk op med Visen, Halling! og begynd saa Omkvædet med Andagt, Kvinder og Mænd!

Melodi af Hartmann.

Chor.

Staal i dit Sværd! Kraft i din Arm! Og Herren er med os!

Halling.

1.

Kong Carl drager ud af Sverrigs Land,
Han sætter sin Fod paa Sjølunds Strand —

„Jeg drager med!“ sagde Svend.

I Skaane han fandt en Gjøngeflof,
Sagtens ialt vel en lille Skof:

„I drager med!“ — sagde Svend.

Chor.

Staal i dit Sværd! Kraft i din Arm! Og Herren er med os!

2.

Men Gjøngerne spurgte: „Troer Du vi
 Kan kjæmpe mod Svensken, Een mod Ti!“
 „Een mod en Snees!“ — sagde Svend.
 „Men hvor skal vi hente Baaben fra?
 De bare Næver forslaaer ei endda —“
 „Tag dem fra ham!“ — sagde Svend.

Chor.

Staal i dit Sværd! Kraft i din Arm! Og Herren er med os!

3.

Saa drog de til Sjølund, og i en Svup
 Tog de fra Svensken Rub og Stub —
 „Det kan jeg li'e!“ — sagde Svend.
 Fjenden var mandstærk og Gjøngerne faa,
 Raades der maatte jo Bod derpaa —
 „Slaa dem ihjel!“ — sagde Svend.

Chor.

Staal i dit Sværd! Kraft i din Arm! Og Herren er med os!

4.

Da Dronningen spurgte de Gjøggers Færd,
 Hun sagde: „de Folk er al Værd værd!“
 „Det troer jeg med!“ — sagde Svend.
 Gav ham saa Haanden til Kys paa Stand,
 Bad ham at slaae, som før, for sit Land —
 „Det skal jeg nok!“ — sagde Svend.

Chor.

Staal i dit Sværd! Kraft i din Arm! Og Herren er med os!

5.

Og Dronningen mæled: „hvad fordrer Du?
 Du sige kun frit dine Dnsfer nu!“
 „Slettingenting!“ — sagde Svend.
 „Intet af hvad jeg kan byde Dig
 Vil Du modtage til Skjænk af mig?“ —
 „Mæn vil jeg saa!“ — sagde Svend.

Chor.

Staal i dit Sværd! Kraft i din Arm! Og Herren er med os!

6.

„Kysset jeg har Eders fine Haand,
Nu løse I Gjungen af Trællebaand,
Da gjør I vel!“ — sagde Svend.
„Løste de være fra denne Stund,
Det lover jeg Jer med Haand og Mund —“
„Tak skal I ha'e!“ — sagde Svend.

Chor.

Staal i dit Sværd! Kraft i din Arm! Og Herren er med os!

(I det Choret slutter, falder et Skud udenfor. Knud iler ud. Svend springer op og staaer midt paa Skuepladsen. Gjøn-
gerne samle sig omkring ham. Pause).

Ib (sagte til Halling). Hvad mener Du saa om Indgangen, Halling? Kulsoen vidste Bessed.

Halling (sagte). Det kan være, Du havde Ret. Hvad gribe vi nu til?

Ib (sagte). Stille. (Høit, efter en lille Pause, hvori Gjøngerne forventningsfulde betragte Svend). Som det lader, huer den Bise Dig ikke, Svend.

Svend. Som det lader, skal den Bise vies ind med Blod, Ib! (Knud kommer tilbage). Nu, hvad har Du seet og hørt?

Knud. Ved Nedgangen til Høien staaer en Hob Krigsfolk og midt imellem dem Kulsoen. Jeg hørte hende bande og rase, fordi der var løst Skud.

Ib. Det tænkte jeg nok; forresten faldt Skuddet ikke fra den Kant.

Knud. De gjøre alt Anstalter til at vælte Stenen bort.

Ib. Det vil tage Tid, naar man ikke kjender Knebet, men det gjør Boel. (Til Svend, som staaer tankefuld med forslagte Arme). Hvad Udvei har vi nu, Svend?

Svend (rolig og bestemt). Den, at døe.

Ib. Ja vi er jo rigtignok Alle Vorherre en Død skyldig; men det kunde jo dog være, at han gav os Hensstand lidt endnu.

Svend. Det kan jo hænde, og uden Kamp døer Gjøngerne ikke; men hungres ud eller røges inde vil vi heller ikke. De vogte sig nok for at komme herved. Kulsoen veed godt, hvad vi formaae, og Krigsfolket ogsaa — de har ofte nok prøvet det. (Til Ib). Kast Raabuffen ned bag Bordet, Ib! (Ib gjør det. Svend gaaer hen og stiller sig ved Bordet). Og nu, Gjønger! lægge En og Hver sit Krudtsforraad herhen! (Gjøngerne tøve).

Ib. Naa — saaledes!

Rnud. Og hvad har Du i Sinde med det?

Svend (rolig). Naar al Frelse er umulig — sprænge vi os og dem deroppe i Luften. (Mumlen blandt Gjøngerne). I tøve med at adlyde mit Bud? Hvad Vilkaar kan I vente af dem deroppe, I, som aldrig skaante dem? Kun en marterfuld og forsmædelig Død under Spot og Haanlatter.

Hartvig. Men vore Qvinder, Svend! hvad skal der blive af dem?

Karen. Du fære Dig ikke om os, Svend! For vor Skyld skal Ingen af Gjøngerne svigte sin Pligt.

Ib. Tak for de Ord, Karen. Maatte jeg raade, skulde I bære Brogen og Hartvig Skjørterne. (Hartvig trækker sig skamfuld bag ved de andre Gjønger).

Rnud (idet han gaaer hen til Bordet). Ja gjør saa, som det synes Dig bedst.

(De andre Gjønger nærme sig Bordet).

Svend (standser dem). Men aldrig skal det siges, at jeg førte mine Folk til Undergang, hvor der ikke var Haab om Frelse. Og her øiner jeg ingen, naar den gode Herregud ikke sender os den. Derfor skal enhver have frit Valg. De, som ville overgive sig, gjøre det

strax — de friste da maaskee Livet; for dem, som ville dele Skjæbne med deres Høvding, er Rjæmpegraven her alt beredt og Gjøgernes sidste Bedrift skal idetmindste spørges om i Landet. Først ville vi kjæmpe og saa døe!

Alle (slutter sig om ham). Ja kjæmpe og døe!

Tredie Scene.

(Under Svends sidste Replik seer man i Baggrunden en Steen rullens tilside, hvorved der dannes en Abning.)

De Forrige. Palle.

Palle (kommer ind igjennem Abningen med Lam).
So pnt! I skal hverken kjæmpe eller dø!

Alle (glad). Palle!

Svend og Ib. Hvad siger Du, Dreng!

Palle. Jeg siger, at for at kjæmpe er der for Mange deroppe — til at dø for Mange hernede; men frelles kan og skal I ved mig — og saa En til.

Ib. Bliver den Dreng ikke General i sine Dage, er det hverken Vorherres eller min Skyld.

Svend (utaalmodig) Hold nu din Mund, Ib! og lad Drengen fortælle.

Gjøgterne. Ja fortæl!

Palle. Hørte I ikke et Skud før?

Svend. Jo — og det kom derfra.

Palle. Netop. Boel maa have truffet Krigssjokket kort efter hun forlod Ibs Hytte, hvor hun havde ligget og luret nede under Gulvet, for da jeg og --- En til — kom til Høien, listede en heel Flok Stridsmænd sig hen mod Nedgangen, anført af — hende — ja, I veed jo nok, hvem jeg mener, og da jeg var bange for, I skulde være paa Veien op, løsnede jeg Skud.

Svend. Og hvordan kom Du da selv ned, Palle?

Palle. Det skal jeg sige Jer, Svend! Ib har tidt og ofte sagt, at naar jeg havde en ledig Stund, skulde jeg tage mig noget Nyttigt for; og naar hun — ja I veed jo nok, hvem jeg mener — havde gjort Noget, som ikke var ret, og hun alligevel klarede sig fra det, jagde hun altid: „det er en daarlig Nær, som ikke har to Udgange paa sin Hule.“ Nu var her jo kun een til denne, og saa gravede jeg, naar jeg havde Stunder — og dem havde jeg saa mange af — en anden, som fører fra denne Side ud mod Aaen, og den er bred nok til at slippe igjennem.

Svend. Det har Du gjort, Palle! Du alene? Gud velsigne Dig for det!

(Tager Palle om Halsen og kysser ham).

Ib (griber Palle om begge Skuldrene). Sagde jeg ikke nok, at Svend vilde gjøre Dig til en stor Mand! Nu er Du stor, for han har kysset Dig og det har han aldrig i sine Levedage gjort ved nogen af os Andre. (Til Gjøngerne). Hatten af for den lille Fyr der — nei, jeg mener for den store Palle!

Svend (idet han tager sin Hat af). Ja, Hatten af for vor Redningsmand!

(Gjøngerne tage Hattene af og hæve dens Baaben over hans Hoved. Palle staaer undseelig midt iblandt dem).

Svend (dæmpet). Har Du ellers Intet til mig, Palle?

Palle (skjælnst). Jo jeg har, Svend! jeg har et lille Brevskab til Jer — men det har jeg gjemt i Skoven?

Svend (stuffet). I Skoven?

Ib (nærmer sig). Sa'e Du: I Skoven?

Palle (som før). Ja, det maatte jeg jo sige til — hende, for ellers —

Ib (alvorlig). Løi Du da, Palle?

Palle (alvorlig). Nei, Ib — ikke rigtig.

Ib (leende). Ja tag Du saa Brevskabet selv,

Svend! Du kan finde det i den Tot Uld der, det er hans Skov. (Beger paa Palles Haar).

Svend (tager et lille sammenrullet Papir ud af Palles Haar).

„Viis, der er Marv i den ufri Mand,
I hans Hjerte B:geistringens Flamme.“ Julie.

(Glad). Tak, Palle! tak! Det glemmer jeg Dig aldrig!

Th. Drengen holder saa meget af et Horn at tude i, Svend.

Svend. Gjør han? Saa skal han ogsaa have et — ja, han skal have mit eget, han har ærlig fortjent det.

Gjængerne Det har han.

Svend (tager sit Horn af Skuldren). Kom hid, Palle! (Palle bliver staaende).

Th (seer forundret paa ham). Jeg troede ellers, det var dit inderligste Ønske.

Palle (støtter hen til Hornet.) Det var det ogsaa.

Svend. Og alligevel tøver Du?

Palle (alvorlig.) Ja jeg gjør, for der er Noget, jeg hellere vil ka'e end det.

Th. Hellere end et Horn, Palle?

Palle (hjertelig.) Helst af Alt i Verden!

Svend. Og hvad er da det, Barn?

Palle (tager Tam ved Haanden og fører ham frem, idet de begge knæle for Svend.) Forladelse for min stakkels Fa'er!

Svend (farer et Skridt tilbage og lægger Haanden paa sit Sværd.) For Tam! aldrig!

Th (bestemt.) Det mener Du ikke, Svend!

Svend. Jo Th! det mener jeg. Det var ham, som forraadte os til Sparre; det var ham — jeg har ikke villet sige det, skjøndt jeg vidste det godt — det var ham og hans elendige Dvinde, som ledte Fjenden paa vort Spor ved Vordingborg —

Alle (uden Th.) Ham! (Tam og Palle reise sig.)

Ib. Nei, hende.

Balle. Og det var ham, som frelst mig for at jeg kunde frelse Jer Alle ud af den svære Baande, I nu er i.

Svend (mildere.) Er det ogsaa sandt, Balle?

Balle. Sandt? Spørg Ib om jeg nogensinde lyver! Fa'er har forsyndet sig haardt mod Jer og Alle, men han angrer bitterlig sin Skyld og vil aldrig svigte Jer mere.

Tam. Nei, aldrig! aldrig!

Svend (mildere.) Og hvad Borgen har vi derfor?

Balle (fjæf.) Min!

Gjængerne (leende.) Din!

Balle (trodsig.) Ja justemænt min! Har I nylig taget Hatten af for mig og viist mig Være, for strax derpaa at lee mig ud fordi jeg gaaer god for min egen Fa'er? Hvad bedre Borgen vil I have?

Ib. Kanstee min? Den skal I faae. Jeg siger god for Tam (sagte til Tam) for Din Søns Skyld.

Tam. Tak Ib, tak! og Gud lønne Dig!

Ib. Det gjør han nok, og Dig med, kan Du troe, hvis Du igjen svigter. — Naa, Svend, skal Drengen bede forgjæves, saa føier jeg min Bøn til hans.

Svend (smilende.) Ja saa maa jeg jo give tabt. (Giver Tam Haanden.) Naa, lad det saa være glemt (sagte, med et Blik paa Balle) for hans Skyld! (Til Balle) Og Du skal alligevel have Svends Horn, ikke blot fordi Du er snild og modig, men og fordi Du er en tro og fjærlig Søn. (Hænger ham Hornet om Halsen.)

Balle. Na Tak! Tak! Nu er jeg først rigtig glad! (Falder sin Fader om Halsen.) Na, Faer! der er dog ingen større Lykke til end den, at være et skikkelig Menneske! (Støi og Tummel udenfor.) Hør hvor de

støie og brunne deroppe! De har sletingen lyst til at stige ned, skjøndt hun haaner dem og Hovedsmanden bander og tordner saa det er en Gru.

Ib (sagte til Palle.) Og hvem er Hovedsmanden? (Palle tier.) Naa!

Palle (sagte.) Seyfel!

Ib (sagte.) Jeg tænkte det nok; Verden er jo stor nok, men for ham og mig er den dog for lille.

Svend. Og nu afsted! (Til Tam.) Viis Du os Veien, Tam! den Tillid vil jeg nu vise Dig.

Tam. Tak! Men saa maa Du ogsaa følge mit Raad, hvor ringe det end kan være. Lad dine Folk synge før de gaaer, for hører Boel at det er stille her-nede, var hun istand til at mærke Uraad og kunde saa lade hele Høien omringe.

Svend. Det Raad er godt. (Til Ib.) Tag Du Dyret, Ib!

Ib. Lad Knud tage det, han magter det nok. Denne Gang holder jeg mig bag de Andre.

Svend. Det er ellers ikke din Viis.

Ib. Na nei -- men denne Gang lade Du det være saa for min Skyld. Det er jo altid saa rart at have Ryggen vel dækket.

Svend (leende.) Det er sandt. Naa, op med Visen, — min Vise, som I kalder den! Saa saaer jeg vel ogsaa yde min Skjærv til den.

Svend.

1.

De Gjønger var engang i svarlig Nød,
Ei Frelse de saae fra den bittre Død —

„Nu maa vi dø!“ — sagde Svend.

Da sprang der i Høien en Smaadrenge frem,
Han frelst dem Alle, sig selv med dem —

„Signe Dig Gud!“ — sagde Svend.

Chor.

Staal i dit Sværd! Kraft i din Arm! Og Herren er med os!

Svend.

2.

Saa kysfed han Drengen, og denne bad:

„Min Fader hans svære Synd forlad!“ —

„Den være glemt!“ — sagde Svend.

Saa hilste de Gjænger ham paa Stand

Og Drengen fra samme Stund blev Mand —

„Nu er han døbt!“ — siger Svend.

Chor.

Staal i dit Sværd! Kraft i din Arm! Og Gud er med os!

(Under Choret gaaer Mænd og Kvinder ud af Aabningen i Baggrunden, hvorfra Tam og Palle kom ind.)

Fjerde Scene.

Th. Palle.

Th. Lad os saa slukke Lysspindene, een er nok for os To.

Palle. Skal vi da ikke gaae med de Andre?

Th. Ikke endnu. Jeg maa dog først i Genrum takke Dig for hvad Du inat har gjort for os Alle. Hvor længe har Du vel været om det Stykke Arbeide?

Palle. I Maaneder og Dage har jeg arbeidet paa det. Er I nu ogsaa rigtig fornøiet med mig, Th?

Th. Om jeg er, min Dreng? Jo seer Du, Palle! fra inat af er Du en Mand.

Palle. Er jeg?

Th. Svend har sagt det, og hvad han siger, kan Du stole paa som paa dit Fadervor; og nu vil jeg sætte din Mandom paa Prøve.

Palle. I er saa alvorlig, Ib! hvad har I isinde?

Ib. At hævne mig, Palle! — Det er ganske ikke, hvad Folk kalder ret christeligt, for jeg har aldrig været stærk i Christendommen, eftersom jeg ikke har lært den; men menneskeligt og mandigt er det, det tør jeg døe paa, og Hævn vil jeg have over Soffis Morder, Hævn over dem Alle!

Palle. Og hvordan vil I alene staae Ier mod alle dem deroppe?

Ib. Alene er jeg ikke aldenstund Du skal hjælpe mig. Derfor give Du nu nøie Agt paa mine Ord. Seshel er en modig Mand, skjøndt en gudsforgaaen Krop, og naar han hører det bliver stille hernede, vil han ikke længe kunne dy sig. De vil komme herved, de skal komme herved Alle, det skal jeg sørge for. Nu gaaer Du ud af Din Indgang, lister Dig saa sagte om til den anden, og naar de saa er vel nede Allesammen, lader Du Stenen falde og lægger Stangen for. Du kjenner Grebet, gjør Du ikke?

Palle. Det gjør jeg nok; men hvis De nu dræber Ier?

Ib. Mig? Na der skal mange Muus til at bide en Kat. Jeg har jo desuden Din Udgang, og den er nok saa hensigtsmæssig indrettet som den anden, det saae jeg før, da de Andre gif. — Sa gaa saa, Palle!

Palle. I skal have Ier Billie, Ib! (Bedrøvet). Men skal da Alle de Mennesker døe?

Ib. Vil de ikke dræbe os eller fulte os ihjel? Og er de ikke alle vore Fjender? Pine og plyndre de ikke Folket heromkring saa Gud sig maa forbarme?!

Palle. Vist gjør de saa, men jeg meente kun — Naa ja, det forstaaer I bedst. (Gaaer rast op imod Baggrunden, men standser pludselig og vender om). Men hvis hun kommer ned, hvad agter I da at gjøre med hende?

Ib (forlegen). Hvad Magt ligger der vel paa en ond og svigagtig Qvinde, Palle?

Palle (bestemt). Hun være hvad hun vil, saa er hun dog — min Moer.

Ib. Jeg meente ellers jeg var dig i Moers Sted, min Dreng?

Palle (hjertelig). I har været mig mere end baade Faer og Moer; men I maa ikke dræbe hende, hører I! Jeg beder Ier saa bønligt derom! Nu kan hun jo dog ikke skade os mere.

Ib (mørk). Saa kan hun skade Andre — det er ikke Alle som kan hamle op med hende, som Du og jeg.

Palle (bestemt). Det faar nu at være som det vil; men først maa I love mig med Haand og Mund, at I ikke vil lægge Haand paa hende eller dræbe hende, ellers gaaer jeg ikke af Stedet!

Ib. Sa'e Du Noget, Palle?

Palle. Ja Ib! jeg sa'e min Hjertens Mening. I har nok glemt, at Palle er bleven Mand inat?

Ib (smilende). Det havde jeg rigtignok. Naa, saa skee da som Du vil.

Palle (som før). Giv mig Haanden derpaa.

Ib. Der har Du dem begge, min Hjertensdreng! Saa, gaae nu! og pas vel paa naar jeg raaer op til Dig, for da gjælder det mit Liv.

Palle. Det skal jeg nok! (Løber op, men vender om og kaster sig i Ibs Arme). Farvel, min allerbedste Ven! (Løber ud).

Femte Scene.

Ib alene. Derpaa Seyfel og Kulsøen. Til Slutning Krigsfolk.

Ib staaer et Dieblif og seer efter Drengen). Naada, falder der Dug om Vinteren! (tørre sine Dine). Men

den Dreng kan ogsaa tõe Ens Hjerte op. (Slukker den sidste Fakkell). De begynder allerede at røre sig deroppe — hvad der nu skal skee, skeer bedst i Mørke. (Trækker sig op imod Baggrunden).

Kulsoen (udenfor). Feige Uslinge, som I ere! Følge en skrøbelig Kvinde tør I dog vel?

Seyfel (udenfor). Ti, forbandede Her! Seyfel frygter hverken Guder eller Djæble!

Ib (sagte). Han har heller ikke megen Christendom, som det lader.

Seyfel. Tag Alle Fakler med og følg mig eller jeg lader Jer skide ned Mand for Mand. (Kulsoen kommer forsigtig ind, Seyfel følger hende med en Fakkell i den ene og Sværdet i den anden Haand.) Her er jo ikke en Moers Sjæl! Fordømte Kjærling, vee Jer, hvis I har bedraget mig!

Kulsoen. Bedraget Jer, jeg, som sorgangen frelstte Jeret usle Liv? Hørte I dem ikke før, da de straaledede op hernede som havde de en Kniv i Halsen — det var saamæn deres Liigpsalme, de sang, ja saamæn var det saa.

Seyfel (holder Faklen frem foran sig). Hvor er de da? Her er jo tomt og øde som i en Grav.

Ib (træder et Skridt frem). Ja nu kan I sige, I er I Jer Grav, Seyfel!

Kulsoen (glad). Det er Ib! Hoho, saa er de Andre ikke langt borte (gaaer hen til Opgangen). Herned, Folk! herved! Rævene er i Fælden.

Ib. Dengang løi Du idetmindste ikke, Boel!

Seyfel. Hvem er Du?

Ib. Det samme Spørgsmaal gjorde I mig sidst vi mødtes. Kjender I mig ikke igjen, saa kom nærmere med Faklen, I vil da bedre kunne see mig.

(Seyfel gjør et Skridt henimod Ib, Kulsoen griber ham i Armen).

Kulsoen (til Seyfel). Hug ham ned, Mand! eller I er fortabt.

Ib. Ja fortabt er I for Tid og Evighed!
(Han skyder Fasken af Haaanden paa Seyfel. Mørkt).

Seyfel. Du skyder slet, Skurk!

Ib. Jeg traf, hvad jeg sigtede paa. (I det det bliver mørkt, styrter Ib frem, griber Kulsoen om Livet og fører hende med sig op imod Baggrunden). Jeg har svoret at frelse Dig og dræbe ham, og Ib holder Ord!

Kulsoen (til Krigsfolkene som styrter ned med Fasker). Grib ham, men dræb ham ikke, han skal svare os til de Andre.

Ib Gjør Jer ingen Uleilighed, Folk! De andre er væk og ret nu forsvinder jeg med.

Seyfel. Du kommer ikke levende herfra. Tael! hvor er Svend Gjønge.

Ib. Han var her nu nysjens til Barnedaab — jeg er her til Begravelse

Seyfel. Til hvis Begravelse, Usling!

Ib. Til Eders! (Med stærk Stemme). Holla, Palle!

Kulsoen (rasende). Palle!

(Krigsfolkene see sig forundrede om).

Palle (ovenfor). Skal jeg lade Stenen falde?

Ib. Lad falde! Og nu god rolig Nat Allesammen!

(Ib forsvinder med Kulsoen i Aabningen, som lukkes af Stenen. Seyfel løber op imod det Sted hvor de forsvandt. Krigsfolkene staae tvivlraadige. Tæppet falder).

Fjerde Akt.

(Forsalen paa Rosenborg Slot. Tilhøre Kongens, tilvenstre Dronningens Bærelser.)

Første Scene.

Ridder Rørbitz og Fru Ingeborg i Samtale.

Rørbitz. Som jeg siger Eder, Fru Ingeborg! Jeg har for en Time siden talt med Hendes Naade om min Kjærlighed til Eders Broderdatter, og hun gav sit Samtykke, ja hun ønskede endog denne Forbindelse — det vil sige under en vis Forudsætning.

Fruen. Hvilken Forudsætning?

Rørbitz. Den, at Eders Broderdatter ogsaa elsker mig.

Fruen. Det maa være Hendes Naade nok, at hun ægter Eder og at hendes Familie har besluttet dette Ægteskab.

Rørbitz. Ganske vist; men dog nærer jeg en ubestemt Frygt for, at Dronningen vil sætte sig imod vort fælles Ønske, — især naar hun hører, at Frøken Barsberg maaskee har en anden Passion.

Fruen. Min Broderdatter er for vel opdragen og kender sine Pligter mod sin høie Slægt for godt til, at hun skulde nære andre Passioner end dem, der stemme med vore. — Men Eders Frygt turde maaskee have en anden Grund. Rygtet har maaskee Ret, naar

det siger, at Dronningen skjænker Jer særlig Gunst — ja, saa lader den Sag sig let forklare!

Rørbitz. For Himlens Skyld, Fru Ingeborg! I tale ikke saa formasteligt. Kom det igjen for Hendes Naades Dren, vilde baade I og jeg være fortabte.

Fruen. Fortabte? Ja, I maaskee, hvis I var saa taabelig som Eders Medbeiler Røn Lykke, der nu flakker landsflygtig om, Gud veed hvor; men en Dame af min Stand giver sig ikke saa let fortabt. Dog — til Sagen. Min Broderdatter har ingen Anelse om mine Hensigter med hende, og det er min Plan, at hun ikke erfarer dem, førend Alt allerede er i Orden. Under Foregivende af, at jeg vil gjøre Dronningen min Opvartning, lod jeg hende melde mig, og valgte netop den Dag, I er opvartende Cavalleer paa Slottet. Ja, jeg skal nok vide at tage Leiligheden iagt. Det forekommer mig ellers, at hun lader mig vente noget længe.

Rørbitz. Sandt nok. En Dame af Eders Stand burde aldrig vente; men der kan dog tænkes Tilfælde, som kunne tjene til Undskyldning —

Fruen. Ganske vist, Hr. Ridder! og jeg vil ogsaa tænke mig slige Tilfælde — for ikke at tabe Taalmodigheden.

Julie (kommer fra Døren tilvenstre). Hendes Naade Dronningen vil nu modtage Eder, Faster! (Reier dybt.) Hr. Ridder!

Fruen (til Julie). Min Broderdatter! jeg ønsker, Du venter mig her.

Julie. Men, Faster, det har jeg ingen Tid til.

Fruen. Vigemeget! Jeg ønsker det. (Til Rørbitz.) Hr. Ridder! til vi sees. (Gaaer ind til Dronningen.)

Anden Scene.

Rørbi. Julie.

Rørbi. Det lader til, I stjer mit Selskab, Frøken Parsberg! og min ærbødige Beilen synes at vække Eders Mishag? Af, I veed ikke, hvad Kjærlighed er for en uimodstaaelig Magt, ellers vilde I ikke være saa grusom.

Julie. Siig ikke det, Hr. Ridder! Kun turde det hænde, at vor Opfattelse af denne „Magt“ var noget forstjellig.

Rørbi. Og hvad kunde I da fordre, som jeg ikke vilde gjøre for Eders Skyld? og hvad skal jeg gjøre for at bringe Eders Følelser i Samklang med mine?

Julie. Jeg vil sige Eder det med saa Ord, sige Eder det een Gang for Alle. Hvad der i mine Dine har sandt Værd, synes ikke at have det i Eders; jeg fordrer af Manden Hæder og Bedrift. Den, som skal vinde min Kjærlighed, maa jeg kunne see op til — ikke paa Grund af hans Rang eller Byrd, men paa Grund af hans Mandom og Mod. Men disse Egenskaber synes reent at have forladt den Stand, hvortil I og jeg høre —

Rørbi. Frøken Parsberg! Man kan tjene sin Konge paa mange Maader; og hvad mit Mod angaaer, da har jeg vel afslagt tilstræffelige Prøver derpaa. Mig blev det hæderlige Hærv anbetroet, at vaage over min ophøiede Konge og Dronning, og min Arm og mit Sværd er udelukkende viet dem.

Julie. Og det Land, der gjæstfrit optog Eder i sit Skjød, gjælder det da Intet hos Eder?

Rørbi. Ganske vist; og naar Kongen byder mig at tage Stilling paa Stadens Volde eller vel endog føre Folkene til et natligt Udfald, skal jeg punctlig opfylde min Pligt.

Julie. Men har man Hjertet paa rette Sted,

da venter man ikke paa Befaling, men træder frivillig frem og byder sin Arm og sit Sværd til det betrængte Lands Forsvar. Seer I, Hr Ridder! det maa idetmindste Den gjøre, som sætter nogen Priis paa Julie Parssbergs Agtelse, endfige paa hendes Kjærlighed. (Gaaer.)

Tredie Scene.

Rørbitz alene. Strax derpaa Svend og Ib.

Rørbitz. Ei ei! det lader til, at der er Glenteblod i den Dueunge! Men hendes Slægtninge er paa min Side, takket være den Gunst, hvori jeg staaer her ved Hoffet; og med hendes Stivsind og Spot faaer jeg vel Bugt. (Svend og Ib komme ind.) Hvad vil de Mennesker her? (Trækker sig længer tilbage.)

(Svend kommer frem til omtrent midt paa Scenen. Ib bliver noget tilbage og seer sig forundret om.)

Svend. Saavidt kom vi da. Det faldt næsten sværere at komme ind i Kongens Gaard end ud af Fjendes Aløer.

Ib. De stakkels Mennesker forstaaer sig ikke ret paa Folk; de skuer Hunden paa Haarene — det er det Hele.

Rørbitz (sagte.) Disse Ansigter har jeg seet før — ah, det er jo Skytten fra Jungshoved.

Svend. Det var endda en Lykke, at Hannibal Sehested kom os til Undsætning, ellers stod vi maaskee nede i Gaarden endnu.

Ib. Synderlig videre er vi da hellerikke komne.

Svend. Vist er vi saa. Statholderen lovede jo at melde os.

Ib. Men troer Du ogsaa, han holder, hvad han lover?

Svend. Han glemmer det ikke!

Rørbi (træder frem). Og hvad har han da lovet Jer, Godtsfolk?

Svend og Ib (dæmpet.) Ridder Rørbi!

Rørbi. Kjender I mig?

Svend (smilende.) Det beroer paa, om I kjender os? og det gjør I vel neppe?

Rørbi. Nei.

Svend. Det tænkte jeg nok — ja, saa kjender vi hellerikke Jer.

Ib (til Rørbi). I har kanskee aldrig seet os før?

Rørbi. Nei. Hvem er I? og hvad vil I?

Svend. Vi høre til Gjængesolket.

Rørbi. Det Folk kjender jeg ikke.

Ib (til Svend.) Det skorter den Mand svært paa Hukommelse.

Rørbi. Hvad søger I her?

Svend. Kongen.

Rørbi (spottende.) Og hvad vil I ham?

Ib. Tale med ham — begribeligviis.

Rørbi. Det lader sig ikke gjøre, Folk. Hans Naade har Andet at tage vare end at give Audients til de Første de Bedste, som trænge sig ind i Slottet.

Svend (rolig). Vi er hellerikke saa ganske „de Første de Bedste“, Hr. Ridder. Vi komme for at aflægge Regnskab for et os betroet Hverv.

Rørbi. Det kan I rolig aflægge for mig; jeg er en af Hans Naade Kongens høitbetroede Mænd —

Ib (naiv.). Er I? Herregud! forstaaer Kongen ikke at vælge sine Folk bedre!

Rørbi. Hvad siger Du, Slyngel!

Ib. Slyng—! Naa, det er sandt, han er jo en Tydsker, han kjender ikke ret vort Maal.

Rørbi (bidsig). Uforstammede!

Svend (rolig). I regne det ikke saa nøie med ham, Hr. Ridder! han er vandt til at sige sin Hjertens Mening. —

Rørbi. Saa nøie vil jeg regne det, at I Begge øiebliffelig forlader Slottet, ellers lader jeg Bagten faste Jer ned af Trapperne.

Svend. Lad det nu være nok, Hr. Ridder! I kjender baade ham og mig fuldt vel, skjøndt I lader, som om I aldrig havde seet os før. Dog, det saaer saa være! Derfor kjendte vi heller ikke Jer, fordi vi ikke vilde minde om, hvad der kunde være hdmngende for Jer at huske. Men naar I troer at kunne tyse os bort med haarde Ord, da maa jeg dog bede Jer tage Huksomelsen tilhjælp, saa vil I maaskee erindre, at I er ikke den Mand, der magter at faste Svend Gjønge ned af Trapperne, saalænge han har sit gode Sværd ved Siden.

Ib (sagte til Svend). Tag endelig varligt paa ham, Svend! han taaler vist ikke meget.

Rørbi (spodst). I glemmer nok, I er i Kongens Gaard, min gode Gjøngehøvding.

Svend (rolig). Det er godt, Eders Ord minder mig om, hvad Eders Adfærd bragte mig til at glemme.

Fjerde Scene.

De Forrige. Nansen (fra Døren tilhøre).

Nansen. Hvad foregaaer her, Hr. Ridder? (Seer Svend.) Ah, Svend Gjønge! Velkommen, min brave Helt! Aldrig har Hans Naade længtes saa meget efter nogen Anden, som efter Jer.

Ib (til Rørbi). Der kan I nu selv høre, Hans Naade længes efter os!

Rørbi (til Nansen). Virkelig? Og tør man vel erfare, hvori denne Vængsel bestaaer?

Nansen. Er det Eder magtpaaliggende at vide, saa rette i dette Spørgsmaal til Kongen selv. (Seer Ib.) Og der er jo Ib! Svends høire Haand!

Jb. Sommetider ogsaa hans venstre — ligesom det nu kan falde.

Kanssen (rækker ham begge sine). Der har J begge mine til Velkomst, min trofaste Gjønge! (Dæmpet til Svend.) Og hvor har J Pengene, Svend!

Svend. Paa en Slæde nede i Gaarden. Palle holder Vagt ved den.

Kanssen. Godt. (Høit.) Gaa J nu trøstig ind til Hans Naade Kongen, han venter Jer med Utaalmodighed.

Kørbitz (ivrig). Skal jeg ikke først melde ham, Hr. Borgermester?

Kanssen. Behøves ikke, Hr. Ridder! Svend Gjønge er allerede anmeldt af Grev Hannibal Sehested. (Til Svend.) Gaa med Gud, min kjække Ven! (Svend gaaer ind tilhøre.)

Jb. Og hvad har J saa isinde med mig, Borgermester? Kanstee jeg skal blive her og holde Ridderen lidt med Selskab?

Kanssen. Vist skal Du ei, Jb! (Dæmpet.) Du ile ned i Gaarden og hente Pengene — lad Palle hjælpe Dig — og bring dem saa jeld op til Hans Naade ad den anden Bei, opad Bagtrappen.

Jb (dæmpet). Saa der er ogsaa en Bagtrappe?

Kanssen (smilende). Det er der i alle Slotte, Jb!

Jb. Men hvor Fanden hitter jeg den?

Kanssen (som før). Vent lidt! Han skal vise Dig Veien, han kjender den. (Til Kørbitz.) Hr. Ridder! Hans Naade Kongen ønsker, at En af hans nærmeste Omgivelser ledsager denne Mand og viser ham Bei — det gjælder en høist vigtig Sag! Vil J ikke nok paatage Eder denne Uleilighed? Jeg skal blive her i Eders Sted saalænge.

Kørbitz. Hans Naades Ønsker, veed J, er en Befaling for mig. (Affides.) Maastee saaer man Hem-

meligheden at vide med det samme. (Høit til Ib.) Følg mig, min kjære Gjænge.

Ib. Skal vi To følges ad? Det var da sært!

Mansen. Og hvorfor det, Ib?

Ib. Fordi jeg derved kommer til at tænke paa, da vi sidst fulgtes ad, det var dengang Ridderen vandrede ind i Landet med Mandfelen paa Ryggen og Stav i Haanden — da gik vi ogsaa Side om Side, just ligesom idag.

Kørbitz (forlegen.) Vil I behage at følge mig eller ikke?

Ib. Mæn vil jeg saa, min kjære Ridder! (Gaaer med Kørbitz ud af Baggrunden.)

Femte Scene.

Mansen alene. Strax derpaa Julie; senere Svend.

Mansen (seer efter dem.) Neppe saae jeg før to niere ulige Mænd følges ad. Den ene bærer Kofte, den anden Kaarde; den ene blev født som Træl, den anden er Træl — jeg troer det snart maa være den høie Tid at foretage et Mageffikste mellem Folk her i Landet. (Julie kommer fra Dronningens Værelser.) Ah Frøken Parsberg! I kommer som I var kaldet. I har i denne farefulde Tid daglig villet læse gode Tidender i mit Ansigt; hvad læser I vel deri idag?

Julie (betragter ham.) Idag er Jert Die venligere og mildere end det pleier og I har endog et lille Smil om Læben! Nu i Sandhed, idag maa I bringe godt Nytt!

Mansen. Det er sandt. Men hvad og hvem troer I vel det gjælder?

Julie (forlegen.) Hvem Andre vel end — Kongen — og Landet?

Mansen (truer hende med Fingeren.) I er en lille Skalk. Skulde det ikke lade sig tænke, at det ogsaa

gjaldt Eder? Men I skal have Ret. Det gjælder fornemmelig Hans Naade; thi den betydelige Pengesum, hvortil der netop nu var den haardeste Trang, og som vi næsten havde opgivet Haabet om at redde, er idag i god Behold bragt hid.

Julie. Og Den, der bragte Summen — er ogsaa han i god Behold?

Naansen (spøgende.) Det skal jeg ikke kunne sige med Visshed; men hvad Interesse kan det have for Eder, at et Par fattige Gjønger har været Det, ingen af vore Adelsmænd havde Mod og Dristighed til?

Julie. At, hvor kan I dog tale saa, I min eneste Fortrolige? Kunde I allerede paa Jungshoved gjætte min lønligste Tanke, saa maa I ogsaa nu kunne fatte, at denne Svæven mellem Frygt og Haab har gjort disse Dage til de tungeste i mit Liv.

Naansen (griber begge hendes Hænder.) Jeg fatter det, Barn! og disse Følelser gjør Eders Hjerte Vre. Jeg vilde kun prøve om Adskillelsen ikke havde fjølnet dem og om ikke de nye Omgivelser og den Sværm af Tilbedere, der flokker sig om Eder, havde bragt et Forhold i Forglemmelse, som maaskee alene Tilfældet havde fremkaldt. Jeg seer nu, at det har en dybere Rod og jeg tilstaaer, det gjør mig alvorlig bekymret baade for Eder og — ham.

Julie. Bekymret? Hvad er der da skeet?

Naansen. Intet endnu; men en Mand i min Alder og min Stilling lægger Mærke til Meget og iagttager Alt — især naar det gjælder dem, jeg har fattet Godhed for. Jeg troede heller ikke I var saa ganske uden Øjne til at iagttage, og det kan neppe være undgaaet Eders Opmærksomhed, at Eders Fæster og Ridder Rørbitz i de sidste Dage have nærmet sig hinanden paa en paafaldende, for ikke at sige foruroligende Maade.

Julie (halv spøgende, halv estertænkende.) Bistnok

har jeg mærket det — og fornemmelig idag! Men kan I for Alvor troe, at min Fæster sætter nogen Priis paa at optage en Ridder Rørbitz i den Slægt, hun med Rette eller Urette er saa stolt af?

Marisen. Jeg frygter det næsten. Eders Fæster, saavel som den øvrige Adels, mærker meget vel, at dens Stilling ligeover for Hoffet bliver mere og mere uholdbar, og hun vil maaskee nu i Ridder Rørbitz, den for Diebliffet Begunstigede, søge en Støtte, hvorved hun kan vedligeholde sin Indflydelse. Paa den anden Side er Rørbitz klog nok til at indsee, at Fyrstegunst er Dunst, naar ingen sand Fortjeneste knyttes til den, og derfor vil han sikke sin Existentis ved at gifte sig ind i en anseet og riig Familie. (Svend kommer.) At forøvrigt Eders Helt er i god Behold, derom modtage I Forsikringen af ham selv, og glem ikke, at I begge har en trofast Ven i mig, en Ven paa hvem I trygt kan bygge. (Gaaer ind til Kongen.)

Sjette Scene.

Julie. Svend.

Julie Na Svend! Svend! hvor er jeg glad og lykkelig ved at gjensee Eder! Og lad mig tillige sige Eder det frit og uforbeholdent: jeg har prøvet i den piinligste Angst for Eders Skyld!

Svend. Tak for de Ord! Ja, Gud har været mig god og stod mig bi; det var som om han kjendte min Længsel og min dybe Attraa, og vilde gjøre Sit til at stille dem.

Julie. Og Lykken følger den Kjætte, glem ikke det! Men nu fortæl! fortæl! Paa hvad Maade kom I igjennem Fjendens Leir? Hvad Farer har I fristet? hvad Kamp har I bestaaet? Hvad sagde hans Raade til Eder? og hvad har han gjort for Eder? Af vidste

J, hvor meget vor Lykke er afhængig af Eders, J vilde ile med at berolige og glæde mig.

Svend (smilende.) Paa disse Spørgsmaal har jeg kun Lidet at svare. At vove sit Liv i denne Tid er kun en dagligdags Gjerning for Andre som for os, og det, vi har udrettet i de sidste Dage, er hverken Mere eller Bedre end det, vi hidindtil har gjort. Men denne Gang takke vi dog, næst Gud, den liden Palle for, at vi ikke bleve levende begravne Allesammen. Hans Kløgt og Snille bragte os Redning, da jeg allerede havde opgivet Haabet om, nogensinde at gjensee Eder.

Julie. Den brave Dreng!

Svend. Ja brav er han, han har gjort tifold godt alt det Onde, Moderen bedrev. Nu er han derinde med Ib. Hans Naade Kongen vilde vide nøiagtig Bested om Alt, og den faaer han bedst af de To — J veed, det er ikke min Sag at tale om de Ting, der er fteet.

Julie. Det veed jeg, Svend! Men hvad sagde da Hans Naade til Eder?

Svend. Glad blev han, da jeg kom, sjæleglad! Han lagde sin ene Haand paa min Skulder, saae mig trohjertig ind i Diet, rakte mig saa den anden, og sagde: „Tak, Svend Gjønge! Tak! og Gud lønne Dig for al din Daad!“

Julie. Det var smukt! Men sagde han ikke Andet og Mere?

Svend (forundret.) Hvad Andet og Mere vilde J han skulde sige, Julie Barsberg?

Julie. Af Svend, Svend! naar skal J dog faae Forstand til at gribe Lykken!

Svend. Er jeg da ikke lykkelig? Min Konge har takket mig med Haand og Mund, og J, Julie! J har jo sagt mig — sagt mig det i Farens Stund, at J elsker mig!

Julie. Og det gentager jeg her i Gjensynets

Time! Men skal jeg da bestandig erindre Eder om, at i det Land, vi leve i, er det ikke nok, i sin egen Bevidsthed at søge Lønnen for sin Virken, og at man selv maa støde lidt til Lykkens Hjul, naar det begynder at rulle. Af Svend! Hofmand bliver I aldrig!

Svend (leende). Det var saamæn ogsaa det, jeg mindst af Alt vilde være.

Julie. Det lader jeg gjælde. Men er min Besiddelse Eder ogsaa ligegyldig? Med hvad Adkomst vil I kunne træde frem for min Fæster og mine øvrige Slægtninge og anholde om min Haand? Hvad vil Svend Gjønge lægge i Bægtsskaalen mod den ædle Ridder Rørbitz?

Svend. Det har jeg, sandt at sige, aldrig tænkt paa.

Julie. Men jeg har tænkt derpaa, jeg, som elsker Jer! Og nu, da Diebliffet er gunstigt, da et Ord af Eders Mund kunde have lagt en sikker Grundvold til vor fælles Lykke, nu lader I Jer nøie med et „Tak! og Gud lønne Jer.“ I Sandhed, er Hans Naade „Konge af Guds Naade,“ maa han ogsaa kunne give Jer lidt af Guds Løn paa Haanden.

Svend. Det kan være, I har Ret; og kald det Stolthed eller Taabelighed, giv det hvad Navn, I vil: for Andre kan jeg bede, ja trygle naar det saa maa være; men gjælder det mig selv, negter Tungen mig sin Tjeneste. Dog — I har idag vaakt en Følelse i min Sjæl, som før var den fremmed: Skinsygen — og da jeg før saae den pyntede Ridder her paa dette Sted og han i sit Hovmod truede med at kaste mig ned af Trapperne, da fik jeg en Følelse af, at Ib har Ret, og at det ikke er nok her i Verden, at være en Mand, man maa helst have et Skildt paa Brystet, hvorpaa det staaer skrevet.

Syvende Scene.

De Forrige. Ridder Rørbitz, fulgt af Ib og Palle (fra Kongens Gemak).

Rørbitz. Vent her, mine Venner! Hans Naade har befalet, at I skal stedes for Landets Dronning — jeg skal strax melde Jer. (Seer Julie og Svend.) Ah Frøken! I her i Forgemakket? og i Samtale med denne Mand?

Julie. Troer I da, at Forgemakket kun egner sig til Samtale med Eder? — Forøvrigt maa I jo kjende Manden, Hr. Ridder! hvorfor nævner I ham da ikke ved Navn?

Rørbitz. Ja hvad Navn vil I jeg skal give ham? Slet og ret at kalde ham Svend, vilde røbe en Fortrolighed, hvortil jeg hverken er berettiget eller sætter synderlig Priis paa, og at kalde ham Svend Skytte gaaer vel heller ikke an. Han var nok ellers Skytte hos Eders Faster Fru Ingeborg?

Svend. Det var jeg, Ridder Rørbitz!

Rørbitz. Var I? Og hvad er I da nu?

Ib. Nu er han Capitain!

Palle. Ja, Svend, nu er I Capitain!

Rørbitz. Hvad siger I?

Svend og Julie. Hvad siger Du?

Palle. Sandhed, Svend! Kongen sa'e —

Ib (til Palle). Hold Mund, sa'e han. (Til Rørbitz.) Jo, det sa'e han til Palle; men til Jer sa'e han nok, I skulde melde os hos Dronningen; gjorde han ikke?

Rørbitz. Ganske vist; men —

Ib. Og han sa'e: „strax“; gjorde han ikke?

Rørbitz. Jo — det troer jeg nok. (Affides, idet han gaaer). Hans Naade har bestemt havt et af sine svage Diebliske. (Gaaer ind i Dronningens Gemakker.)

Ib (til Palle). Saadan skal de Folk tages, mærk Dig det!

Julie (rækker Ib Haanden). God Dag, Ib! Har I glemte gamle Venner?

Ib. Gud velsigne Der unge Hukommelse for de Ord, lille Frøken! — Jeg maa jo nok kysse Deres fine lille Haand? — hvad Svend?

Julie. Du kysse den kun — endnu er Haanden min! Og Du, Palle, kom hen til mig. Tak for Følgeskabet og Tak fordi Du frelst ham, min egen, kjære Dreng!

Ib. I frænte ikke Palle, lille Frøken! han er bleven Mand siden I saae ham sidst — det har jeg maattet sande.

Svend. Men hvad var det, I sagde før?

Julie. I kaldte Svend „Captain“, troer jeg.

Ib. Jeg kalder ham for det, han er — begribeligvis. (Rækker Svend et Brev.) Her har Du Brev og Segl derpaa fra Kongens egen Haand.

Svend (læser Udskriften). „Til Capitain Svend Povelsen! Gjøgernes Høvding.“ (Åbner Brevet og læser.) „Af særligt Hensyn til de store Tjenester, Svend Povelsen Gjønge har viist Land og Konge, udnævne Vi ham herved til Captain og give ham Rang og Stilling som saadan til Vort og Stadens Forsvar i denne Trængsels Tid. Frederik.“

Julie. O hvilken Lykke! — Seer Du, Svend! Hans Naade har dog betænkt, selv at betale sin Gjæld til Dig.

Svend. Kan være; men jeg skulde høilig feile om ikke Ib har havt sin Finger med i Spillet.

Ib. Hvor kan Du nu tænke saa taabeligt, Svend! Slaae Folk ihjel, det har jeg gjort af og til, men det faldt aldrig i min Lod at slaae Noget til Captain.

Svend. Saa maa det være Borgermester Nansen.

Palle. Bist var det ei, det var netop Ib og ingen Anden. Han sa'e til Kongen, at han skulde gjøre Der til Captain, for I var dygtig nok dertil, og saa

saæ Kongen: „Profecto! det skal han være fra denne Stund!“ og saa satte han sig tilbords, skrev Brevet og gav Ib det.

Ib. Hør Palle! jeg vil sige Dig een Ting, som Du skal lægge Dig vel paa Sinde: en Mand farer ikke med Gladder.

Palle. Og jeg vil lægge Jer paa Sinde, hvad I selv saa tidt har sagt: „En Mand lader altid anden Mand vederfares Ret,“ og det gjør jeg — ellers fik jo aldrig Nogen at vide alt det Gode, I gjør! (Svend giver Ib Handen.)

Julie. Og hvad har da Kongen sagt til Jer?

Ib Han sagde ikke Meget — og det kunde jeg godt lide ham for — Resten har jeg glemt.

Svend. Men Du husker det nok, Palle!

Palle. Jeg vil huske det alle mine Levedage, Svend! Mig rustede han i Haaret og sa'e, at han vilde gjøre en brav Mand af mig; men saa sa'e Ib, at det skulde han nok selv besørge, og det er han ogsaa Mand for; saa loe Kongen og sa'e: „Som Du vil, Gjønge! og hvad Dig angaaer, da skal Du hente Din Tak og Din Belønning hos Landets Dronning; hun, som gjorde Dig ærlig og til en brav Stridsmand for vor Sag, hun vil ogsaa vide at tilfredsstille Dine Onsker.“

Ib (til Palle.) I skulde ellers tage Jer iagt at ikke Beiret gaaer fra Jer, Hr. Palle! Da Du var derinde, sa'e Du ikke et Muf, men var lige ved at flæbe, og nu løber Munden paa Dig som et Rofkehjul.

Palle. Ja skjænd I kun, Ib! Naar Hjertet er fuldt —

Ib. Slaaer man et Begplåster for sin Mund — gjør man. Naå, lad os saa i Guds Navn gaae ind, Palle, for det lader nok til, at den sølle Rørbitz har glemt os Smaasolk. (Gaaer op tilvenstre med Palle.)

Palle (idet han seer ud). Er det Dronningen, Ib?

Ib. Hvem? (Seer ud) Er Du gal, Palle! Kan Du endnu ikke skjeldne en Ralkun fra en Drn.
(De trække sig Alle op i Baggrunden. Ib og Palle tilvenstre; Svend og Julie tilhøre).

Ottende Scene.

De Forrige. Fru Ingeborg og Rørbitz (kommer fra venstre.)

Fru Ingeborg (taler forsætlig meget høit, da hun seer Svend). Det lyder jo fast utroligt, hvad I der siger, Ridder Rørbitz! Skulde Hans Naade virkelig i den Grad have tilsidejat sine Pligter mod vor Stand?

Rørbitz. Man oplever saa meget i disse Tider, Fru Ingeborg. (Dæmpet). Men jeg maa opfylde min Pligt og føre disse Bønder ind til Hendes Naade. Maaskee vil I have den Godhed at vente mig her; jeg har Ting af yderste Vigtighed at betroe Eder.

Fruen. Jeg venter — det lyfter mig dog at see hvordan min Skytte teer sig som Captain.

Svend (sagte til Julie). Eders Faster synes ikke at være i det bedste Lune idag.

Rørbitz (som før). Jeg frygter, han teer sig saa vel, at han snart optræder som min Medbeiler.

Fruen (forbauset). I spørger, Hr. Ridder!

Julie (sagte til Svend). Hvad er det dog han hvister Faster i Dret.

Ib (ligeledes sagte). Er det ikke Djævla — Engle er det ikke.

Rørbitz (sagte til Fruen). Med Sikkerhed veed jeg Intet; men Skinsygen har skarpe Dine, og det forekom mig allerede paa Jungshoved, at der fandt et hemmeligt Forhold Sted —

Fruen. I maa jo være affindig, naar I kan tro Sligt! — Men gjør nu Eders Pligt — jeg skal imidlertid ikke forsømme min.

Rørbitz (vender sig til Ib og Palle). Ja lad mig

saa føre Jer til Dronningen, Godtsfolk. Men først tage I smukt Jeres Sko af.

Ib. Skal vi tage Skoene af?

Kørbi. Saaledes er det Skik og Brug, naar Almuesfolk kommer til Hove.

Ib. Ja saa. Hvad havde I da paa, da I første Gang kom her?

Kørbi (stolt). Støvler og Sporer — som det sømmer sig en Adelsmand.

Ib (estertænksom). Na Herregud! jeg meente I kom barbenet. — Ja Palle, saa er det saa begribeligt, at vi ryster Støvet af vore Fødder. (I det de tage Skoene af; sagte). Man kan jo aldrig vide, hvad det er godt for. (Høit). Ja før os saa an, Hr. Ridder! (Kørbi gaaer foran; idet Ib og Palle følger). Saadan seer en Ridder ud, mærk Dig det!

Niende Scene.

Fru Ingeborg. Julie. Svend. Strax derpaa Mansen.

Julie (sagte til Svend). Nu ikke forsagt, Svend!

Svend (spøgende). Værlig talt gif jeg hellere herfra. Ederes Fæster synes mig at være arrig i Hu idag. Men lad gaae! man har jo staaet for Skud før.

Mansen (kommer hurtigt ud fra Kongen, men standjer, da han seer Svend nærme sig Fruen; til Julie). Ei ei! Her skal nok leveres en lille Træfning?

Julie (sagte). Men Skytten mangler Skyds.

Mansen (sagte). Saa maa man see at komme ham til Undsætning.

(Under det Foregaaende staaer Fru Ingeborg midt paa Scenen; Svend har nærmet sig langsomt tilhøre; Julie gaaer over tilvenstre; Mansen bliver staaende bagved).

Svend (trohjertig). Guds Fred, Fru Ingeborg!

Fruen (uden at see paa ham; ligegyldig). Goddag, Svend Skytte!

Svend. Lykken var Jer god, at I slap igjennem Fjendens Leir. Gjorde mine Folk deres Pligt?

Fruen. Na jo, vi bør ikke klage. (Pause). Lykken har nok ogsaa været Dig god? Du har gjort Kongen og Landet Tjenester, siger man?

Svend. Saa siger man, og der turde vel ogsaa være noget Sandt deri.

Fruen. Og Du er bleven Captain?

Svend. Hans Naade har viist mig denne Gunst.

Fruen. For hvad?

Julie (affides). Hvad har hun dog i Sinde? (Høit). For Mod og Tapperhed, Faster!

Fruen. Stille, Broderdatter, stille. (Vender sig et Dieblis og betragter Svend). Skytte er Du imidlertid endnu, seer jeg — saa har Du vel heller ikke glemt Dine gamle Pligter for de ny. Bring mig en Stol, jeg er træt.

Manssen (sagte). Ei ei!

Fruen. Naa Skytte! hørte Du ikke, jeg bad om en Stol?

Svend gaaer op i Baggrunden for at hente en Stol; Manssen standser ham).

Manssen (sagte). Lad mig! (Tager en Stol og sætter den bag Fruen; hun sætter sig).

Fruen. Den Stol er for haard — bring mig en anden. (Manssen bringer den; idet hun sætter sig.) Naa Svend, fortæl os saa Dine Bedrifter. (Pause.) Fortæl! (Idet hun vender sig, seer hun Manssen staae bag Stolen istedetfor Svend).

Manssen. I tillader jo nok, at jeg betjener Eder, Frue? Jeg staaer endnu i en saa stor Gjæld til Eder for den Gjæstfrihed, jeg nød paa Jungshoved Slot, at et heelt Livs Opmærksomhed neppe vil kunne afbetale den.

Fruen (idet hun reiser sig). Ah, Hr. Borgerniester! I her? Jeg stod just i Begreb med at bede Svend — Captain Povelsen, mener jeg — fortælle sine Bedrifter.

Mansen (tørt). Ja, jeg hørte det; — og jeg kom just fra Kongen med Budskab til nævnte Captain, et Budskab, jeg ikke har nogen Grund til at fortie for Eder. (Til Svend). Der skal iaften gjøres et Udfald for om muligt at tilintetgjøre de Skandser, Fjenden opkaster i umiddelbar Nærhed af Stadens Volde, og da det er et ligesaa farligt, som ærefuldt Hvær, der tilmed kræver Mod og Kløgt, er det Hans Naades Ønske at I, i Forening med Niels Helt, leder Udfaldet.

Julie (affides). Utter Kamp! O min Gud, naar skal det dog faae Ende!

Mansen. Modtager I Kongens Tilbud, Captain Povelsen?

Svend. Med Stolthed og Glæde! (Sagte til Julie). Lykken staaer den Kjætte bi.

Mansen. I tage Eders Gjænger med, og foruden dem skal en Trop af 400 brave Matroser stilles under Eders Commando. Det er raske Gutter, som Hans Naade har Tillid til.

Svend. Jeg har hørt tale om de Folk før! Under min Anførsel skal deres gode Navn og Rygte ikke lide.

Mansen. Det vide vi Alle og stole derpaa. I følge mig nu for at iføre Eder de Klæder, der sømme sig Eders Stand; og saa til Kongen, som endnu engang ønsker at see og tale med Eder.

Svend. Jeg følger!

Fruen (affides). Det lader til, den Karl gaaer ud og ind hos Kongen, som en af os.

Svend (med et Blik paa Julie). Altsaa iaften en ærefuld Død eller Seir og Rykte — som Gud vil!

Fruen (sagte). Taften skal min Broderdatter være Ridder Rørbitz trolovede Brud — som jeg vil.

Svend (til Julie). Og vil I ikke nok i Kampens Time bede en from Bøn for de Kæmpende, for dem, der glade offer Livet for det Land, I elsker?

Julie. Jo, Svend Gjønge! jeg vil bede Gud om Held for de Kæmpende, om Seir og Lykke for den Modige!

Svend. Taf, Julie! Eders Bønner kan kun bringe Lykke, (sagte) Haabet om Eders Besiddelse kun gjøre den Modige uovervindelig. (Gaaer op imod Baggrunden, men vender pludselig om og gaaer hen til Fru Ingeborg). Har I, Fru Ingeborg, ikke et venligt Ord for Svend til Afsted? I haanede mig før og jeg regnede Eder det ikke til det Onde, jeg vidste jo dog, at det var ufortjent; men vi sees maaskee idag for sidste Gang: giv mig da Eders Haand til Afsted.

Fruen (affides). Nu skal han ud med Sproget. (Høit, i en venlig Tone). Række Dig min Haand vil jeg (giver ham den) og med den i Din spørger jeg Dig aabent og ærligt: hvad er min Broderdatter for Dig og Du for hende?

Julie (sagte). O min Gud!

Manssen (sagte). Hun er listigere end jeg troede. (Høit). I følge mig, Svend! Tiden iler.

Fruen (som har beholdt Svends Haand i sin; til Manssen). Tillader I? (Til Svend). Du tier? Tael, saafremt Du er, hvad Du vil gjælde for at være, en ærlig Mand!

Svend. Jeg tier fordi jeg føler, at de Udtryk af Hengivenhed og Kjærlighed, jeg kjender, ere altfor fattige til at tolke hvad Eders Broderdatter er for mig! Men I synes at fordre en Bekjendelse af mig og saa sandt jeg er, hvad jeg vil gjælde for, I skal faae den, faae den saa reen og oprigtig som stod jeg for Gud Herrens Alter. (Rørbitz kommer ind). Julie Barsberg

er for mig mit Liv og min Lykke, hun er Kraften i min Arm, Modet i mit Bryst, Haabet og Troen i min Sjæl! For hendes Skyld tjente jeg Eder, for at besidde hende har jeg døiet Spot som den usleste Træl, kjæmpet som en Mand og trodsset hver Fare, og for hende, det mærke I Eder vel, for hende vil jeg kjæmpe til mit Livs sidste Time! — Der har I en ærlig Mands Skriftemaal, Fru Ingeborg! Hvad jeg er for Eders Broderdatter, det sige hun Eder selv; (med et Blik paa Rørbitz) men fra denne Stund vil jeg kjæmpe til mit Maal paa min Viis, og vee den, der træder mig iveien! — Ja lad os saa gaae, Borgermester Nansen! — (Gaaer).

Nansen (gaaer hen til Fruen; med rolig Værdighed). Hvad I har havt i Sinde med Eders Spørgsmaal, fatter jeg ikke ganske, Fru Ingeborg; men nu mærke I ogsaa mine Ord: en bravere Mand end Svend findes neppe inden Kjøbenhavns Volde, en hæderligere Character og et modigere Hjerte ikke i det hele Land. Hans Navn er i Alles Munde og paa alle Tunger og han staaer høit i Kongeparrets Gunst, (med et Blik paa Rørbitz) dog ikke høiere end hans Fortjenester give ham berettiget Adkomst til. Idag er han Captain — imorgen, hvad enten han er død eller levende, vil hans Navn være omgivet af en uvisnelig Hæder.

Fruen (sagte til Nansen). Men jeg skjøtter hverken om Captainen fra idag eller hans Hæder fra imorgen, mærk Ier det, Herr Borgermester! (Til Julie, venlig). Og Du, hvad har Du at sige hertil?

Julie. Vil Fader maaskee ogsaa have mit Skriftemaal? Da glemme I dog ikke, at Forgæffet ikke er nogen Skriftestol og at dens Hemmeligheder ikke betroes Alle og Enhver.

Fruen. Jeg glemmer Intet og jeg vil vide, hvad han er for Dig?

Julie. I vil! Ja Eders Villie er mægtigere

end min, det erkjender jeg, og hvor lidet min Slægt tager Hensyn til mig, selv hvor det gjælder min hele Fremtids Skjæbne, det vil jeg maaſtee baade ſnart og bittert erfare; men tvinge mig til at tale her paa dette Sted, det ſkal I dog ikke. Jeg kan ikke ſom Captain Povelsen med djærv Frimodighed ſlynge Fjenden mine Baaben i Anſigtet og altid have nye paa rede Haand, jeg gemmer mine med en trofaſt Qvindes Omhu til Afgjørellens Time ſlaaer. Jeg begiver mig nu til Dronningen, til hende vil jeg betro mig. (Vil gaae).

Fruen (træder hende i Veien). Du bliver her, Frøken Barsberg!

Korbiß. Hendes Raade har netop paalagt mig at ſige Eder, at hun, paa Eders Faſters Forbøn, har fritaget Eder for videre Tjeneste idag; dette er Grunden til min Nærværelſe her i dette piinlige Dieblif.

Mannen (ſagte). Her er Noget i Gjære, det er udenfor al Tvivl.

Fruen (til Julie). Du begive Dig nu hjem! Min Vogn holder udenfor Slotsporten; (ſagte) men hvem ſaaer jeg til at ledsage hende? Ah! (Vender ſig til Mannen). Herr Borgermester! vil I ikke noſ bevife mig en ringe Gunſt?

Mannen. Hvor kan I tvivle! Mindes I ikke mine Ord før.

Fruen. Saa beviis mig den Godhed at ledsage min Broderdatter til mit Hjem; jeg har endnu høiſt vigtige Ting at aftåle med Hendes Raade.

Mannen. I kan trygt betro hende til mig. (Til Julie). Kom mit Barn! (Sagte). Tab ikke Modet! Lykken følger de Rjæffe.

Julie. Deri har I Ret.

(Gaaer med Mannen ud af Baggrunden).

Tiende Scene.

Fruen. Rørbitz. Senere Ib og Palle.

Rørbitz (forbauset). Lader I Eders Broderdatter gaae med ham? Har I da allerede glemt, at denne Captain Povelsen er derude.

Fruen (med en tillidsfuld Mine). Lad I mig om det! Denne Borgermester er noget plump, men paa hans Ord tør man stole. Desuden gjør Tiltro tryk, og jeg seer helst, at de Begge ere rigtig trygge.

Rørbitz. Hvad har I da i Sinde? I synes at have fattet en bestemt Plan?

(Ib kommer ud fra Dronningen med Palle. Han vil tage sine Sko paa, men da han seer Rørbitz og Fru Ingeborg i Samtale, bliver han staaende med dem i Haanden).

Fruen (som før). Det har jeg ogsaa. Som I veed, skal Svend endnu iaften lede et Udfald — men det er jo sandt, det kan I ikke vide.

Rørbitz (spøgende). Jo jeg kan. I glemmer, at i et Forgemaaf have Bæggene Dren.

Fruen. Det tog jeg ikke med i Beregningen. Ja saa maa vi vel fortsætte vor Samtale andetsteds.

Rørbitz. Tal I kun; paa mit Vink lukke Bæggene deres Dren.

Ib (sagte). Og vi holde vore stive!

Fruen (hurtig). Nu vel, saa hør. Medens der iaften gjøres Udfald og Svend Gjonge enten henter sig Hæder eller Død — hvad det nu kan blive, trolover jeg Eder med min Broderdatter. Forholdene ere heldigviis saadanne, at det kan skee i al Stilhed, kun i vore Nærmestes Nærværelse. Vi har Dronningens Samtykke, hun drømmer mindst om, at vi saa hurtigt tage hende paa Ordet. Julie faaer ikke Leilighed til at tale med hende, og er Troloveisen først sleet, vil min Broderdatter vide at finde sig i sin Skjæbne. Villiger i min Plan?

Kørbitz. Af mit ganske Hjerter og jeg skal punct-
lig give Møde.

Ib (sagte). Jeg med — hvis jeg ellers er ilive.

Fruen (rækker ham Haanden). Altsaa Klokken ti
iaften?

Kørbitz (kysser den). Klokken ti.

(I det de vende sig for at gaae, seer de Ib og Palle).

Fruen. Ha, hvem er det?

Ib (trostydig). Det er kun mig og Palle.

Kørbitz. Hvad vil I nu igjen?

Ib (viser ham Skoene). Kun hente disse. (I det han
betragter dem begge polidst). Det er forresten en priselig
Skik, at Almuesfolk skal tage deres Sko af, naar de
komme til Hove. (Til Palle). Lad os saa bukke for
Herstabet og gaae.

Palle. For dem Begge?

Ib. For dem Begge — begribeligviis!

(Ib og Palle bukke og gaae. Fruen og Kørbitz staae overraskede
og forlegne).

Femte Akt.

(Samme Decoration som i fjerde Act. Naar Tæppet gaaer op under Introductionen, staaer Scenen et Dieblig tom. Det er Aften. En tændt Lysekrone i Loftet oplyser Scenen kun halvt. Man hører af og til Kanonstus fra det Fjerne).

Første Scene.

Dronningen fulgt af Ransjen. Hun har et kort Sværd i sit Bælte.

Dronningen (taler ud af Døren). Lad min Ganger forblive opsadlet! (Kommer ind og gaaer hen til Vinduet). De kjæmpe, de blegne, de falde! — Men hvem fejrer? Det er en martrende Uvisshed at svæve i! Paa Volden var det mig umuligt at dvæle længer. Intet at kunne see, Intet gjette — blot høre Trommernes Lyd, Hornenes Klang, de Kjæmpendes Skrig og de Saaredes Jammer — det var mere end selv min modige Sjæl kunde udholde. Og dog er mit Haab og min Tillid stærkere end nogensinde før. Hvad mener I?

Ransjen. Svend Gjønge er ikke den Mand, som gier fortabt, og hans Folk sky hverken Ild eller Vand. Sejrer han ikke, see vi ham aldrig mere.

Dronningen. Det troer jeg med, og ved I, hvorfor? Da hans Følgesvend, Dronningens Stridsmand, som han kalder sig, kom forbi, traadte han rast

ud af Geledet, bøiede sit Kne og sagde: maa Ib ikke nok bringe Eder Budskab om Seiren? Et Menneſkeliv beroer derpaa". — „Er Du da ſaa viſ paa at ſeire?" ſpurgte jeg. „Det ſtaaer i Guds og Svends Haand," ſvarte han; „men ſeire vi ikke, blive vi derude." — Jeg tilſtod, hvad han bad om, og med de Ord: „ſaa er der Frelſe endnu!" forsvandt han ſom et Lyn.

Manſen. Hvad Ib har havt til Hensigt, gjætter jeg kun halvt; men viſt er det, at det kun kan gjælde Svend. Dog — jeg vil ikke foregribe Begivenhedernes Gang, mindſt i dette Dieblit. Hvis Eders Raade tillader, vil jeg igjen begive mig paa Volden; det vilde være ſjældent Ngt for Stadens Borgere at ſavne mig der i Farens Time.

Dronningen (rækker ham Haanden). Deri har I Ret, trofaſte Manſen. Gud være med Eder!

Manſen. Han være med os Alle! (Gaaer).

Anden Scene.

Dronningen (alene; hun gaaer hen til Vinduet og aabner det).

Dronningen. Stjernene funkler ſaa mildt i Natten. Al funde I føle den dybe Smerte, hvorunder Vandet vaander ſig, I vilde ikke ſee ned paa det med ſaa ſmilende Blikke. (Lytter). De kjæmpe endnu, Die mod Die, Bryſt mod Bryſt. Der er Marv og Kjærne i dette Folk, hvis Dronning og Moder det blev min Lod at være, og har jeg end ikke Mandens Kraft til at kjæmpe med det, Ingen ſkal dog ſige mig paa, at jeg mangler Hjerte og Villie til at ſkabe dets Lykke. Alverden trøſter mig ſtærk, fordi jeg har Eſtyrke nok til at ſkjule min Sorg; men i Løndom brifter mit Mod og jeg ſkjælver og ængſtes. Som en Moder, der lytter til ſit døende Barns Aandedræt, ſaaledes lytter jeg til Kampen derude.

Melodie: „Mæled Kong Sverker, sadl op Du Ridder Stig!“

1.

Timerne svinde — ei Moderhjertets Haab!
 Derude der holdes den blodige Daab:
 Det gjælder om Land og om Arne at frede!
 Styrk mine Sønner, læg Kraft i hver Arm,
 Staal i hvert Glavind og Mandom i hver Barm —
 Den fremmede Røvfugl vil ind i vor Rede! —

2.

Faderen stirrer med Sorg i Matten ud,
 Han sender de Sønner sin Hilsen og sit Bud:
 „Nu seire vi maa eller døe i vor Rede!“
 Liigkloffen klemter til Bønner og Sang,
 Balpladsen drøner af Skud og Sværdeslang —
 Den fremmede Røvfugl skal døe i vor Rede!

(Naar Sangen er ude, hører man Klokkerne ringe, stærkere og stærkere. Hun lytter et Dieblis; derpaa udbryder hun glad):

De seire! ja, de seire! Klokkerne klemte ikke mere, deres mægtige Malmringer forkynde det lyt for Alle: vi seire! (Med Snderlighed). Hav Tak, o Gud! Du holde nu og altid din bestjærmende Haand over Danmark!

Ib (udenfor). I lade mig kun ind, Folk! Jeg bringer jo Budskab til Dronningen.

Dronningen. Denne Røst kjender jeg, den kan kun bringe gode Tidender. (Gler hen til Døren og aabner den). Ha, er det Dig! hvad bringer Du?

Ib. Hvad skulde jeg vel bringe vor Dronning uden hvad godt er — ellers kom jeg ikke, det huster I nok.

Dronningen. Seiren er altsaa vor?

Ib. Seiren er Ederes — begribeligviis. Man slaaes kun snarvs for en slet Sag, men godt for en god — det vil da sige, naar man har gode Førere, og det havde vi, og vi sloges med Andagt.

Dronningen. O fortæl! fortæl! Jeg vil vide Alt!

Jb. Vil I? Ja ærlig talt kom jeg ikke her for at fortælle.

Dronningen (lidt utaalmodig). Og hvad vil Du da, Mand! (Gaaer nærmere hen til ham). Du er bleg og jeg læser dyb Betydning i Dit Blik — hvad er der skeet? tal?

Jb. Ja naar jeg skal tale, maa Eders Naade bevise mig den lille Billighed at tie — ellers kommer vi ingen Vei.

Dronningen (smilende). Du vel, jeg tier.

Jb. Tak skal I ha'e. — Saa vil jeg kun fortælig sige, at medens Svend Gjønge kjæmpede derude saa man kunde græde af Glæde ved at see derpaa, er man her inde i Staden isærd med at berøbe ham det, der er ham kjærest paa denne Jord.

Dronningen. Jeg forstaaer Dig ikke. Hvad er Svend kjærest, naar det ikke er at tjene sit Land og sin Konge?

Jb. Der er dog Noget heri Verden, hvormed hverken Land eller Konge, Rigdom eller Gunst ret kan hamle op.

Dronningen. Og hvad er det?

Jb. En lille Pige.

Dronningen (smiler beroliget). Svend elsker! — og hvem?

Jb. Julie Barsberg.

Dronningen. Hvad siger Du, Mand! Han elsker hende — og hun?

Jb. Hun ham igjen — hvem kan ogsaa see Svend, uden at holde af ham!

Dronningen. Ha, nu begynder jeg at ane Sammenhængen. Ridder Rørbiß beiler til hende med mit Samtykke, men dog under den Forudsætning, at Frøken Barsberg ikke er derimod; Fru Ingeborg var her idag og fik Bekræftelse derpaa; men med en Trolovelse har det dog lange Udsigter.

Ib. Det troer jeg knap, aldenstund den nok skal gaae for sig iaften.

Dronningen. Kaser Du, Mand? Troer Du vel, Nogen her i Staden tænker paa slige Ting i samme Dieblis, der kastes Tærninger om Land og Krone?

Ib. Det troer jeg sikkert, fordi jeg veed det, og skal der gøres Noget for Svend, maa det gøres nu — imorgen er det forsilde.

Dronningen. Hvad vil Du da, jeg skal gjøre?

Ib. Herregud, skal det nu falde i min Lod at raade Landets Dronning!

Dronningen. Det falder ofte i dens Lod, der er ringere af Evne end Du.

Ib. Ja saa er mit Raad, at I flux begiver Eder til Fru Ingeborg. Hvad Magt I har over hende, veed jeg ikke, men frygte Ier, gjør hun; og vil hun ikke falde tilføie, for stivnakket er hun ogsaa; saa maa I dog have nogen Magt over den Mand, der spiser Iert Brød. Svend veed, hvad der skal stee. Da vi drog ind af Porten, tog han med sine Gjønger Beien til hendes Huus, jeg til Kongens Gaard.

Dronningen. Velan, dit Raad skal blive fulgt, og hvad der staaer i vor Magt skal blive gjort. Vyd mine Svende at føre min Ganger frem — snart er jeg hos Dig igjen! (Ib gaaer).

Changement.

(Oplyst Sal hos Fru Ingeborg. Den er saaledes deelt, at et Tæppe kan trækkes for og stille Baggrunden fra den forreste Scene. Naar Changementet foregaaer, er Tæppet trukket tilside, og man seer i Baggrunden 5 unge Piger sidde om et Bord.

Tredie Scene.

Melodi: Gammel Folkevise.

En af Pigerne.

Ud i Kampen de Riddersmænd drage,
 Dennem følge vel tusinde Mand,
 Af! hvormange mon komme tilbage
 Til sin Mø og sit Fædreneland?

Chor af de andre Piger.

Dagene spinde,
 Timerne rinde,
 Lykke, din Traad vil vi spinde!

Fru Ingeborg (kommer under Sangen ind i Forgrunden). Onskeligt var det, om Ridder Rørbitz kom noget tidligere end Aftalen lød paa. At den listige Tater kan have hørt vor Samtale oppe paa Slottet, ængster mig næsten ligesaa meget, som Kampen derude foruroliger mig. (Sætter sig.)

Pigen.

2.

Og den Pigelil længes saa saare,
 Og den Hustru er sorgfuld i Sind;
 Mens de sømme, en Længselens Taare
 Triller ned ad den blussende Kind.

De andre Piger.

Dagene spinde,
 Timerne rinde,
 Lykke, din Traad vi vil spinde!

Fruen (reiser sig). Min Broderdatter aner heldigviis Intet, og min Broders Fuldmagt til at handle, som jeg gjør, har jeg. — Besynderlige Tider, vi leve i! Den ufri Bonde hæver frækt sit Die til den adelsbaarne Frøken, og Landets Dronning stiger ned til Almuen og amalgamerer sig med Borgere og Studenter!

Pigen.

3.

Skal da aldrig vi gjensees mere?
 Dækker Sneen din eensomme Grav?
 Da vi ydmyg vor Sorrig vil bære,
 Herren tog, hvad han naadigt os gav!

De andre Piger.

Dagene spinde,
 Timerne rinde,
 Lykke, din Traad vil vi spinde!

Fruen (til Pigen). Hvorfor synger I altid kun
 traurige Viser, Elsebeth Krag? Mig synes dog,
 Sindet trænger til Opmuntring i disse Tider.

Julie. Da er der dog kun liden Grund til
 Lystighed — mindst iasten. Men holder FASTER ikke af,
 at vi synge til vort Arbejde, saa tie vi og tænke —
 tænke paa dem, der kjæmpe for os.

En Tjener (kommer. Til Fruen.) Der staaer en
 fattig Qvinde ude i Forstuen, hun forlanger at tale
 med den naadige Frue. Hun siger, hun har Ting af
 Bigtighed at betroee Eder.

Fruen. Det kjs kjender man — giv hende en
 Almisse og lad hende gaae.

Tjeneren. Hun lader sig ikke afvise. Hun siger,
 det angaar Jer og ikke hende.

Fruen. Hvad kan hun ville? hvad kan hun vide?
 (Til Tjeneren.) Lad hende komme! — Bent! Træk
 Forhænget sammen. (I det Tjeneren gjør det: til Pigerne.)
 Nu kan I synge eller tænke saameget I vil — jeg vil
 imidlertid holde min Aftenandagt. (Til Tjeneren.) Lad
 hende nu komme, og naar Gjæsterne indfinde sig, fører
 Du dem derind, og underretter mig saa om, naar de
 ere samlede. Kun Ridder Rorbiß melde Du strax.

Tjeneren. Jo, Frue! (Gaaer.)

Fjerde Scene.

Fruen. Strax derpaa Kulsoen.

Fruen. Hvad kan det dog være, hun har at betro mig? (Kulsoen kommer ind.) Hun har et ondt og ustadigt Blik — men hæslig er hun ikke.

Kulsoen (seer sig speidende om). Det lader til, jeg kommer tidsnok endda.

Fruen. Hvem er Du, Kvinde?

Kulsoen. Svends Skygge.

Fruen (stolt). Hvad vil Du?

Kulsoen. Det Samme som I vil, som alle Mennesker vil, naar de har Grund dertil: hævne mig — om jeg kan.

Fruen (ængstelig). Hævne Dig? og paa hvem?

Kulsoen (med en spodst Latter). Ikke paa Eder — men paa ham, Svend, og paa Ib, paa alle Gjøngerne, om jeg bare kunde. Kjender I mig ikke mere?

Fruen. Nei.

Kulsoen. Boel har hellerikke dandset paa Roser siden vi saaes sidst. Jeg tjente ellers engang oppe paa Gaarden hos Eder, da var jeg lykkelig — siden blev jeg gift, det blev min Ulykke.

Fruen. Og hvad mærkeligt er der i alt Dette? og er det blot for at sige mig det, Du trænger Dig herind paa en saa usædvanlig Tid?

Kulsoen. Na nei, aa nei! I husker nok ikke, hvad jeg sa'e nys. Jeg vilde have Hævn, sa'e jeg, Hævn over Svend Gjønge.

Fruen. Saa hævne Du Dig paa ham, som Du bedst kan — hvad angaaer det mig?

Kulsoen. Na jo, aa jo! Elsker kanskee ikke Svend Eders Broderdatter, den skønne Julie Parsberg?

Fruen (dæmpet). Stille! — hvoraf veed Du det?

Kulsoen. Og er det kanskee ikke Jer Agt, at trolove hende iaften med Ridder Rørbitz?

Fruen. Du lader til at være vel underrettet.

Kulsoen. Tag Jer iagt, at der ikke kommer en Mand med en Slæde iveien!

Fruen (uroelig). Hvad mener Du?

Kulsoen. Jeg veed mere end I, jeg veed Alt. Jeg fulgte Gjongerne hid. De snappede mig en Skat ud af Hænderne, just som jeg troede mig sikker paa den, og de slæbte mig med, for at jeg ikke skulde forraade dem. Men da vi kom ind i Staden, slap de mig løs — og det var dumt af dem.

Fruen. Jeg forstaaer Dig ikke.

Kulsoen. I vil snart forstaae mig.

Fruen. Saa maa Du fatte Dig fort — Tiden er kostbar.

Kulsoen. For Eder maaskee, ikke for mig. Men hvad jeg har at sige, er snart fortalt. Fra det Dieblif, de slap mig, har jeg forfulgt Svend og Ib som deres Skygge. Jeg veed, de var paa Slottet — Ib kom sidst ud derafra med Palle, og da de i Mørkningen gik ud af Udsaldsporten, fulgte jeg efter dem. Ib har hørt Eders Samtale med Ridder-Rørbitz, han har igjen fortalt det til Svend, og seirer han, da —

Tjeneren (melder). Ridder Rørbitz!

Fruen. Bed ham vente et Dieblif. (Tjeneren gaaer.) Skynd Dig, Qvinde, tal! Seirer han, hvad da?

Kulsoen. Da kan det hændes, at Eders Plan blev forstyrret, naar I mindst ventede det. Men saa kan I stole paa mig. Kun Et vide I: Svend er gift.

Fruen (glad). Hvad siger Du? og med hvem?

Kulsoen. Med mig, Fru Ingeborg!

Fruen Qvinde! taler Du ogsaa Sandhed?

Kulsoen. Jeg lyver kun, naar jeg har Brug for en Løgn, ellers aldrig! Hvad I nu veed, kan tjene til at fremme Jer Plan. Skjule mig et eller andet Sted her i Nærheden, maa I sagtens kunne. Gaaer Sagen sin Gang, som I ønsker, saaer jeg Hævn nok, og I

kan da give en fattig Kvinde nogle blanke Kroner for hendes gode Billie; men kommer Manden med Slæden, føre I mig frem — saa er mit Ord mod hans nok for iasten (affides) aldenstund han ikke kan føre Vidner.

Fruen. Hellere saa jeg dog, jeg kunde være din Bistand foruden; men Ingen kan vide, hvad der kan skee. (Beger tilhøre.) Derinde kan Du skjule Dig; men —

Kulsoen. I skal ikke være bange; Boel rapser ikke, naar hun pønser paa Hævn. (Gaaer.)

Fruen (idet hun seer efter Kulsoen). Jeg troer ikke denne Kvinde ret, hun er ond, og hun hader Svend, — det gjør jeg ikke — jeg vil kun holde ham ude af en Slægt, hvori han ikke hører hjemme; og hvem vil vel fortænte mig deri?

Femte Scene.

Fruen. Ridder Rørbitz (fra venstre).

Fruen (gaaer ham imøde). Godt at I kom, Hr. Ridder! Tiden har Binger, men Diebliffet er vort, og vi maa bruge det med Snille. Svend Povelsen veed Alt. Bonden havde ganske rigtigt beuret vor Samtale.

Rørbitz. Hvad siger I?

Fruen. Gaaer han ufsadt ud af Kampen, og saaer han Leilighed til at aabenbare Alt for Dronningen, strande vi maaskee lige ved Havnen.

Rørbitz. I frygte ikke derfor, Fru Ingeborg! Da jeg for nogle Timer siden fik Orlov fra Slottet, begav vor ophøiede Konge og Dronning sig til Boldene, hvor de rimeligviis ere endnu og oppebie Kampens Udfald.

Tjeneren (kommer ind). Hr. Borgermester Hansen ønsker at aflægge Eder et Besøg. Jeg førte ham ind til de øvrige Gæster.

Kørbi (sagte til Fruen). Mansen her — det huer mig ikke.

Fruen (ligeledes sagte). Frygt ikke. Skulde end Alt sammensværges sig mod mig i aften, har jeg dog et Middel i Baghaand — et Middel, hvortil jeg nødig tager min Tilflugt, men som dog i værste Tilfælde forhaabenlig skal bringe Alt i Orden.

Kørbi. Hvad mener I?

Fruen. Det skal I snart erfare. (Man hører glade Udraab fra Baggrunden.) Hvad er det? (Til Tjeneren.) Træk Forhængen tilbage. (Tjeneren gjør det. Man seer flere Herrer og Damer omringe Mansen, som befinder sig midt imellem dem. Svend Gjønge sees bag de Andre.)

Mansen (idet han kommer frem). Ja mine Damer og Herrer, I kunne trygt stole paa mit Ord: Seiren er vor — takket være de brave Gjønger og de kjække Søfolk.

Julie. O hvilken Lykke!

Alle. Gud være lovet!

Sjette Scene.

Fruen. Ridder Kørbi. Mansen. Julie. Selskabet.
Svend i Baggrunden.

Fruen. Ah Hr. Borgermester Mansen! Hvad kan jeg tilskrive Vren af Eders Besøg i denne sildige Time?

Mansen. Jeg veed, I hører gjerne glædelige Tidender, selv i den ellersste Time, og derfor ilte jeg med at være den Første, som bragte Eder dem. Vore Folk have seiret, de have ødelagt Skandserne, drevet Fjenden ud af dem og tilføiet ham et bethdeligt Tab.

Fruen. O hvor det glæder mig!

Mansen (som om han først nu saa Rørbitz.) Men hvad seer jeg? Ridder Rørbitz her? Ja, saa kommer jeg vel forsilde med mit Budskab — I var vel med derude, kan jeg tænke? Kampen er jo den ridderlige Ungdoms rette Element.

Rørbitz. I feiler, Hr. Borgermester! jeg var ikke med. I veed jo, jeg idag har haft Vagt paa Slottet og fik først Orlov for et Par Timer siden.

Mansen. Ja Tjenesten paa Slottet er stræng og jeg beklager, at I der har tabt en skønne Leilighed til at vise, hvor dyrebart Eders nye Fædreland er Jer.

Rørbitz (affides). Tølpes!

Mansen (til Fruen). Ja jeg sagde Eder nok, Fru Ingeborg, at I snart vilde spørge Ngt om Svend Gjønge — jeg mener Captain Revelsen. Niels Helt, som selv er en modig og prøvet Mand, erkjender aabenhjertigt, bt vi kunne takke ham for Seiren.

Fruen. O hvor det glæ — det er mig kjært at høre.

Mansen (idet han seer sig om). Men Alt synes her at tyde paa, at I var vis paa et gunstigt Resultat og vilde fejre det ved en lille Fest. Er det saa, da er den Tillid, I har havt til Svends Dugtighed, større end selv vor naadige Konges.

Fruen. Af, tael ikke om Fester i denne Sorgens og Trængsels Tid, Hr. Borgermester! Det er kun et Familieanliggende her skal ordnes, og hvortil jeg kun har bedet mine Nærmeste give Møde. Men da I nu engang er her, saa være I ogsaa Bidne til hvad der skal foregaae.

Mansen (affides.) Jeg tænkte det nok!

Fruen (tager Julie ved Haanden og fører hende frem.) Efter min Broders og min Beslutning og med Hendes Naade Dronningens Bisald trolover jeg iaften min

Broderdatter, Frøken Julie Barsberg, med Ridder Rørbitz.

Julie. Hvad siger I, Faster!

Fruen. Jeg troer, jeg har talt tydeligt nok. Ridder Rørbitz har anholdt hos Din Familie om Din Haand og vi have givet ham den.

Rørbitz. Og jeg priser mig lykkelig ved at modtage en saa dyrebar Gave!

Julie (rolig, næsten spøgende.) Men een Ting har I dog glemt, Faster!

Fruen. Jeg har Intet glemt, mit Barn.

Julie. Jo I har. I har glemt at spørge mig, om jeg priser mig ligesaa lykkelig ved at modtage Ridderens Haand, som han ved at modtage min.

Fruen. Spørge Dig? I vor Slægt var det aldrig Sæd eller Skik at spørge Børnene om, hvad der tjente til deres sande Lykke, og jeg siger Dig, at Du vil — om ikke nu, saa dog i en nær Fremtid — vide mig Tak for hvad jeg gjør.

Julie. Og jeg siger Eder, at det vil blive mit Livs Ulykke! Ridder Rørbitz er ikke Mand for mig.

Fruen. Og hvem er da Mand for Dig, Ulykkelige!

Svend (som ubemærket har nærmet sig, træder frem; fast og bestemt). Jeg, Fru Ingeborg!

(Kulsoen viser sig i Døren og lytter).

Fruen (overrasket). Svend Gjønge her!

Mogle (betragte ham med Overrækkelse.) Svend Gjønge!

Andre. Svend Povelsen!

Kulsoen (sagte.) Manden med Slæden.

Svend. Ja Svend Gjønge eller Svend Povelsen — jeg svarer til begge Navne.

Fruen. Hvad vil I?

Svend (rolig.) Jeg har alt een Gang idag sagt Jer, hvad Eders Broderdatter er for mig, sagt Jer, at jeg vilde kjæmpe for hendes Besiddelse paa min Viis. Men da jeg fik Eders Beslutning at vide, da jeg hørte at I vilde benytte Tiden, medens jeg kjæmpede, til at berøbe mig alt Haab om Lykke her i Verden, da var ogsaa min Beslutning tagen, og vor naadige Konge kan for en Deel takke Eder for den snare og lykkelige Ende, Kampen tog. Vidende Eders Hensigt, drev den mig frem med en uimodstaaelig Magt; jeg maatte jo seire eller falde — I gav mig jo ikke bedre Vilkaar. Og nu, Fru Ingeborg! siger jeg Eder med ydmygt Sind: som jeg sloges idag, vil jeg slaaes imorgen og fremdeles til endelig mit Navn faaer en saa god Klang i Eders Øren, at I ikke skal behøve at rødme derved. Det er min Viis at beile paa, og dertil kunde I dog lade mig Tid. (Fruen vender sig om for at skjule sin Bevægelse.) Men hvad Eder angaaer, Hr. Ridder! da mærke I vel, at jeg ligeoverfor Eder ikke kjender noget Hensyn, der skal afholde mig fra at værne om min Kjærlighed. Imorges saaer I med Haan ned paa den fattige Skytte — iaften tør I ikke afslaae at krydse Sværd med Captain Povelsen!

Kørbitz (stolt.) Og hvem siger, jeg vil afslaae det? Troer I, jeg frygter en Kamp med Eder, saa feiler I storlig! Jeg modtager Eders Udfordring, I behage selv at bestemme Tiden.

Svend. Enhver Tid er god — men Diebliffet bedst.

Kørbitz. Som I vil, Natten er lys. (Med et Blif paa Nanjen). Man har tilladt sig at tvivle om mit Mod, fordi jeg efterkom min Pligt; Begreberne om den kunne være forskjellige, men om en Uressag, en Kamp mellem Mand og Mand ere de eens for Alle. (Galant til Julie.) Undskyld, skønne Julie! at jeg forlader Eder; tiltvinge

mig Eders Haand vilde jeg nødig, men mit hele Livs Stræben skulde kun gaae ud paa at gjøre Eder lykkelig. (Til Svend.) Jeg følger Eder, Hr. Captain!

Nansen (affides) Mod har han dog! Det var saamæn meer, end jeg havde tædet.

Fruen (træder imellem Svend og Rørbitz). Men jeg forbyder denne Kamp! Hvad vilde Hans Naade Kongen sige til et saa grovt Brud paa de gjældende Anordninger; og Du, Svend! Du veed dog bedre, at Du dog aldrig kunde ægte Julie, om jeg ogsaa gav mit Minde. (Svend seer forbauset paa hende. Til Rørbitz.) Og hvad troer I, der vilde skee, hvis det kom for —

Tjeneren (melder med høi Røst). Hendes Naade, Dronningen!

Alle. Dronningen!

Fruen (slaaer Hænderne sammen). Det manglede blot! (Dronningen kommer ind, fulgt af Ib, som bliver staaende noget i Baggrunden).

Kulsoen (sagte). Ib følger med — det huer mig ikke!

Syvende Scene.

De Forrige. Dronningen. Ib (i Baggrunden).

(Dronningen kommer hurtigt ind. Alle hilse. Pause).

Dronningen (seer sig forundret om i Salen). Hvad bethder denne Stilhed? Komme vi end noget uventet, træde vi dog, vi skulde læse Glæde i hvert Die, istedetfor mørk Alvor paa Alles Pander. Fru Ingeborg! har I ikke et Velkomstord til Eders Dronning?

Fruen (forlegen). Overrasselsen — Glæden over denne Ære — gjør mig fattig paa Ord —

Dronningen. Fattig paa Ord pleier I dog ellers ikke at være — mindst ligeoverfor os. (Vender sig til de øvrige Gæster). Ah, Borgermester Nansen! — og Captain Povelsen! (Gaaer et Skridt hen mod Svend) Ja,

J har snart saa stort Krav paa vor Taknemmelighed, at vi frygte, aldrig at kunne afbetale vor Gjæld til Eder. (Rækker ham Haanden, som han kysser; dæmpet.) Maaſkee kunne vi dog iaften være Eder til nogen Nytte.

Svend (dæmpet). Gid J kunde, min høie Dronning.

Dronningen (dæmpet). Hvad gjør man ikke for en Mand som Eder! (Vender sig til Fruen.) Men medens vi huske det! Veed J, at Eders Huus er omringet, Fru Ingeborg?

Fruen. Mit Huus omringet! Hvem ſkulde vove—?

Dronningen (livlig). Ja det maa J nok ſige!

Svend. Det er mine Folk, de fulgte mig hid — for dem ſkal J ikke frygte.

Dronningen. Det kalder jeg i Sandhed et heldigt Træf! Nu kan vi da ſaae Leilighed til at bringe dem vor Tak for iaften.

(Vender sig til Nansen og taler ſagte med ham).

Kulsoen (ſagte). Svend og Ib her — Gjøn-
gerne derude — ſaa maa jeg bort.

(Hun trækker ſig tilbage op imod Baggrunden. Ib er imidlertid kommet ned tilvenſtre bag de Andre. Han har ſaaet Die paa Kulsoen, og da han ſeer hende trække ſig tilbage paa den ene Side, gjør han en lignende Bevægelse paa den anden for at møde hende).

Dronningen (vender ſig fra Nansen til Fruen.) Et eneste Blik paa denne Kreds bekræfter, hvad vi ikke vilde troe. I Sandhed, Fru Ingeborg! Eders Udfærd er ſaa paafaldende, at jeg ikke ret veed at betegne den. (Ib og Kulsoen have imidlertid nærmet ſig fra modsatte Sider og ſtøde endelig paa hinanden. Kulsoen udstøder et dæmpet Strig.)

Dronningen. Hvad nu!

Ib. Om Forladelse! det var blot en gammel Bekjendt, jeg uforvarendeſ traf paa.

Dronningen (ſtræng). Man afbryde os ikke! (Paa et Bink af Nansen trække Gjæſterne ſig noget tilbage.) Altsaa,

medens Landet er stedt i den største Nød, medens vor Hovedstad er omgivet af rovløstne Fjender, og i samme Dieblig et trofast Folk kjæmper for Det, der er Menne-
sket helligst og dyrebarest, tænker I kun paa Eder selv og Eders egennyttige Planer. I tager Tiden vel iagt, det maa man lade Eder!

Fruen (som har fattet sig). Jeg bruger Tiden, som jeg kan, Eders Raade! og jeg spørger ikke Noget om, hvordan jeg anvender den. Hvad her skal skee iaften, har desuden Eders fulde Bisald.

Dronningen. Deri feiler I! Mit Bisald var knyttet til en Betingelse. (Vender sig til Julie). Frøken Julie Barsberg! elsker I Ridder Rørbitz?

Julie (bestemt). Nei, høie Dronning!

Dronningen. Men I elsker en Anden — Cap-
tain Povelsen?

Julie. Ja, jeg elsker Svend Gjønge.

Fruen. Og jeg siger Dig, at Du —

Dronningen (afbryder hende). Tillader I! (Fruen tier forbløffet). Hr Ridder Rørbitz! (Rørbitz træder et Skridt frem). I kjender nu Frøken Barsbergs Følelser og derfor spørge vi Eder: kan det være Eders Agt at ægte en Kvinde, som ikke elsker Eder?

Rørbitz. Min høie Dronning! Jeg har med Eders Samtykke beilet til Frøken Barsberg; jeg nærede det Haab, at det med Tiden skulde lykkes mig at vinde hendes Kjærlighed, og først idag har jeg erfaret, at hun elsker en Anden. (Til Julie). Som Sagerne nu staae, og gjættende min Dronnings Onsker, giver jeg Afkald paa den Lykke, at turde falde Eder min.

Dronningen. Det er godt, vi ventede intet Mindre af Eders ridderlige Galanteri.

Rørbitz (idet han gaaer, til Svend). For Eder, Cap-
tain! er jeg rede, naar I selv vil — iaften vil jeg overlade Jer til Jer Lykke.

Dronningen (til Fruen). I indseer altsaa, Fru Ingeborg —

Fruen. Tillader I nu mig at tale?

Dronningen Tael!

Fruen. Hvad Ridder Rørbitz angaaer, er jo Eders Villie altbestemmende for ham, og han forstaaer, det maa man lade ham, at læmpe sig efter den med en Favorits —

Dronningen (heftig). Ikke et Ord mere! (Fatter sig og siger dæmpet, med undertrykt Harm). I forstaaer ikke at lempe Eder hverken efter Tid eller Forhold, men een Ting mærke I Eder vel: I vogte Eder for mit retfærdige Had; thi i Vennskab som i Had er jeg lige bestandig! (Høit). I vilde derimod sikkre Eder min Bevaagenhed for stedse, naar I idetmindste ikke vilde berøve Captain Bøvelsen alt Haab.

(Svend og Julie nærmer sig).

Fruen (noget vaklende). Det er umuligt, min høie Dronning!

Dronningen. Umuligt! Mener I paa Grund af hans Stand eller Kaar? Hans Kaar kunne blive bedre, hans Stand Eders liig.

Fruen. Nansen. Svend og Julie (paa eengang). Hvad mener Eders Raade?

Dronningen (til Nansen). Lad Gjøngerne træde ind.

Nansen. Som I befaler. (Affides idet han gaaer). Hvad har hun isinde?

Fruen (næsten forstenet af Forundring). Skal alle disse Bønder herind?!

Dronningen. I kjenner dem jo. Saavidt vi mindes, har I dem at takke for Liv og Gods. Vare de dengang gode nok til at frelse Eder, maa de ogsaa være gode nok til her at stedes for deres Dronning. (Gjøngerne komme ind fra begge Sider. Til Selstabet). Gjør Plads for disse brave Mænd, mine Herrer.

(Gjængerne komme frem og danne en Halvkreds om de handlende Personer). Eder's Dronning, som veed at skatte hvad I have øvet i denne Farens Tid, vil selv bringe Eder sin Tak. I skulle Alle her være Vidner til, hvorledes vi lønne dem, der tjene os troe. Captain Svend Povelsen! for Eder's mange og store Fortjenester af vort ulykkelige Fædreland, forlehner min høie Gemal, Kong Frederik den Tredie, Eder og Eder's Efterkommere med Lundbygaard og Gods. (Til Gjængerne). Og I skulle Alle optages i vort Livregiment, saafremt I selv ønske det.

Gjængerne (dæmpet). Gud bevare Kongen!

Svend og Julie. O min Dronning!

Dronningen. Og nu, Fru Ingeborg! nu er hans Aar gode, hvad siger I nu?

Svend. At Fru Ingeborg! I røbe mig ikke i dette Dieblis Troen paa, at I har et forsonligt Sind.

Fruen (til Svend). Ulykkelige! og vil Du da tvinge mig til at sige, hvad der for evigt adskiller Dig fra min Broderdatter.

Alle. Hvad mener I?

Fruen. Nu vel, Du har selv villet det saa — jeg meente Dig det bedre end Du troer. Saa vide I da, Eder's Raade: Svend Gjænge er gift.

Svend og Gjængerne (paa eengang leende). Jeg gift. Han gift!

Dronningen. Hansen og Julie. Umuligt!

Fruen I tvivler, min høie Dronning? Vel, saa skal jeg stille ham Ansigt til Ansigt med hans Hustru. (Gaaer ud tilhøre).

Julie. Svend! Svend! kunde Du —

Svend. Na, hvor kan I troe —

Fruen (kommer hurtigt tilbage). Hun er borte, sporløs forsvunden.

Dronningen. Det var altsaa kun en Udflugt, Fru Ingeborg!

Fruen. I drage ikke mine Ord i Tvivl, Eders Naade. For neppe en halv Time siden kom her en Kvinde, som vidste god Bessed om Alt, og hun gav sig ud for Svends Hustru. Hun sagde, hun var rede til at træde frem og bekræfte sine Ord.

Ib (fører Kulsoen frem). Det skal hun ogsaa, om hun kan, hvis det ellers er hende, I mener.

Fruen. Ja, ja! det er hende!

Gjængerne. Kulsoen!

Ib. Tams Hustru — Palles Moder!

Dronningen (med Afstø). Elendige Kvinde!

Kulsoen. Du frelst mit Liv i Hulen, Ib! Bedre havde det været at Du havde ladet mig omkomme, end at jeg skulde opleve at see ham og Dig glad! —

Dronningen. Før denne Kvinde bort. Ustraffet skal hun ikke have gjort dette. (Et Par af Gjængerne fører hende bort).

Ib. Sin Straf er hun vis. Gjængerne har deres egen Lov, den er kort og bestemt; og nu er hun dømt!

Gjængerne. Ja dømt!

Ib (til et Par Gjænger). Før hende bort, I svarer for hende.. (Kulsoen føres ud).

Dronningen. Og nu, Fru Ingeborg, gaaer Landets Dronning i Forbøn for disse To.

Fruen. Min høie Dronning! Eders Overtalelses Magt er saa stor, at Ingen kan modstaae Eder. Naar Kampen er tilende, er Lønnen ham vis; indtil da skal han være en velkommen Gæst i mit Huus.

Svend og Julie. Tak! (Til Dronningen.) Gud lønne Jer!

Slutningschor.

Hil vor Dronning! som i Kamp og Farer
Deelte modigt Folkets Nød og Savn,
Trodsed kjæft de frække Voldsmænds Skarer,
Som sig vælted frem mod Kjøbenhavn;
Derfor skal nu paa Tonens Binge
Sublen stige, Sangen klinge
For vor Dronning!
Folkets Tak vi hende bringe!
∴ Hil vor Dronning! ∴

